Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

Broj: 14-50-2-1813-1/2023
Sarajevo, 11.05.2023. godine

Parlamentarna skupština BiH – Predstavnički dom, za predsjedavajućeg Predstavničkog doma

Parlamentarna skupština BiH – Dom naroda, za predsjedavajućeg Doma naroda PSBiH

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 16-05-2023			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01,02-	50-18	- 1111	/ 23

Predmet: Godišnji izvještaj VSTV-a BiH za 2022. godinu

Poštovani,

zadovoljstvo nam je obavijestiti vas da je Godišnji izvještaj Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine (VSTV BiH) za 2022. godinu, koji je, po Zakonu o VSTV-u BiH, VSTV BiH obavezan pripremiti i dostaviti relevantnim tijelima izvršne i zakonodavne vlasti u Bosni i Hercegovini.

Izvještaj je takođe objavljen i dostupan na Internet stranici VSTV-a BiH u kategoriji Dokumenti/Godišnji izvještaji VSTV-a BiH.

Za dodatne informacije vezane za Izvještaj stojimo vam na raspolaganju.

S poštovanjem,
Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH

Prilog:

-Godišnji izvještaj VSTV-a BiH za 2022. g.

Zamjenik direktora Sekretarijata

MP

Hajro Pošković

Dostavljeno:
- naslovu
- arhiva

Kraljice Jelene 88 - 71000 Sarajevo - Bosna i Hercegovina
Tel: +387 (0)33 707 500, Faks: +387 (0)33 707 550
https://vstv.pravosudje.ba/

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosna i Hercegovine priprema godišnji izvještaj na jednom od službenih jezika BiH, naizmjenično, sljedećim redoslijedom – na bosanskom, srpskom i hrvatskom jeziku

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ PREDSJEDNIKA VSTV-a BIH 7
SASTAV VSTV-a BIH 11
Organizaciona struktura VSTV-a BIH 13
POGLAVLJE 1: FINANSIJSKO POSLOVANJE VSTV-a BIH 15
1.1. Finansiranje aktivnosti VSTV-a BIH 15
1.2. Finansiranje projektnih aktivnosti usmjerenih na reformu pravosudnog sistema iz donatorskih sredstava 15
1.3. Ulaganja u pravosuđe u Bosni i Hercegovini 17
1.4. Revizije 17
POGLAVLJE 2: IMENOVANJE NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA 18
2.1. Kvalifikaciono i pismeno testiranje kandidata 19
2.2. Razgovor s kandidatima 19
2.3. Imenovanje kandidata 20
POGLAVLJE 3: DISCIPLINSKA ODGOVORNOST NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA 22
3.1. Disciplinski postupci 22
3.1.1. Pritužbe na povredu dužnosti nosilaca pravosudnih funkcija 22
3.1.2. Pokrenuti disciplinski postupci 22
3.1.3. Okončani disciplinski postupci 25
3.1.4. Privremena udaljenja od obavljanja dužnosti 27
3.1.5. Objavljivanje disciplinskih odluka 27
POGLAVLJE 4: EVROPSKE INTEGRACIJE 28
4.1. Učešće VSTV-a BiH na 6. sastanku Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost 28
4.2. Kandidatski status 28
POGLAVLJE 5: REZULTATI VSTV-a BIH TOKOM 2022. GODINE 30
5.1. Efikasnost, kvalitet i transparentnost rada sudova 30
5.1.1. Jačanje uloge VSTV-a BiH i strateške mjere usmjerene na cijelo pravosuđe 30
Primjena principa Evropske mreže pravosudnih sistema (ENCJ) u jačanju regulatorne uloge VSTV-a BiH 30
Planovi rješavanja predmeta sudova 32
Proces strateškog planiranja u sudovima 34
Provedba Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH 35
Pravosuđe i ranjive grupe 36
5.1.2. Unapređenje rada sudova 38
Unapređenje poslovnih procesa u sudovima, kroz reorganizaciju rada sudova i ljudskih resursa u sudovima 38
Unapređenje rada izvršnih odjeljenja sudova i službe sudskih izvršitelja 40
Unapređenje rada krivičnih odjeljenja sudova 43
Unapređenje komunikacijskih praksi i transparentnosti sudova 43
5.1.3. Zagovaranje reformskih procesa 45
Inicijativa za reformom parničnog zakonodavstva 45
Reforma izvršnog postupka u BiH – implementacija preporuka Evropske komisije 46
5.1.4. Efikasnije i kvalitetnije procesuiranje predmeta organizovanog kriminala i korupcije 47
5.1.5. Unapređenje sistema alternativnog rješavanja sporova 49
5.1.6. Izgradnja i obnova zgrada pravosudnih institucija 52
5.2. Efikasnost, kvalitet i transparentnost rada tužilaštava 57
5.2.1. Procesuiranje krivičnih djela korupcije 58
5.2.2. Procesuiranje krivičnih djela organizovanog kriminala 58
5.2.3. Podrška tužilaštvima u radu na predmetima privrednog kriminala, organizovanog kriminala i korupcije 58
5.2.4. Analiza stanja i mjere za rješavanje starih predmeta u tužilaštvima 60
5.2.5. Aktivnosti Stalne komisije za efikasnost i kvalitet tužilaštava 60
5.2.6. Unapređenje saradnje tužilaštava i agencija za provođenje zakona 62
5.2.7. Unapređenje obuke tužilaca i proširene kategorije učesnika 62
5.2.8. Pružanje podrške Koordinacijskom tijelu glavnih tužilaca Tužilaštva BiH, entitetskih tužilaštava i Tužilaštva BD BiH 63
5.2.9. Strateško planiranje u tužilaštvima 63
5.2.10. Podrška tužilaštvima u provođenju aktivnosti digitalizacije arhiva 64

5.2.11. Transparentnost, odnosi s javnošću u tužilaštvima i saradnja s nevladinim sektorom 64
5.3. Ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija 65
5.4. Edukacija nosilaca pravosudnih funkcija 67
5.4.1. Edukacija 67
Aktivnosti na izradi programa edukacije sudija i tužilaca 67
Unapređenje kriterija za izbor edukatora 68
Početna obuka za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija 69
Odobravanje godišnjih izvještaja CEST-ova i ostale nadležnosti 69
Obuka disciplinskih komisija VSTV-a BiH 70
5.4.2. Harmonizacija sudske prakse 71
Aktivnosti na jačanju odjeljenja sudske prakse 71
Rad Panela za ujednačavanje sudske prakse 73
Unapređenje rada Panela za ujednačavanje sudske prakse 74
Izrada publikacija sudske prakse 74
5.4.3. Transparentnost 75
Bolji pristup sudskim odlukama 75
Radna grupa za analizu i unapređenje objavljivanja sudskih i tužilačkih odluka 76
Uspostava saradnje s međunarodnim sudovima 76
Objava ostalih informacija od značaja za rad pravosuđa 77
Realizovan dvodnevni okrugli sto s novinarima 78
Realizovane dvije jednodnevne edukacije između predstavnika sudova, tužilaštava i medija 79
5.5. Provedba Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina i praćenje rada sudova i tužilaštava na predmetima ratnih zločina 80
5.6. Integritet nosilaca pravosudnih funkcija 81
5.6.1. Finansijski izvještaji sudija i tužilaca 82
5.6.2. Etika, integritet i sukob interesa 82
PRILOG 1: PREPORUKE 85
Preporuke za unapređenje efikasnosti rada sudova 85
Preporuke za unapređenje efikasnosti rada tužilaštava 86
Preporuke za unapređenje ocjenjivanja nosilaca pravosudnih funkcija 86
Preporuke za unapređenje rada na predmetima ratnih zločina 86
Preporuke za unapređenje u oblasti integriteta i odgovornosti 87
Preporuke za unapređenje u oblasti edukacije, objavljivanja sudskih odluka i dostupnosti sudske prakse 87
PRILOG 2: STATISTIČKI IZVJEŠTAJ O RADU SUDOVA 88
Analiza rada sudova 88
Protok predmeta – po nivoima 88
Neriješeni predmeti u sudovima 88
Priliv predmeta u sudovima 89
Promjena broja neriješenih predmeta i promjena priliva predmeta 90
Riješeni predmeti u sudovima 90
Protok predmeta – po vrstama predmeta 91
Neriješeni predmeti po vrstama 91
Priliv predmeta po vrstama 92
Riješeni predmeti po vrstama 93
Kvalitet i kvantitet rada 93
Nastupanje zastare 94
PRILOG 3: STATISTIČKI IZVJEŠTAJ O RADU TUŽILAŠTAVA 96
Analiza rada tužilaštava 96
Prijave 96
Istrage 97
Podignute optužnice 97
Donesene presude 98
Neriješeni predmeti 99
Zastara krivičnog gonjenja 100
Struktura kriminala 100
Kvalitet i kvantitet rada 102

UVODNA RIJEČ PREDSJEDNIKA VSTV-a BiH

Poštovani,

zadovoljstvo mi je predstaviti vam Godišnji izvještaj Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu: VSTV BiH) za 2022. godinu u kojem se možete informisati o aktivnostima i rezultatima rada VSTV-a BiH i pravosuđa u Bosni i Hercegovini.

Poznato vam je da je imenovanje nosilaca pravosudnih funkcija, u skladu sa Zakonom o VSTV-u BiH, jedna od osnovnih nadležnosti naše institucije, pa bih istaknuo predan rad članova VSTV-a BiH i zaposlenika Sekretarijata VSTV-a BiH na dodatnom unapređenju postupka imenovanja i napredovanja. Predano smo radili na promjeni strukture razgovora s kandidatima i bodovanje istog na način da je dat veći značaj radnom iskustvu kandidata i poslovima koje je kandidat obavljao u odnosu na funkciju na koju se prijavio, jasnije utvrđen broj bodova koji se dodjeljuje za kriterij edukacije i usavršavanja, objavljivanje naučnih radova te drugih aktivnosti u struci, te propisan uticaj izrečenih disciplinskih mjera i krivičnih osuda, kako u dijelu obavljanja razgovora s kandidatima, tako i u dijelu predlaganja i imenovanja kandidata.

Nadalje, predviđeno je i da se predlaganje i imenovanje kandidata vrši između najviše 10 kandidata koji su ostvarili najveći broj bodova, te da odluka o imenovanju sadrži obrazloženje razloga ukoliko je VSTV BiH dao prednost imenovanom kandidatu u odnosu na kandidate s istim ili većim brojem bodova.

Navedene izmjene i dopune dio su procesa unapređenja postojećeg Poslovnika VSTV-a BiH iz ove oblasti i očekujemo da će biti usvojene početkom 2023. godine.

U vezi sa statističkim podacima za 2022. godinu, potrebno je istaći da je VSTV BiH provodio konkursne procedure u okviru četiri javna konkursa. Na prvom, koji je zatvoren u januaru 2022. godine, bilo je raspisano ukupno 12 pozicija, od kojih šest rukovodnih. Navedenim konkursom je, shodno nadležnostima VSTV-a BiH, bila oglašena i pozicija sudije Ustavnog suda Republike Srpske. Na navedeni konkurs prijavilo se ukupno 76 kandidata.

Konkursom iz maja 2022. godine, oglašeno je ukupno 114 pozicija na koje se prijavio 771 kandidat, te je ukupan broj prijava po pozicijama iznosio 2.340, s obzirom na to da su se kandidati istovremeno prijavljivali na više pozicija.

Konkursom iz avgusta objavljene su dvije sudijske pozicije u okviru entitetskih ustavnih sudova. Na ovaj konkurs prijavilo se 18 kandidata s kojima je obavljen razgovor. Prijedlog za imenovanje sudija u Ustavni sud Federacije BiH i Ustavni sud Republike Srpske dostavljen je nadležnim organima za predlaganje i imenovanje sudija u ustavne sudove.

I konačno, posljednjim konkursom u 2022. godini, iz mjeseca novembra, oglašeno je 79 pozicija na koji se prijavilo 600 kandidata, dok je ukupan broj prijava po pozicijama iznosio 1.505.

Kada je riječ o kvalifikacionom testiranju u okviru konkursā objavljenih u 2022. godini, pozvana su 402 kandidata od kojih je testiranju pristupilo 198 kandidata, od kojih je 81,3% položilo kvalifikacioni test. Na pismeni test pristupilo je 147 kandidata od kojih je 86,3% položilo test.

Nadležne komisije, odnosno podvijeća VSTV-a BiH obavili su 626 razgovora s kandidatima, od kojih 72 razgovora s kandidatima na rukovodne pozicije.

Detaljne informacije o imenovanjima i napredovanjima možete pogledati u sadržaju Godišnjeg izvještaja, koji uključuje tabele i grafikone radi lakšeg pregleda.

Disciplinska odgovornost nosilaca pravosudnih funkcija još je jedna od primarnih nadležnosti VSTV-a BiH pa bih u uvodnoj riječi sumirao neke od najvažnijih podataka.

Ured disciplinskog tužioca (dalje u tekstu: UDT) je, tokom 2022. godine, primio i registrovao po službenoj dužnosti 840 pritužbi, dok je u istom periodu riješio 859 pritužbi.

Najčešći razlozi za podnošenje pritužbi su nezadovoljstvo dužinom trajanja sudskih postupaka (51%), tužilačkih postupaka (18%), odnosno nezadovoljstvo donesenim sudskim i tužilačkim odlukama, pri čemu je potrebno navesti da su pritužbe nerijetko sadržavale više žalbenih osnova.

UDT je pokrenuo 41 disciplinski postupak. Najviše postupaka pokrenuto je protiv sudija, ukupno 32, od ovog broja pokrenuta su četiri disciplinska postupka protiv predsjednika sudova. Protiv tužilaca je pokrenuto devet disciplinskih postupaka, od ovog broja tokom godine pokrenuta su dva disciplinska postupka protiv glavnih tužilaca i jedan protiv zamjenika glavnog tužioca.

Ukupno je 48 disciplinskih postupaka okončano u 2022. godini. Disciplinska odgovornost utvrđena je u 33 disciplinska postupka i izrečene su 23 disciplinske mjere sudijama, odnosno utvrđena disciplinska odgovornost za 10 tužilaca.

Najveći broj pravomoćno izrečenih mjera, konkretno 23, odnose se na smanjenje plate, javne opomene, pismene opomene koje se javno ne objavljuju, premještaj s pozicije glavnog tužioca na poziciju tužioca.

Druge relevantne i detaljne informacije o ovoj oblasti rada VSTV-a BiH možete naći u Izvještaju.

Vjerujem da je vašu pažnju privukao podatak da je najčešći razlog za podnošenje pritužbi na rad nosilaca pravosudnih funkcija bio nezadovoljstvo dužinom trajanja sudskih postupaka, zato se u tekstu koji slijedi želim osvrnuti na pitanje efikasnosti pravosuđa.

Statistički gledano, kada je riječ o sudovima, tokom 2022. godine, planom je predviđeno rješavanje 181.994 najstarija predmeta, od čega je riješeno 91%, što je najveći ostvareni procenat realizacije plana rješavanja najstarijih predmeta od 2011. godine kada je VSTV BiH uveo primjenu planova rješavanja najstarijih predmeta. Precizno, sudovi su riješili ukupno 166.025 najstarijih predmeta te na taj način dodatno doprinijeli povećanju efikasnosti.

Posmatrano po nivoima sudova, prvostepeni sudovi su realizovali svoje planove rješavanja predmeta u iznosu od 90%, drugostepeni sudovi u iznosu od 98%, vrhovni sudovi entiteta u iznosu od 100%, te Sud Bosne i Hercegovine u iznosu od 97%.

Statistiku su pratile i druge mjere na unapređenju rada sudova s fokusom na unapređenje poslovnih procesa u sudovima kroz reorganizaciju radnih procesa i ljudskih resursa u sudovima, unapređenje rada izvršnih odjeljenja i službe sudskih izvršitelja te rada krivičnih odjeljenja sudova, unapređenje sistema alternativnog rješavanja sporova, kao i zagovaranje reformskih aktivnosti vezanih za parnično zakonodavstvo i rješavanje problema izvršnog postupka.

Vjerujem da javnost posebno zanima pitanje efikasnijeg i kvalitetnijeg procesuiranja predmeta organizovanog kriminala i korupcije, pa vas želim informisati da je VSTV BiH, uz pomoć međunarodnih eksperata, započeo složene aktivnosti na identifikaciji slabosti sistema u ovoj oblasti, koji će, pored nezavisnog izvještaja, u narednom periodu izraditi i set kratkoročnih i dugoročnih preporuka za jačanje regulatorne uloge VSTV-a BiH u ovom specifičnom segmentu.

Od konkretnih mjera koje smo poduzeli u 2022. godini, VSTV BiH je kreirao nove funkcionalnosti u postojećem Sistemu inteligentnog poslovnog odlučivanja (SIPO), zahvaljujući kojima je omogućeno praćenje podataka u realnom vremenu o kompletnom protoku predmeta organizovanog kriminala i korupcije te organizovanog kriminala i korupcije visokog nivoa što omogućava, kako VSTV-u BiH, tako i predsjednicima sudova, pouzdan izvor informacija za kreiranje ciljanih mjera i aktivnosti za unapređenje stanja u ovoj oblasti.

Nakon razmatranja preporuka iz Trećeg godišnjeg izvještaja Misije OSCE-a u BiH o odgovoru pravosuđa na korupciju, VSTV BiH je usvojio zaključak kojim je obavezao sudove da kreiraju akcione planove za efikasnije procesuiranje predmeta organizovanog kriminala i korupcije.

Također je, imajući u vidu složenost problematike i poseban senzibilitet javnosti prema ovom pitanju, nastavljena praksa održavanja tematskih sastanaka i okruglih stolova, kako bi se osigurao forum za diskusiju svih učesnika u ovim postupcima, kako predstavnika sudskog i tužilačkog sistema, tako i predstavnika advokatske zajednice.

Pitanje procesuiranja organizovanog kriminala i korupcije dobar je uvod u sljedeću temu. Riječ je o efikasnosti i kvalitetu rada tužilaštava pa bih s vama podijelio neke od informacija uz napomenu da detaljne informacije možete pronaći u nastavku Godišnjeg izvještaja.

Tužilaštva su u 2022. godini zaprimila ukupno 21.205, te riješila 20.114 predmeta. Broj neriješenih predmeta u tužilaštvima na dan 31.12.2022. godine iznosio je 16.304 predmeta što predstavlja blago povećanje u odnosu na broj neriješenih predmeta u prethodnoj godini.

Kada je riječ o procesuiranju krivičnih djela korupcije, tužilaštva su riješila 1.080 predmeta, te podignula 205 optužnica za krivična djela korupcije.

U odnosu na procesuiranje korupcije visokog nivoa, tužilaštva su zaprimila 40 predmeta koji se odnose na korupciju visokog nivoa što predstavlja povećanje od 48% u odnosu na broj predmeta korupcije visokog nivoa koji su zaprimljeni u prethodnoj godini.

U 2022. godini riješena su 33 predmeta korupcije visokog nivoa, te su tužilaštva donijela 32 naredbe za provođenje istrage za krivična djela korupcije visokog nivoa, što je gotovo dva puta više u odnosu na broj donesenih naredbi u prethodnoj godini. Riješeno je 27 istraga, odnosno 108% više u odnosu na broj riješenih istraga u 2021. godini.

Podignuto je 17 optužnica za korupciju visokog nivoa, što je znatno više od broja optužnica podignutih u prethodnoj godini.

Kada je riječ o procesuiranju krivičnih djela organizovanog kriminala, tužilaštva su zaprimila 110 predmeta i riješeno je 118 predmeta ili za jednu trećinu više u odnosu na broj predmeta riješenih u 2021. godini.

U odnosu na procesuiranje organizovanog kriminala visokog nivoa, tužilaštva su zaprimila 11 predmeta koji se odnose na organizovani kriminal visokog nivoa, što predstavlja povećanje od 128% u odnosu na broj predmeta koji su zaprimljeni u prethodnoj godini. U 2022. godini riješeno je osam predmeta organizovanog kriminala visokog nivoa, što je za 60% više u odnosu na broj predmeta riješenih u 2021. godini.

Tokom 2022. godine tužilaštva su donijela devet naredbi za provođenje istrage za krivična djela organizovanog kriminala visokog nivoa, što je značajno više u odnosu na broj donesenih naredbi u toku 2021. godine. Riješeno je osam istraga, odnosno znatno više u odnosu na broj riješenih istraga u 2021. godini tokom koje su riješene dvije istrage koje se odnose na predmete organizovanog kriminala visokog nivoa.

U toku 2022. godine podignuto je pet optužnica u predmetima organizovanog kriminala visokog nivoa što je znatno više od broja optužnica podignutih u 2021. godini.

Govoreći o tužilaštvima, želim istaknuti da je određenom broju tužilaštava i u 2022. godini, kroz projekat IPA 2019, osigurana podrška na način da je 10 ekonomskih savjetnika angažovano u devet tužilaštava s najvećim brojem predmeta iz oblasti privrednog kriminala.

Također je aktivno rađeno na daljem unapređenju saradnje tužilaštava i agencija za provođenje zakona, obuke tužilaca i tzv. proširene kategorije učesnika te pružena podrška Koordinacijskom tijelu glavnih tužilaca u provođenju aktivnosti na digitalizaciji arhiva tužilaštva i strateškom planiranju.

Kao i prethodnih godina, u kontekstu efikasnosti, važno je spomenuti da je VSTV BiH, s međunarodnim partnerima, osigurao adaptaciju i izgradnju novih zgrada pravosudnih institucija. Tako su u 2022. godini završeni radovi na izgradnji nove zgrade Okružnog javnog tužilaštva u Bijeljini, nove zgrade Općinskog suda u Žepču i na rekonstrukciji zgrada Osnovnog suda u Prnjavoru i Osnovnog suda u Mrkonjić-Gradu. Radovi na izgradnji aneksa zgrade i rekonstrukciji dijela postojeće zgrade Općinskog suda u Zenici su u završnoj fazi i bit će okončani u martu 2023. godine.

Pitanje transparentnosti pravosudnog sistema i dalje je na našoj listi prioriteta, imajući u vidu da je to jedan od ključnih elemenata za jačanje povjerenja javnosti u rad pravosudnih institucija. Postoje naznake da se situacija u ovoj oblasti blago poboljšava čemu su svakako doprinijele praktične obuke koje su organizovane, sastanci između predstavnika medija i predstavnika pravosudne zajednice i akti koji su u 2022. godini usvojeni. Od akata bih, prije svih, spomenuo *Akcioni plan za realizaciju Komunikacijske strategije VSTV-a BiH, Komunikacijski plan VSTV-a BiH za oblast etike, integriteta i sprečavanja sukoba interesa u pravosuđu* i *Smjernice za nosioce pravosudne funkcije prilikom istupanja u javnosti i korištenja društvenih mreža*, kao i praktični priručnik pod nazivom *Komunikacija s medijima i korištenje komunikacijskih alata* i *Plan monitoringa i evaluacije odnosa s javnošću*, koji je dopunjen u

2022. godini kao model za sistematsko i kontinuirano praćenje i ocjenu uspješnosti odnosa s javnošću tužilaštava.

Bazu sudskih odluka smo obogatili sa 4.225 novih odluka tako da su zaključno sa 31.12.2021. godine javno dostupne 19.122 pretražive odluke.

I u 2022. godini poseban akcenat stavljen je na objavljivanje odluka od posebnog javnog interesa te se Baza, između ostalog, redovno ažurira s odlukama iz pravosnažno okončanih predmeta ratnih zločina, korupcije i organizovanog kriminala, diskriminacije i drugih predmeta od posebnog interesa. U okviru odjeljenja sudske prakse redovno se ažurira i Baza sudske prakse (E-sentenca), koja sadrži 5.223 stava iz odluka sudova najviše instance.

Paralelno, Mapa ratnih zločina redovno je ažurirana sa sažecima pravosnažno okončanih predmeta ratnog zločina, te se u istoj nalazi ukupno 581 sažetak ratnog zločina.

Imajući u vidu važnost procesuiranja predmeta ratnih zločina, iskoristio bih priliku i pozvao čitatelje da se detaljnije upoznaju s aktivnostima koje je VSTV BiH poduzeo u ovoj oblasti. Posebno bi skrenuo pažnju na podatke koji se odnose na realizaciju Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina, imajući u vidu da zbog izostanka formiranja Nadzornog tijela, VSTV BiH, u okvirima svoje nadležnosti, vrši nadzor nad implementacijom pojedinih aspekata Revidirane državne strategije, te činjenicu da je gotovo izvjesno da se ciljevi zacrtani Strategijom neće moći ostvariti u planiranom roku.

Također, u prilozima ovog Izvještaja možete pronaći detaljne statističke informacije o radu sudova i tužilaštava kroz protok i priliv predmeta u sudovima, riješenim predmetima, kvantitetu i kvalitetu rada sudova, odnosno prijavama, istragama, podignutim optužnicama i donesenim presudama kada je riječ o tužilaštvima, uključujući i podatke o neriješenim predmetima, zastarjelosti krivičnog gonjenja i strukturi kriminala.

Za kraj uvodne riječi, podsjetio bih da opsežne zakonske nadležnosti VSTV-a BiH u pogledu nezavisnosti i odgovornosti nameću visoke standarde rada, ponašanja i odlučivanja. Zato je za VSTV BiH i provođenje njegove regulatorne uloge vrlo važno da bude usklađen s najvišim evropskim standardima.

U cilju postizanja navedenog VSTV BiH je, zahvaljujući trilateralnoj saradnji sa Sudskom administracijom Norveške i Sudskim vijećem Nizozemske u toku 2022. godine, nastavio saradnju sa Evropskom mrežom pravosudnih vijeća (dalje u tekstu: ENCJ).

Rad u skladu s metodologijom i principima ENCJ-a pokazao se veoma značajnim. Zahvaljujući njihovoj primjeni, VSTV BiH je bio u prilici direktno učestvovati u procesima i aktivnostima ove Mreže, steći uvid u naučene lekcije zemalja Evropske unije (dalje u tekstu: EU) u vezi s pravosudnom reformom, utvrditi slabosti i snagu vlastitog sistema, te definisati oblasti za poboljšanje, što će doprinijeti približavanju bh. pravosuđa razvijenim evropskim sistemima.

Konačno, želim istaći da su rezultati koji su predstavljeni u Izvještaju postignuti kroz zajednički rad sa sudijama, tužiocima i partnerima u domaćoj vlasti i međunarodnoj zajednici.

Stoga, koristim ovu priliku uputiti zahvalnost brojnim međunarodnim prijateljima koji kontinuirano podržavaju VSTV BiH i bez čije velikodušne podrške ne bismo mogli rješavati pitanja koja su od značaja za uspostavu vladavine prava u našoj zemlji. Finansijska pomoć naših najznačajnijih donatora u 2022. godini: EU, Švedske, Norveške, Švicarske, nije samo podrška VSTV-u BiH i bh. pravosuđu, nego je i podrška svim građanima naše zemlje u njihovim težnjama da budu članovi porodice evropskih zemalja.

Zahvalnost dugujemo i domaćim vlastima na kontinuiranoj podršci, uz želju da saradnja o svim važnim pitanjima iz oblasti reforme pravosuđa bude nastavljena i u budućnosti.

I na kraju, posebno hvala kolegama, sudijama i tužiocima, kao i svim zaposlenim u pravosudnoj zajednici, bez čije posvećenosti i profesionalizma u radu, VSTV BiH ne bi mogao adekvatno odgovoriti na izazove s kojima se suočava pravosudni sistem.

Halil Lagumdžija,
predsjednik VSTV-a BiH

SASTAV VSTV-a BiH

Halil Lagumdžija, predsjednik VSTV-a BiH

Mandat: od februara 2021. do februara 2025. godine

Sudije Suda Bosne i Hercegovine izabrali su sudiju Halila Lagumdžiju za člana VSTV-a BiH u decembru 2020. godine.

Izabran je za predsjednika VSTV-a BiH na sjednici VSTV-a BiH održanoj 10. februara 2021. godine.

U pravosuđu obavlja funkciju sudije Suda Bosne i Hercegovine.

Biljana Simeunović, potpredsjednica VSTV-a BiH

Mandat: od novembra 2020. do novembra 2024. godine

Tužioci Tužilaštva Bosne i Hercegovine izabrali su tužiteljicu Biljanu Simeunović za članicu VSTV-a BiH u oktobru 2020. godine. Izabrana je za potpredsjednicu VSTV-a BiH na sjednici VSTV-a BiH održanoj 10. februara 2021. godine.

U pravosuđu obavlja funkciju tužiteljice u Tužilaštvu Bosne i Hercegovine.

Sanela Gorušanović Butigan, potpredsjednica VSTV-a BiH

Mandat: od juna 2020. do juna 2024. godine

Sudije kantonalnih i općinskih sudova u Federaciji BiH izabrali su sutkinju Sanelu Gorušanović Butigan za članicu VSTV-a BiH u junu 2020. godine. Izabrana je za potpredsjednicu VSTV-a BiH na sjednici VSTV-a BiH održanoj 06. juna 2020. godine i bila u tom statusu do prestanka mandata predsjednika VSTV-a BiH Milana Tegeltije, 16. decembra 2020. godine. Ponovo je izabrana za potpredsjednicu VSTV-a BiH na sjednici VSTV-a BiH održanoj 10. februara 2021. godine.

U pravosuđu obavlja funkciju sutkinje u Općinskom sudu u Sarajevu.

Srđan Forca, član VSTV-a BiH

Mandat: od februara 2021. do februara 2025. godine

Sudije okružnih, osnovnih, okružnih privrednih sudova Republike Srpske i Višeg privrednog suda u Banjoj Luci izabrali su sudiju Srđana Forcu za člana VSTV-a BiH u januaru 2021. godine.

U pravosuđu obavlja funkciju sudije Okružnog suda u Banjoj Luci.

Aleksandra Obradović, član VSTV-a BiH

Mandat: od juna 2021. do juna 2025. godine

Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH izabrala je sutkinju Aleksandru Obradović za članicu VSTV-a BiH u aprilu 2021. godine.

U pravosuđu obavlja funkciju sutkinje Osnovnog suda Brčko distrikta BiH.

Mustafa Šabić, član VSTV-a BiH

Mandat: od februara 2021. do februara 2025. godine

Sudije Vrhovnog suda Federacije BiH izabrali su sudiju Mustafu Šabića za člana VSTV-a BiH u decembru 2020. godine.

U pravosuđu obavlja funkciju sudije Vrhovnog suda Federacije BiH.

Jadranka Stanišić, članica VSTV-a BiH

Mandat: od septembra 2019. do septembra 2023. godine

Sudije Vrhovnog suda Republike Srpske izabrali su sutkinju Jadranku Stanišić za članicu VSTV-a BiH u septembru 2019. godine.

U pravosuđu obavlja funkciju sutkinje u Vrhovnom sudu Republike Srpske.

Saša Sarajlić, član VSTV-a BiH

Mandat: od jula 2022. do jula 2026. godine

Tužioci Federalnog tužilaštva Federacije BiH izabrali su tužioca Sašu Sarajlića za člana VSTV-a BiH u junu 2022. godine.

U pravosuđu obavlja funkciju tužioca u Federalnom tužilaštvu FBiH.

Snježana Petković, članica VSTV-a BiH

Mandat: od septembra 2021. do septembra 2025. godine

Tužioci Republičkog javnog tužilaštva Republike Srpske izabrali su tužiteljicu Snježanu Petković za članicu VSTV-a BiH u avgustu 2021. godine.

U pravosuđu obavlja funkciju tužiteljice u Republičkom javnom tužilaštvu Republike Srpske.

Sanin Bogunić, član VSTV-a BiH

Mandat: od septembra 2021. do septembra 2025. godine

Tužioci kantonalnih tužilaštava u Federaciji BiH izabrali su tužioca Sanina Bogunića za člana VSTV-a BiH u julu 2021. godine. Izabran je za člana VSTV-a BiH u punovremenom radnom angažmanu na sjednici VSTV-a BiH održanoj 08. septembra 2021. godine.

U pravosuđu obavlja funkciju tužioca u Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo.

Željka Radović, članica VSTV-a BiH

Mandat: od aprila 2019. do aprila 2023. godine (II mandat)

Tužioci okružnih javnih tužilaštava u Republici Srpskoj izabrali su tužiteljicu Željku Radović za članicu VSTV-a BiH u aprilu 2019. godine na drugi mandat.

U pravosuđu obavlja funkciju glavne tužiteljice u Okružnom javnom tužilaštvu u Doboju.

Duška Bogojević, članica VSTV-a BiH

Mandat: od jula 2019. do jula 2023. godine

Advokatska komora Republike Srpske izabrala je advokaticu Dušku Bogojević za članicu VSTV-a BiH u julu 2019. godine.

Radi kao advokatica u Advokatskoj kancelariji u Banjoj Luci.

Amila Kunosić, članica VSTV-a BiH

Mandat: od januara 2021. do januara 2025. godine (II mandat)

Skupština Advokatske komore Federacije BiH izabrala je advokaticu Amilu Kunosić za članicu VSTV-a BiH u decembru 2020. godine na drugi mandat.

Radi kao advokatica u Advokatskoj kancelariji u Tuzli.

Davor Martinović, član VSTV-a BiH

Mandat: od februara 2021. do februara 2025. godine

Vijeće ministara BiH je na sjednici održanoj u januaru 2021. godine izabralo Davora Martinovića za člana VSTV-a BiH.

Radi kao advokat u Advokatskoj kancelariji u Mostaru.

Lejla Hadžić, članica VSTV-a BIH

Mandat: od oktobra 2020. do oktobra 2024. godine

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH izabrao je Lejlu Hadžić za članicu VSTV-a BiH u julu 2020. godine.

Radi kao šef Kabineta zamjenika ministra pravde BiH.

Tokom 2022. godine došlo je do izmjene u sastavu VSTV-a BiH kako slijedi:

- Saša Sarajlić, tužilac Federalnog tužilaštva FBiH, ispred Federalnog tužilaštva Federacije Bosne i Hercegovine, zamijenio je Slavu Lakića, tužioca Federalnog tužilaštva FBiH.

Organizaciona struktura VSTV-a BiH

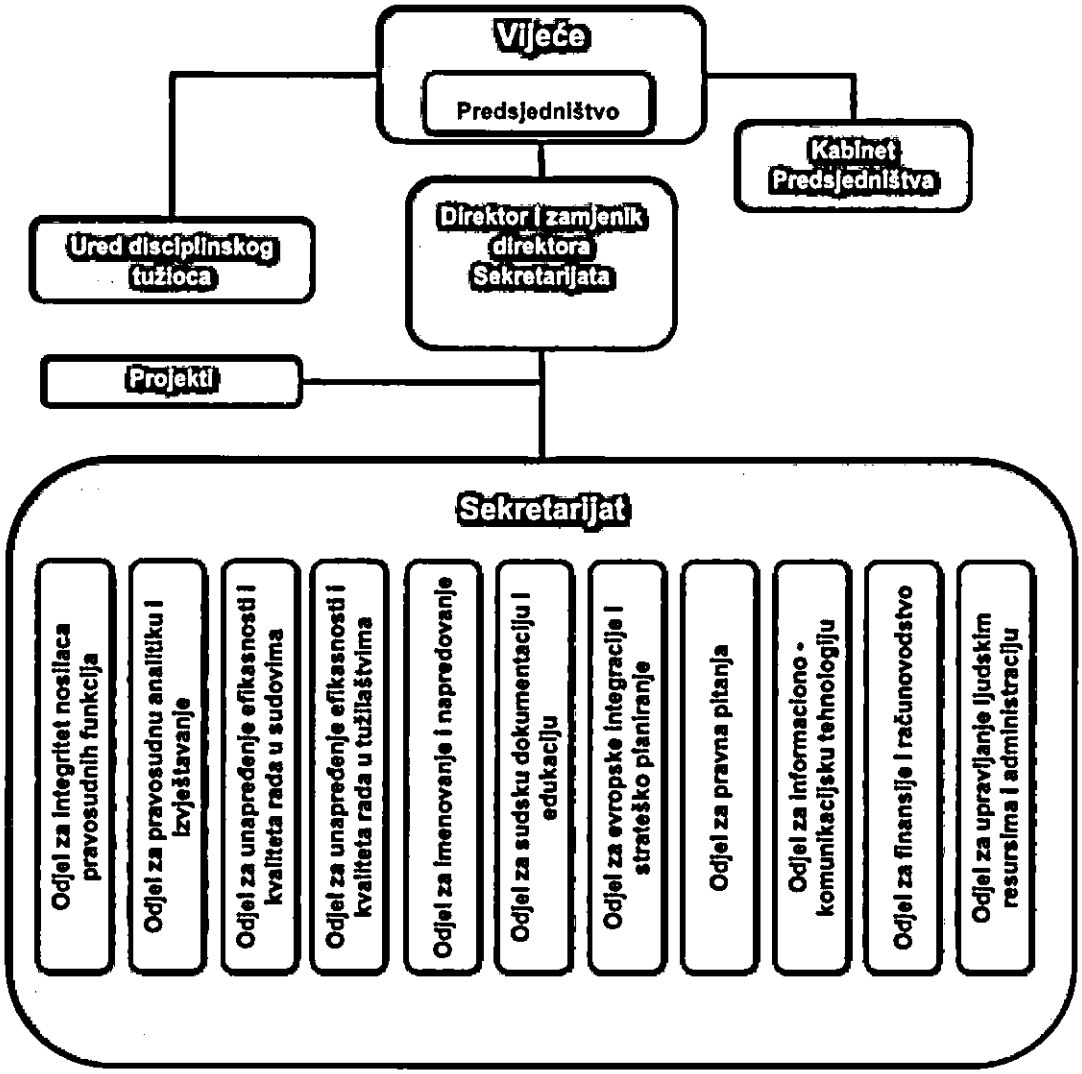

Na dan 31.12.2022. godine, u VSTV-u BiH bila su 152 zaposlena, od kojih se 75 finansira iz budžeta VSTV-a BiH, a 77 je angažovano na realizaciji projektnih aktivnosti VSTV-a BiH i finansira se iz donatorskih sredstava. Na dan 31.12.2022. godine u toku je bilo ukupno trinaest (13) konkursnih procedura za popunjavanje pozicija (5 za budžetske pozicije i 8 za projektne pozicije). Sve konkursne procedure bile su po javnim oglasima, od kojih su 5 za nepopunjena radna mjesta državnih službenika (OPP, OUEKRT i IKT), od ukupno 84 radna mjesta koliko je ograničenje u zapošljavanju VSTV-a BiH, kao i 8 konkursnih procedura za projektne pozicije na određeno vrijeme, a koje se finansiraju iz donatorskih sredstava. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u VSTV-u BiH predviđena su 142 radna mjesta na neodređeno vrijeme. Na osnovu mjera uštede u budžetu institucija BiH iskazanim u pismu namjere za zaključivanje „Stand-By" aranžmana upućenog Međunarodnom monetarnom fondu (MMF), na osnovu kojeg se ograničava zapošljavanje u institucijama BiH na nivou iz 2009. godine, maksimalan odobreni broj zaposlenih u VSTV-u BiH je 84.

Poglavlje 1: FINANSIJSKO POSLOVANJE VSTV-a BiH

VSTV BiH dio svojih aktivnosti finansira iz odobrenih sredstava budžeta institucija BiH, a projektne aktivnosti usmjerene na reformu pravosuđa finansiraju se iz donatorskih sredstava.

1.1. Finansiranje aktivnosti VSTV-a BiH

U skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnim obavezama BiH,[1] VSTV-u BiH je za 2022. godinu odobren budžet u iznosu od 6.497.000 KM, te uvećan za primitke, prihode i druga usklađivanja u ukupnom iznosu od 51.529 KM. Dodatno za prva dva kvartala 2022. godine, Vijeće ministara BiH je odobrilo 157.500 KM tekuće rezerve. Konačno, ukupan raspoloživi budžet za 2022. godinu iznosio je 6.706.029 KM. Izvršenje budžeta u 2022. godini iznosi 6.260.144 KM, odnosno 93%.

Tabela 1: Izvršenje budžeta po stavkama

VRSTA RASHODA	Odobreni budžet	Usklađivanje budžeta	Izvršenje budžeta	Indeks
I TEKUĆI IZDACI	**6.350.000**	**37.369**	**5.946.554**	**93%**
Bruto plaće i naknade	3.851.000		3.684.047	96%
Naknade troškova zaposlenih	320.000	36.500	275.994	77%
Putni troškovi	152.000		127.986	84%
Izdaci za telefonske i poštanske usluge	64.000		53.961	84%
Izdaci za energiju i komunalne usluge	90.000		78.702	87%
Nabavka materijala	23.000		22.885	100%
Izdaci za usluge prijevoza i gorivo	70.000		65.286	93%
Troškovi zakupa	1.000		82	8%
Izdaci za tekuće održavanje	1.224.000	869	1.138.484	93%
Izdaci za osiguranje i trošk. platnog prometa	59.000		53.885	91%
Ugovorene usluge	496.000		445.243	90%
II KAPITALNI IZDACI	**147.000**	14.160	**156.090**	**97%**
III TEKUĆA REZERVA	**157.500**		**157.500**	**100%**
UKUPNO	**6.654.500**	**51.529**	**6.260.144**	**93%**
	6.706.029		**6.260.144**	**93%**

1.2. Finansiranje projektnih aktivnosti usmjerenih na reformu pravosudnog sistema iz donatorskih sredstava

U skladu s članom 15 stav (9) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH (dalje u tekstu: Zakon o VSTV-u BiH)[2] precizirano je sljedeće: „Vijeće može primati sredstva od međunarodnih donatora za operativni budžet Vijeća kao i za posebne projekte reforme pravosuđa izvan operativnog budžeta Vijeća. Sredstva se uplaćuju na poseban račun, otvoren kod Centralne banke BiH. Sredstva se troše po nalogu direktora Sekretarijata, u skladu s propisima o izvršenju donatorskih sredstava koje donosi Vijeće i u skladu s uvjetima ugovora o donacijama potpisanim s donatorom."

U toku 2022. godine iz donatorskih sredstava finansirano je sedam projekata namijenjenih reformi pravosuđa, usmjerenih na jačanje kapaciteta pravosuđa.

[1] „Službeni glasnik BiH", broj 42/22;
[2] „Službeni glasnik BiH", brojevi 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08;

Tabela 2: Pregled donatora i ukupno raspoloživih i utrošenih sredstava po svakom projektu u toku 2022. godine

Ukupno raspoloživa sredstva u 2022. (u KM)	Ukupno utrošena sredstva u 2022. (u KM)	Period implementacije projekta
Donacija EU (IPA 2017) za projekat „Izgradnja efikasnog pravosuđa u službi građana"		
343.573	343.573	septembar 2018 – januar 2022.
Donacija Kraljevine Norveške za projekat "Unapređenje kvalitete pravosuđa"		
351.961	351.961	januar 2019 – mart 2022.
Donacija Švicarske konfederacije za projekat "Podrška pravosuđu Bosne i Hercegovine – Jačanje uloge tužilaca u krivičnopravnom sistemu", faza III		
2.103.488	1.219.679	januar 2020 – decembar 2023.
Donacija Kraljevine Švedske za projekat "Unapređenje efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca u BiH", faza III		
1.869.259	1.109.922	oktobar 2020 – mart 2024.
Donacija EU (IPA 2019) za projekat „Unapređenje rada na predmetima ratnih zločina u BiH"		
487.398	351.907	januar 2021 – april 2023.
Donacija EU (IPA 2019) za projekat „Podrška reformi pravosuđa u BiH"		
5.397.409	3.027.647	februar 2022 – juli 2023.
Donacija Kraljevine Norveške za projekat "Jačanje kapaciteta pravosuđa"		
174.677	74.549	juni 2022 – juni 2025.

Najznačajniji donator u 2022. godini je EU, s učešćem od 57% u ukupnoj vrijednosti utrošenih donatorskih sredstava. Značajna sredstva za implementaciju projekata izdvojile su i Kraljevina Norveška, Kraljevina Švedska i Švicarska agencija za razvoj i saradnju.

Grafikon 1: Pregled donatora

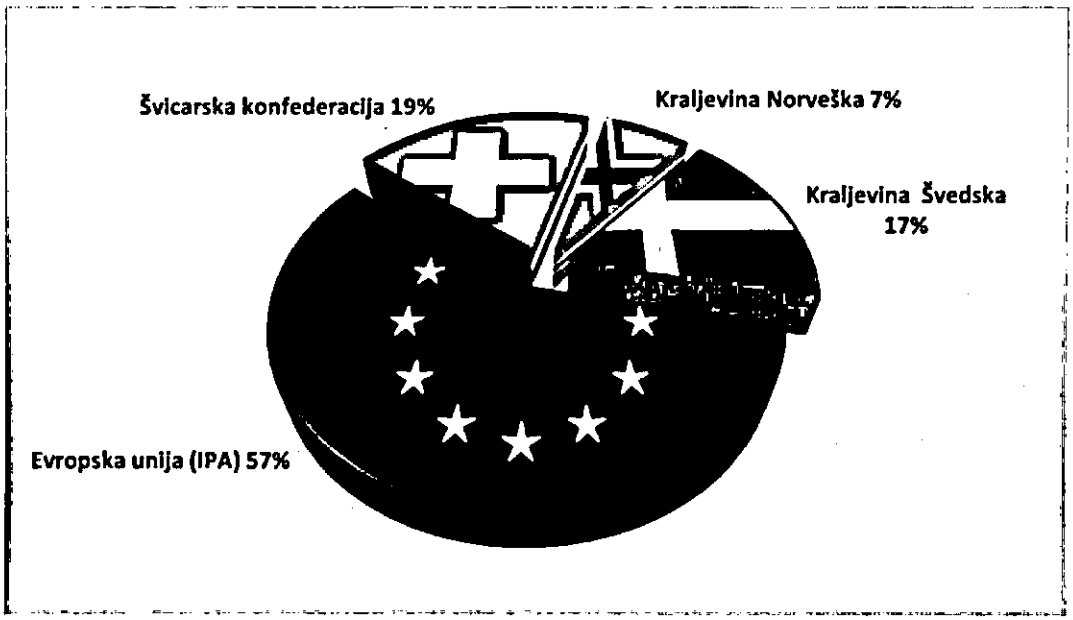

1.3. Ulaganja u pravosuđe u Bosni i Hercegovini

U periodu od 2004. do 2022. godine VSTV BiH je osigurao sredstva u iznosu od 120 miliona KM za realizaciju projektnih aktivnosti u pravosudnim institucijama na svim nivoima vlasti. U ovaj iznos uključeni su projekti koje je VSTV BiH direktno realizovao, kao i projekti koje je realizovala Delegacija EU u BiH, a u kojima je VSTV BiH bio partner.

Najveći donator čija su sredstva uložena u nabavku računarske opreme, softvera i ostale opreme za potrebe informatizacije pravosuđa na svim nivoima vlasti, te rekonstrukcije i opremanja zgrada pravosudnih institucija je EU sa 64,4 miliona KM. Slijede Kraljevina Norveška s donacijama u ukupnom iznosu od 15,8 miliona KM i Kraljevina Švedska s 10,4 miliona KM.

U ukupnoj strukturi sredstava, 60,6 miliona KM je uloženo za nabavku opreme, 36,4 miliona KM u rekonstrukciju zgrada, a 6,8 miliona KM u održavanje pravosudnog informacijskog sistema.

Iz budžeta institucija BiH VSTV-u BiH, za navedeni period, dodijeljeno je 20,9 miliona KM za nabavku računarske opreme, softvera i ostale opreme u okviru Projekta informatizacije i jačanja kapaciteta pravosudnih institucija u BiH, te za održavanje pravosudnog informacijskog sistema i ostale tekuće izdatke za potrebe pravosuđa.

1.4. Revizije

Ured za reviziju institucija BiH (dalje u tekstu: UZR) je u 2022. godini izvršio završnu reviziju za 2021. godinu na bazi uzorka značajnih stavki tekućih i kapitalnih izdataka, primljenih donacija i do tada izvršenih javnih nabavki.

UZR je u Izvještaju za 2021. godinu, uz skretanje pažnje, dao sljedeće **pozitivno** mišljenje:

"Prema našem mišljenju, financijska izvješća Savjeta prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine, obveza i izvora sredstava na 31.12.2021. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja."

„Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Savjeta za 2021. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriterijumi za datu reviziju."

Na osnovu preporuka UZR-a pokrenute su potrebne aktivnosti i poduzete odgovarajuće mjere. Izvještaj o obavljenoj finansijskoj reviziji VSTV-a BiH za 2021. godinu nalazi se na web-stranici Ureda za reviziju institucija BiH.

Nezavisni revizori su tokom 2022. godine izvršili revizije sljedećih grantova:

- Revizija finansijskih izvještaja projekta „Izgradnja efikasnog pravosuđa u službi građana"
- Revizija finansijskih izvještaja projekta „Unapređenje kvalitete pravosuđa"
- Revizija finansijskih izvještaja projekta „Podrška pravosuđu Bosne i Hercegovine – Jačanje uloge tužilaca u krivičnopravnom sistemu", faza III
- Revizija finansijskih izvještaja projekta „Unapređenje efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca u BiH"
- Revizija finansijskih izvještaja projekta „Unapređenje rada na predmetima ratnih zločina u BiH"

Prilikom navedenih revizija vršena je provjera finansijske regularnosti, usklađenosti s projektnim ciljevima, ekonomičnosti i efikasnosti u vođenju projekata, primjerenosti, relevantnosti i funkcionalnosti internih kontrola. Revizorski izvještaji su s pozitivnim mišljenjem.

Poglavlje 2: IMENOVANJE NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA

Kako bi se osigurala nezavisnost i nepristranost sudova i tužilaštava u Bosni i Hercegovini, provođenje transparentnog i objektivnog postupka imenovanja nosilaca pravosudnih funkcija osnovna je nadležnost VSTV-a BiH.

Član 43. Zakona o VSTV-u BiH („Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) propisuje kriterije za imenovanje koji predstavljaju osnovnu vodilju VSTV-u BiH prilikom utvrđivanja kompetencija potrebnih za obavljanje sudijske i tužilačke funkcije.

Postupak imenovanja sudija i tužilaca detaljno je propisan Poslovnikom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH („Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22) (dalje u tekstu: Poslovnik VSTV-a BiH), kao i Pravilnikom o kvalifikacionom i pismenom testiranju kandidata za pozicije nosilaca pravosudnih funkcija u pravosuđu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH", br. 78/14, 45/15, 48/16, 12/18 i 51/18, 12/21, 64/21) (dalje u tekstu: Pravilnik o kvalifikacionom i pismenom testiranju).

Nakon TAIEX radionice o unapređenju postupka imenovanja sudija i tužilaca s posebnim osvrtom na kriterije za imenovanja održane 23. i 24.11.2022. godine i sveobuhvatne analize trenutnog procesa obavljanja razgovara s kandidatima, predlaganja i imenovanja kandidata na sudijske i tužilačke pozicije, krajem 2022. godine VSTV-u BiH su predložena dodatna unapređenja Poslovnika VSTV-a BiH u ovom dijelu.

Na sjednici VSTV-a BiH održanoj 22.12.2022. godine, podržane su predložene izmjene i dopune Poslovnika VSTV-a BiH kojim je promijenjena struktura razgovora s kandidatima i bodovanje istog na način da je dat veći značaj radnom iskustvu kandidata i poslovima koje je kandidat obavljao u odnosu na funkciju na koju se prijavio, jasnije utvrđen broj bodova koji se dodjeljuje za kriterij edukacije i usavršavanja, objavljivanje naučnih radova te drugih aktivnosti u struci, te također, propisan uticaj izrečenih disciplinskih mjera i krivičnih osuda kako u dijelu obavljanja razgovora s kandidatima, tako i u dijelu predlaganja i imenovanja kandidata.

Nadalje, predviđeno je da se predlaganje i imenovanje kandidata vrši između najviše 10 kandidata koji su ostvarili najveći broj bodova, te da odluka o imenovanju sadrži obrazloženje razloga ukoliko je VSTV BiH dao prednost imenovanom kandidatu u odnosu na kandidate s istim ili većim brojem bodova. Odluka o imenovanju s obrazloženjem objavljuje se na internet-stranici VSTV-a BiH. Predviđeno je da se navedene izmjene i dopune Poslovnika VSTV-a BiH usvoje u prvom kvartalu 2023. godine.

U vezi sa statističkim podacima za 2022. godinu, potrebno je istaći da je VSTV BiH provodio konkursnu proceduru u okviru četiri javna konkursa i to:. Konkurs broj 04-07-3-4416-1/2021, koji je objavljen 23.12.2021.godine i zatvoren 07.01.2022. godine, za ukupno 12 pozicija, od kojih su 6 rukovodnih pozicija i 6 redovnih pozicija nosilaca pravosudnih funkcija. Navedenim konkursom je, shodno nadležnostima VSTV-a BiH iz člana 17. stav (1) tačka 3) oglašena i 1 pozicija sudije Ustavnog suda Republike Srpske. Na navedeni konkurs prijavilo se ukupno 76 kandidata.

Konkursom broj 04-07-3-1614/2022 objavljenim u maju 2022. godine oglašeno je ukupno 114 pozicija na koje se prijavio 771 aplikant. S obzirom da se kandidati prijavljuju na više pozicija, ukupan broj prijava po pozicijama iznosio je 2.340.

Konkursom broj 04-07-3-2692/2022 od 16.08.2022. godine objavljene su dvije sudijske pozicije u okviru entitetskih ustavnih sudova. Na ovaj konkurs prijavilo se 18 kandidata s kojima je obavljen razgovor. Prijedlog za imenovanje sudija u Ustavni sud Federacije BiH i Ustavni sud Republike Srpske dostavljen je nadležnim organima za predlaganje i imenovanje sudija u entitetske ustavne sudove.

Konkursom broj 04-07-3-3559/2022 koji je objavljen 3.11.2022. godine oglašeno je 79 pozicija na koje se prijavilo 600 aplikanata. S obzirom da se kandidati prijavljuju na više pozicija, ukupan broj prijava po pozicijama iznosio je 1.505.

2.1. Kvalifikaciono i pismeno testiranje kandidata

U skladu s članom 37. Poslovnika VSTV-a BiH konkursna procedura obuhvata: – kvalifikaciono i pismeno testiranje kandidata za pozicije za kandidate za koje je propisana obaveza kvalifikacionog i pismenog testiranja; – obavljanje razgovora s kandidatima; – rangiranje i predlaganje kandidata.

Na kvalifikaciono testiranje u okviru konkursa objavljenih u 2022. godini pozvana su 402 kandidata od kojih je testiranju pristupilo 198 kandidata, dok je 161 kandidat položio kvalifikacioni test ili 81,3%. Na pismeni test pozvan je 161 kandidat od kojih je testiranju pristupilo 147 kandidata, dok je 127 kandidata položilo pismeni test ili 86,3%.

Tabela 3: Pregled provedenih testiranja kandidata u 2022. godini

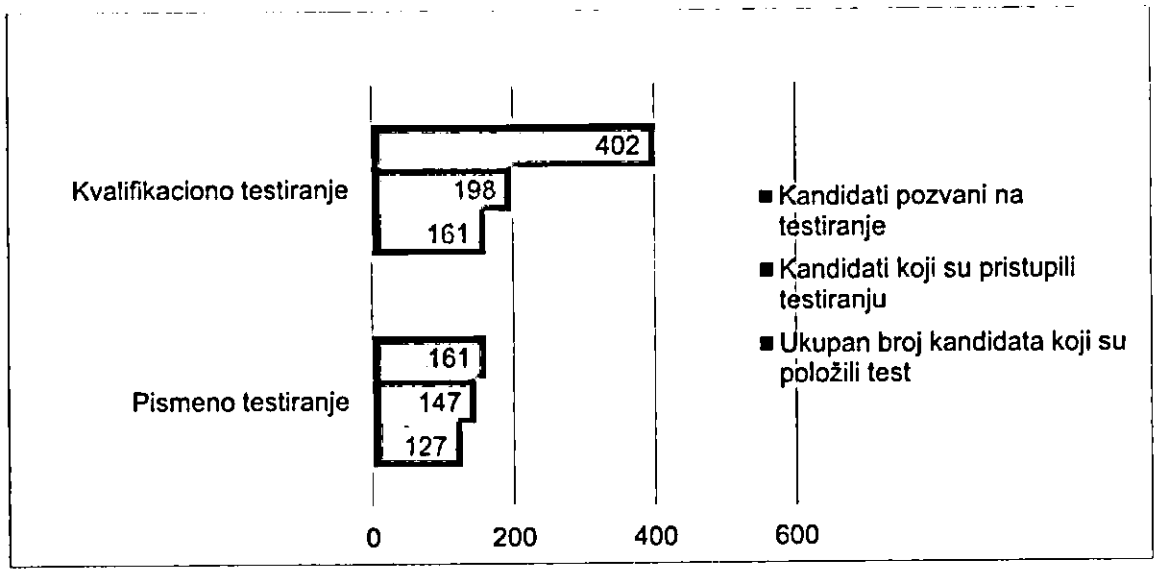

2.2. Razgovor s kandidatima

Prema odredbama člana 40. Zakona o VSTV-u BiH nadležne komisije, odnosno podvijeća VSTV-a BiH obavljaju razgovor sa svim kandidatima koji se prijavljuju na poziciju sudije, tužioca i stručnog saradnika za čije je imenovanje nadležan VSTV BiH. Tokom 2022. godine obavljeno je ukupno 626 razgovora s kandidatima i to 72 razgovora s kandidatima na rukovodne pozicije i 554 razgovora s kandidatima na nerukovodne pozicije.

Tabela 4: Obavljeni razgovori s kandidatima u 2022. godini

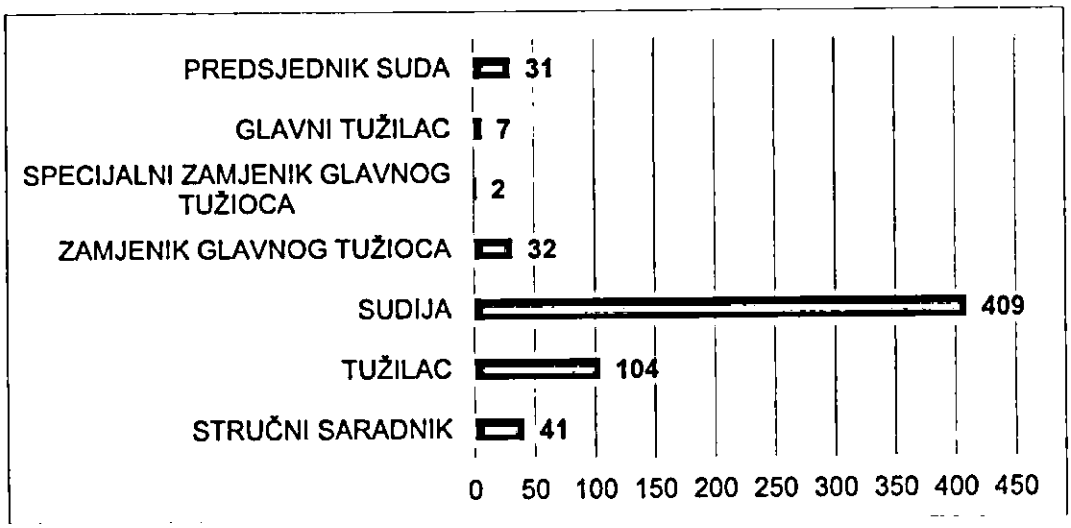

2.3. Imenovanje kandidata

U 2022. godini imenovano je ukupno 127 kandidata od kojih je na rukovodne pozicije imenovano 30 kandidata a na nerukovodne 90 kandidata.

Tabela 5: Pregled imenovanja po pozicijama u 2022. godini

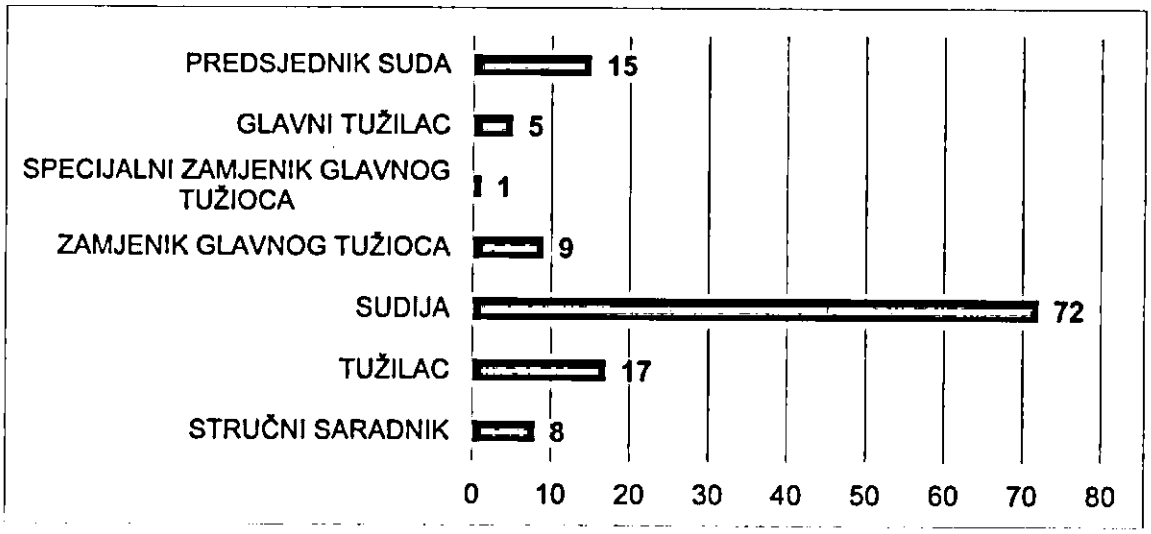

Tabela 6: Nacionalna i spolna struktura nosilaca pravosudnih funkcija

Nivo	Institucija	Sistematizovan broj	Broj popunjenih pozicija	Nacionalna struktura				Spolna struktura	
				B	H	S	O	M	Ž
Državni	Sud	56	46	21	7	15	3	21	25
	Tužilaštvo	63	57	25	9	18	5	30	27
Vrhovni sud FBiH		58	45	28	6	9	2	13	32
Tužilaštvo FBiH		23	13	6	3	3	1	7	6
Viši privredni sud		8	8	1	1	5	1	3	5
Vrhovni sud RS		23	23	4	3	13	3	6	17
Republičko Tužilaštvo RS		14	13	2	2	8	1	6	7
Kantonalni	Sudovi	177	148	83	36	24	5	38	110
	Tužilaštva	210	193	111	35	33	14	93	100

Okružni sudovi		80	70	16	3	47	4	24	46
Okružni privredni sudovi		45	32	6	3	23	0	10	22
Okružna tužilaštva		106	76	12	6	56	2	35	41
Općinski sudovi		458	410	217	92	68	33	157	253
Osnovni sudovi		217	193	42	15	124	12	67	126
Osnovni sud Brčko distrikta		20	17	7	1	7	2	8	9
Tužilaštvo Brčko distrikta		9	6	1	2	3	0	4	2
Apelacioni sud		8	8	3	2	3	0	5	3
UKUPNO		1575	1358	585	226	459	88	527	831

Poglavlje 3: DISCIPLINSKA ODGOVORNOST NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA

3.1. Disciplinski postupci

3.1.1. Pritužbe na povredu dužnosti nosilaca pravosudnih funkcija

UDT je, tokom 2022. godine, primio i registrovao po službenoj dužnosti 840 pritužbi, dok je u istom periodu riješio 859 pritužbi.

Najčešći razlozi za podnošenje pritužbi su nezadovoljstvo dužinom trajanja sudskih, tužilačkih postupaka, odnosno nezadovoljstvo donesenim sudskim i tužilačkim odlukama, pri čemu je potrebno navesti da su pritužbe nerijetko sadržavale više žalbenih osnova.

Najveći dio pritužbi, 51% pritužbi odnosi se na dužinu trajanja sudskih postupaka, a 18% pritužbi odnosi se na dužinu trajanja tužilačkih postupaka. Također, u 25% pritužbi podnosioci su se žalili na nemarno ili nepažljivo vršenje službenih dužnosti sudija, odnosno 21% na nemarno ili nepažljivo vršenje službenih dužnosti tužilaca.

Prilikom razmatranja pritužbi na dužinu trajanja postupka UDT, pored objektivne dužine trajanja postupka, mora dokazati i subjektivne propuste u radu sudija ili tužilaca, koji su prouzrokovali odugovlačenje postupka. Imajući u vidu podatke o radu sudija ili tužilaca, koji se, između ostalih, odnose i na broj predmeta u radu, ostvarenu orijentacionu normu, Plan rješavanja predmeta, hronološko postupanje itd, UDT je u mnogim predmetima utvrdio da, uprkos objektivnoj dužini trajanja postupaka, ne postoji dovoljno dokaza o povredi dužnosti postupajućih sudija i tužilaca.

Članom 87. Zakona o VSTV-u BiH propisano je da sudija, odnosno tužilac ne odgovara u građanskom postupku za odluku koju donese u okviru obavljanja svojih službenih dužnosti. Ipak, ovaj imunitet ne odnosi se na disciplinsku odgovornost sudija (i stručnih saradnika sa sudijskim ovlaštenjima) za izvršeni disciplinski prekršaj koji je propisan članom 56. tačka 9. Zakona o VSTV-u BiH: „donošenje odluka kojim se očigledno krši zakon ili uporno i neopravdano kršenje pravila postupka".

Potrebno je napomenuti i da je 21% pritužbi podneseno zbog spomenutog disciplinskog prekršaja, a navodi pritužbi se u određenoj mjeri odnose i na odluke kojima je okončan sudski postupak, pa dio ovih pritužbi treba posmatrati u širem kontekstu nezadovoljstva donesenim odlukama.

Prosječno vrijeme rješavanja pritužbi u 2022. godini iznosilo je 196 dana, što je znatno manje od zakonskog roka, prema kojem je UDT dužan pritužbe riješiti dvije godine od dana zaprimanja.

3.1.2. Pokrenuti disciplinski postupci

Tokom 2022. godine UDT pokrenuo je 41 disciplinski postupak, šest više u odnosu na 2021. godinu. Najviše postupaka pokrenuto je protiv sudija, ukupno 32, od ovog broja pokrenuta su 4 disciplinska postupka protiv predsjednika sudova (1 predsjednik općinskog suda, 3 predsjednika osnovnog suda). Protiv tužilaca je pokrenuto 9 disciplinskih postupaka, od ovog broja tokom godine pokrenuta su 2 disciplinska postupka protiv glavnih tužilaca i 1 protiv zamjenika glavnog tužioca Tužilaštva BiH.

Grafikon 2: Disciplinske tužbe po nosiocima pravosudne funkcije u 2022. godini

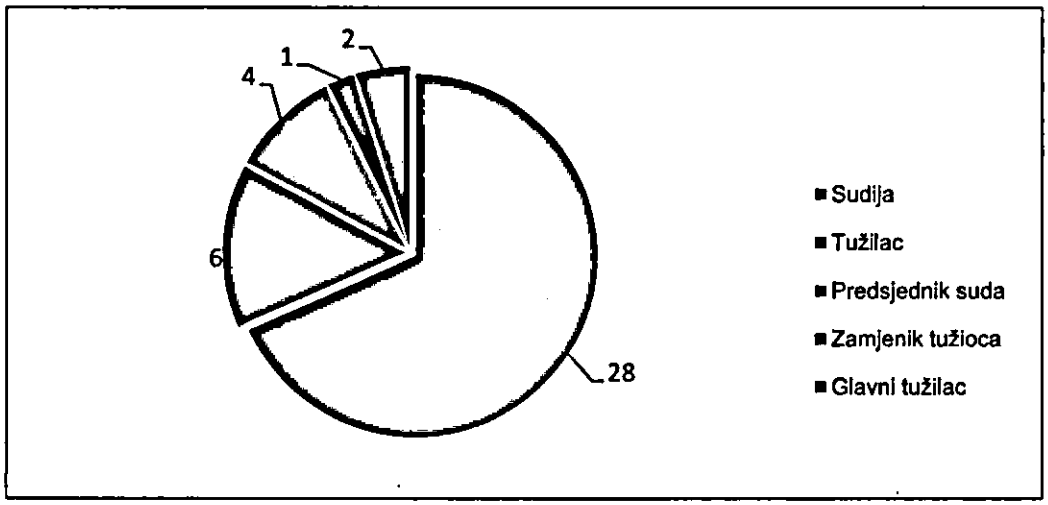

Najveći broj disciplinskih postupaka protiv sudija pokrenut je zbog disciplinskog prekršaja iz člana 56. tačka 10) Zakona o VSTV-u BiH „neopravdano kašnjenje u izradi odluka ili u drugim radnjama u vezi s obavljanjem dužnosti sudije ili bilo kakvo drugo ponovljeno nepoštivanje dužnosti sudija" (14 tužbi), zatim slijede prekršaji propisani tačkom 8) „nemar ili nepažnja u vršenju službenih dužnosti" (9 tužbi), i tačkom 22) „ponašanje u sudu i izvan suda koje šteti ugledu sudijske funkcije" (4 tužbe). Zbog prekršaja iz tačke 19) „namjerno davanje lažne, obmanjive ili nedovoljne informacije u vezi s prijavama za radno mjesto, disciplinskim stvarima, pitanjima unapređenja i napredovanja u službi ili bilo kojim drugim pitanjima koja su u nadležnosti Vijeća" pokrenuta su 3 disciplinska postupka, prekršajem iz tačke 16) „upuštanje u aktivnosti koje su nespojive s dužnostima sudije" pokrenuta su 2 disciplinska postupka, prekršajem iz tačke 14) „osuda na kaznu zatvora zbog izvršenog krivičnog djela, ili ako je proglašen krivim za krivično djelo koje ga čini nepodobnim za vršenje dužnosti sudije" pokrenuta su 2 disciplinska postupka, po jedan disciplinski postupak je pokrenut prekršajem iz tačke 3) „očigledno kršenje obaveze ispravnog postupanja prema strankama u postupku, njihovim pravnim zastupnicima, svjedocima, ili drugim osobama" i iz tačke 23) „bilo kakvo drugo ponašanje koje predstavlja ozbiljno kršenje službene dužnosti ili dovodi u pitanje povjerenje javnosti u nepristrasnost i kredibilitet sudstva" .

Bitno je napomenuti da zbir ukupno podnesenih disciplinskih tužbi ne odgovara zbiru navedenih prekršaja, jer su neki disciplinski postupci podneseni na osnovu više pritužbi koje su dostavile različite kategorije podnosilaca.

Grafikon 3: Disciplinski prekršaji sudija iz člana 56, navedeni u tužbama u toku 2022. godine, po tačkama

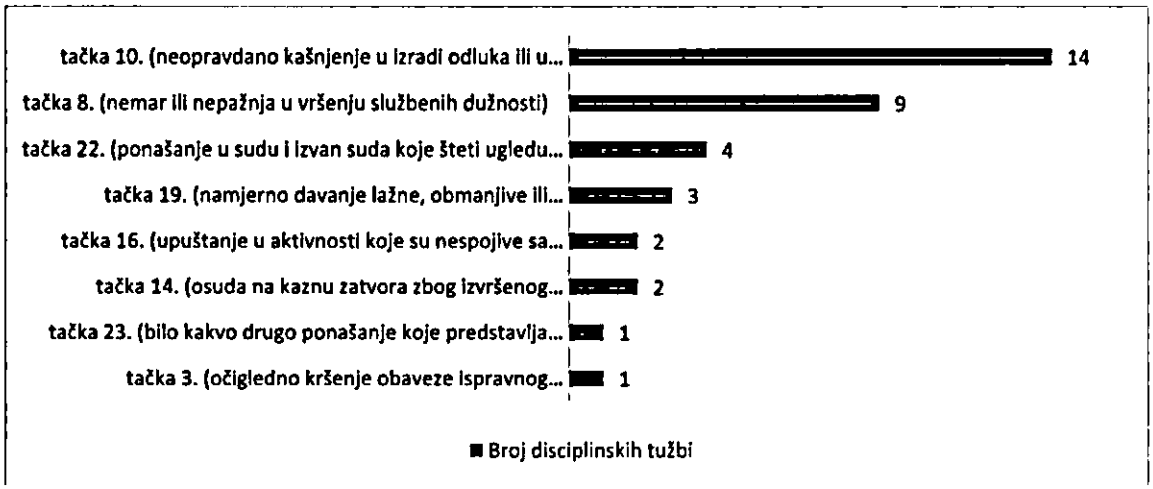

Prema UDT-u, najviše disciplinskih postupaka pokrenutih protiv tužilaca odnosi se na disciplinski prekršaj iz člana 57. tačka 8) Zakona o VSTV-u BiH „nemar ili nepažnja u vršenju službenih dužnosti", ukupno 4 pokrenuta disciplinska postupka, i tačka 22) „ponašanje u sudu ili tužilaštvu i izvan suda ili tužilaštva koje šteti ugledu tužilačke funkcije", pokrenuto 3 disciplinska postupka. Po dva postupka su pokrenuta na osnovu prekršaja iz tačke 9) „neopravdano kašnjenje u provođenju radnji u vezi s vršenjem dužnosti tužioca ili bilo kakvo drugo ponovljeno nepoštivanje dužnosti tužioca" i tačke 12) „miješanje u postupanje sudije ili tužioca s namjerom opstruiranja ili potcjenjivanja njihovih aktivnosti". Po jedna tužba je podnesena zbog prekršaja propisanih u tačkama: tačka 1) „povreda načela nepristrasnosti", tačka 6) „korištenje funkcije tužioca kako bi se pribavile neopravdane koristi za sebe ili druge osobe", tačka 15) „neizvršavanje uputstava nadređenog tužioca, osim ako bi izvršavanje takvog uputstva značilo kršenje zakona ili odredbi ovog člana", tačka 19) „namjerno davanje lažne, obmanjive ili nedovoljne informacije u vezi s prijavama za radno mjesto, disciplinskim stvarima, pitanjima unapređenja i napredovanja u službi ili bilo kojim drugim pitanjima koja su u nadležnosti Vijeća", tačka 22) „ponašanje u sudu ili tužilaštvu i izvan suda ili tužilaštva koje šteti ugledu tužilačke funkcije" i tačka 23) „bilo kakvo drugo ponašanje koje predstavlja ozbiljno kršenje službene dužnosti ili dovodi u pitanje povjerenje javnosti u nepristrasnost i kredibilitet tužilaštva".

Bitno je napomenuti da zbir ukupno podnesenih disciplinskih tužbi ne odgovara zbiru navedenih prekršaja, jer su neki disciplinski postupci podneseni na osnovu više pritužbi koje su dostavile različite kategorije podnosilaca.

Grafikon 4: Disciplinski prekršaji tužilaca iz člana 57, navedeni u tužbama u 2022. godini, po tačkama

Najveći broj disciplinskih postupaka pokrenut je na osnovu pritužbi koje su podnijeli rukovodioci pravosudnih institucija – 11 postupaka (7 predsjednici sudova i 4 glavni tužioci). Slijede za njima postupci pokrenuti po: pritužbama trećih osoba (6 tužbi), advokata i stranaka u postupku (po 5 tužbi), *ex officio* – ostali izvori i *ex officio* – zastare (po 4 tužbe), *ex officio* – mediji (3 tužbe), sudije (3 tužbe), institucije i učesnici u postupku (po 2 tužbe), i jedna od strane tužioca.

Potrebno je napomenuti da zbir ne odgovara ukupnom broju podnesenih disciplinskih tužbi (48) jer su neke tužbe podnesene na osnovu više pritužbi koje su dostavile različite kategorije podnosilaca.

Grafikon 5: Disciplinske pritužbe po podnosiocima u 2022. godini

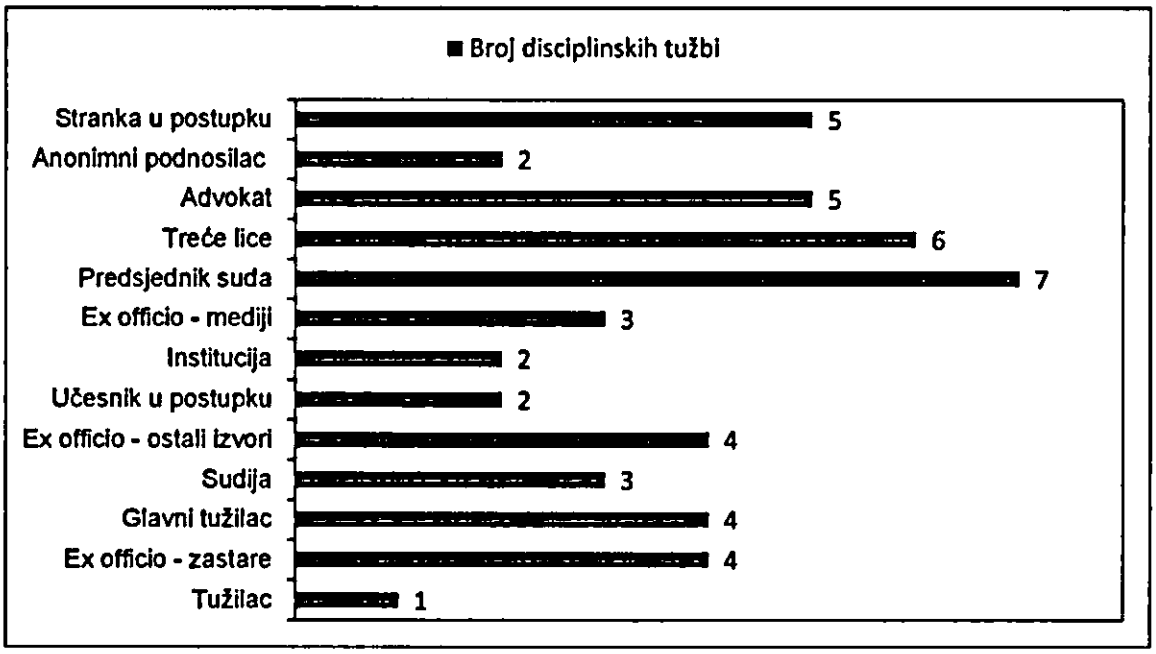

3.1.3. Okončani disciplinski postupci

Ukupno 48 disciplinskih postupaka okončani su u 2022. godini. Struktura okončanih postupaka prema godini pokretanja: 1 okončan postupak pokrenut u 2020. godini, 23 okončana postupka pokrenuta su 2021. godine i 24 okončanih postupaka pokrenuto je 2022. godine.

Disciplinska odgovornost utvrđena je u ukupno 33 disciplinska postupka, u 6 postupaka je odbijena disciplinska tužba, a u 9 postupaka je obustavljena.

Izrečeno su ukupno 23 disciplinske mjere sudijama, od toga: 9 sudijama općinskih sudova, 10 sudijama osnovnih sudova, 2 sudijama Vrhovnog suda Federacije BiH, 1 sudiji kantonalnog suda i 1 sudiji Suda Bosne i Hercegovine.

Utvrđena je disciplinska odgovornost 10 tužilaca, izrečene su mjere za 5 tužilaca kantonalnih tužilaštava, 4 tužioca okružnog javnog tužilaštva i glavnom tužiocu Republičkog tužilaštva Republike Srpske.

Grafikon 6: Izrečene mjere po nosiocima pravosudnih funkcija u 2022. godini

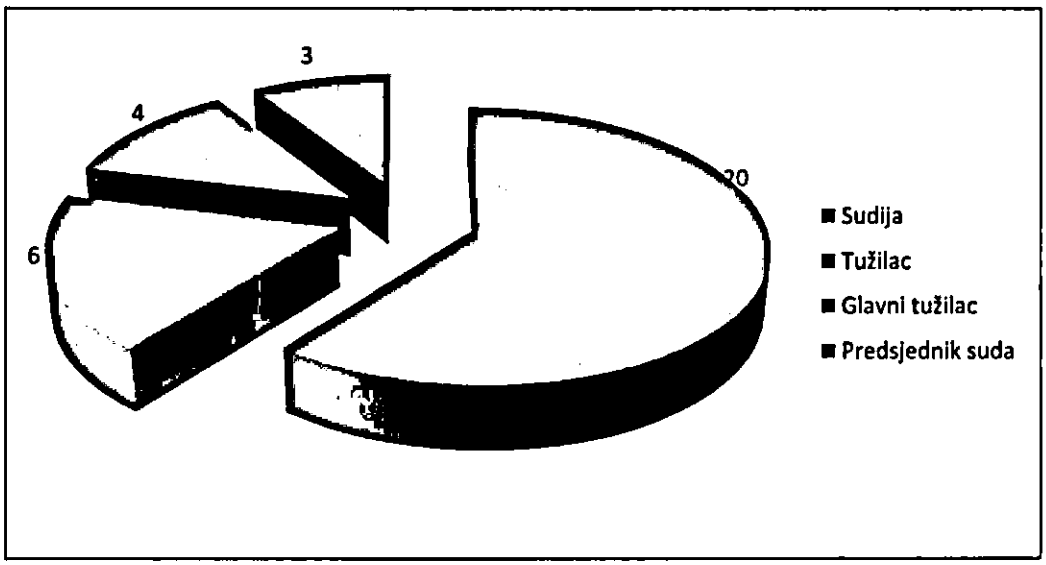

Disciplinska odgovornost sudija najčešće je utvrđena za disciplinski prekršaj iz člana 56. Zakona o VSTV-u BiH i to po tački 10) „neopravdano kašnjenje u izradi odluka ili u drugim radnjama u vezi s obavljanjem dužnosti sudije ili bilo kakvo drugo ponovljeno nepoštivanje dužnosti sudija" (13 sudija), tačka 8) „nemar ili nepažnja u vršenju službenih dužnosti" (8 sudija), tačka 22. „ponašanje u sudu i izvan suda koje šteti ugledu sudijske funkcije" (4 sudije), tačka 3) „očigledno kršenje obaveze ispravnog postupanja prema strankama u postupku, njihovim pravnim zastupnicima, svjedocima, ili drugim osobama" (1 sudija) i tačka 9) „donošenje odluka kojim se očigledno krši zakon ili uporno i neopravdano kršenje pravila postupka" (1 sudija).

Najčešće utvrđena disciplinska odgovornost tužilaca za disciplinski prekršaj utvrđen članom 57. i to za: tačka 8) „nemar ili nepažnja u vršenju službenih dužnosti" (7 tužilaca), tačka 9) „neopravdano kašnjenje u provođenju radnji u vezi s vršenjem dužnosti tužioca ili bilo kakvo drugo ponovljeno nepoštivanje dužnosti tužioca" (2 tužioca), tačka 17) „propuštanje, iz neopravdanih razloga, da postupi u skladu s odlukama, naredbama ili zahtjevima Vijeća" (1 tužilac) i tačka 22) „ponašanje u sudu ili tužilaštvu i izvan suda ili tužilaštva koje šteti ugledu tužilačke funkcije" (1 tužilac).

Donesene su ukupno 33 disciplinske mjere u pravomoćnim odlukama u 33 disciplinska postupka.

Najveći broj pravomoćno izrečenih mjera odnose se na: smanjenje plate (23), javne opomene (4), pismena opomena koja se javno ne objavljuje (4), premještaj s mjesta glavnog tužioca na mjesto tužioca (2).

Grafikon 7: Pravomoćno izrečene disciplinske mjere u 2022. godini

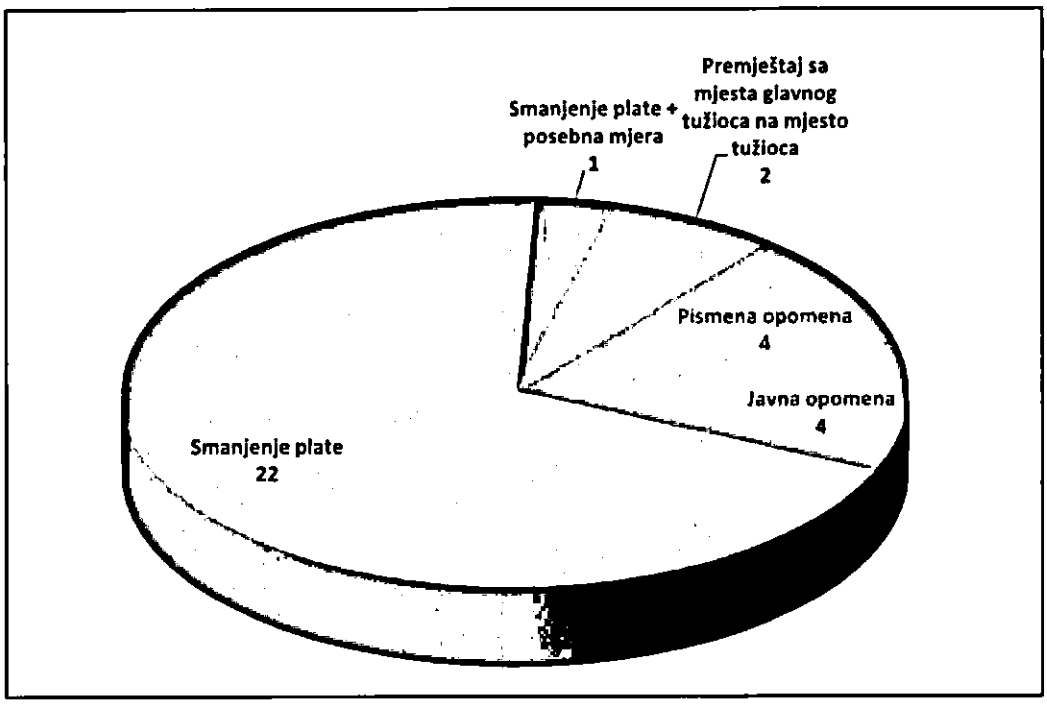

U toku 2022. godine obustavljeno je 9 disciplinskih postupaka. U odnosu na navedeno, jedan nosilac pravosudne funkcije preminuo je u toku postupka, jednom je istekao mandat, tri nosioca pravosudne funkcije su dala ostavku u toku trajanja postupka, a četiri nosioca pravosudne funkcije su penzionisana u toku trajanja postupka.

Ukupno 6 disciplinskih tužbi je odbijeno u raznim fazama postupka u toku 2022. godine.

3.1.4. Privremena udaljenja od obavljanja dužnosti

U 2022. godini UDT podnio je 5 zahtjeva za privremeno udaljenje od obavljanja dužnosti. Prihvaćena su 4 zahtjeva, dok je 1 obustavljen zbog isteka mandata nosioca pravosudne funkcije.

Doneseno je ukupno 6 odluka o privremenom udaljenju u toku 2022. godine, a na kraju kalendarske godine bilo je 7 privremeno udaljenih nosilaca pravosudne funkcije: 6 sudija (2 sudija okružnog suda, 1 sudija osnovnog suda, 1 sudija kantonalnog suda, 1 sudija općinskog suda i 1 sudija Suda BiH) i 1 tužilac (zamjenik glavnog tužioca).

3.1.5. Objavljivanje disciplinskih odluka

Na web-stranici VSTV-a BiH objavljene su konačne disciplinske odluke donesene tokom 2022. godine (uključujući i odluke kojima je disciplinska tužba odbijena), izuzev odluka kojima je utvrđena disciplinska odgovornost i izrečena mjera Pismena opomena koja se ne objavljuje. Sve objavljene disciplinske odluke su anonimizirane. Odluke se objavljuju radi informisanja i veće transparentnosti u pravosudnoj zajednici i javnosti. Za disciplinske postupke za koje je javnost bila dodatno zainteresovana, VSTV BiH je izdavao posebna saopćenja.

Poglavlje 4: EVROPSKE INTEGRACIJE

4.1. Učešće VSTV-a BiH na 6. sastanku Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost

Pododbor za pravdu, slobodu i sigurnost (dalje u tekstu: Pododbor) predstavlja jedan od zajedničkih organa za saradnju između Bosne i Hercegovine i EU u okviru provođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (dalje u tekstu: SSP). Sastanci Pododbora se održavaju periodično a na njima predstavnici EU i BiH razgovaraju o provođenju SSP-a u oblasti pravde, slobode i sigurnosti. Predstavnici VSTV-a BiH čine dio delegacije BiH koja učestvuje u radu Pododbora.

U svrhu pripreme 6. sastanka Pododbora, koji je putem *online* platforme održan 8. i 9.12.2022. godine, VSTV BiH je pripremio informacije prema proširenom dnevnom redu, koji je uključio dodatna pitanja u odnosu na dnevni red koji je bio dostavljen u novembru 2021. godine, kada je sastanak prvobitno bio zakazan. Tako je VSTV BiH pripremio odgovore za usmeno izlaganje o sljedećim pitanjima:

- provedbi svojih zaključaka iz jula 2022. godine koji se odnose na poboljšanje regulatornog okvira i prakse imenovanja i ocjene rada u skladu sa seminarom, koji je u organizaciji TAIEX-a održan 23. i 24.11.2022. godine,
- koracima koji su poduzeti s ciljem rješavanja nedostataka navedenih u zajedničkom pismu međunarodne zajednice upućenom 30.6.2022. godine,
- pripremnim koracima koji su poduzeti na uspostavljanju sistema verifikacije imovinskih kartona sudija i tužilaca dok se čeka na usvajanje izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u BiH, ulozi Odjela za integritet u ovom procesu te kadrovskim, budžetskim i infrastrukturnim planovima za osiguranje adekvatnih resursa,
- aktivnostima koje se poduzimaju na provedbi Revidirane državne strategije i njenih aneksa,
- glavnim preprekama u ostvarivanju napretka u pogledu proaktivnog vođenja istraga,
- zastojima u procesuiranju slučajeva korupcije na visokom nivou u sudovima i tužilaštvima,
- efikasnom korištenju sistema za upravljanje predmetima za izradu sveobuhvatnih podataka o rezultatima, uključujući podatke o pravosnažnim osuđujućim presudama,
- rezultatima u predmetima korupcije u skladu s izmijenjenim CMS/TCMS-om i novim katalogom krivičnih djela korupcije i glavnim izazovima u prikupljanju sveobuhvatnih podataka o rezultatima.

VSTV BiH je, pored toga, dostavio statističke podatke o postignutim rezultatima u rješavanju predmeta korupcije na visokom nivou, a nakon održanog sastanka i odgovore na dodatna pitanja navedena u dijelu „Pisane procedure".

4.2. Kandidatski status

Nakon što je BiH u februaru 2016. godine podnijela zahtjev za članstvo u EU, Vijeće EU je u septembru 2016. godine pozvalo Evropsku komisiju da podnese svoje mišljenje o ovom zahtjevu.

Evropska komisija je u maju 2019. godine objavila Mišljenje o zahtjevu BiH za članstvo u EU, u kojem je utvrdila 14 ključnih prioriteta za otvaranje pregovora o pristupanju EU s naglaskom na područjima demokratije i funkcionalnosti države, vladavine prava, osnovnih prava i reforme javne uprave. Vijeće EU je u decembru 2019. godine usvojilo zaključke o Mišljenju Komisije, podržavajući u Mišljenju 14 ključnih prioriteta kao uvjete koje BiH treba ispuniti kako bi je preporučili za otvaranje pristupnih pregovora.

Evropsko vijeće je u junu 2022. godine potvrdilo spremnost da BiH dodijeli status zemlje kandidata i pozvalo Evropsku komisiju da izvijesti o provođenju 14 ključnih prioriteta navedenih

u Mišljenju, posebno imajući u vidu one prioritete koji čine značajan set reformi. Evropska komisija, nakon ocjene reforme na Zapadnom Balkanu i u Turskoj, u oktobru 2022. godine preporučuje kandidatski status za BiH.

Status zemlje kandidatkinje BiH dodijeljen je u decembru 2022. godine, i to pod uvjetom da poduzme preporučene korake kako bi se ojačali vladavina prava, borba protiv korupcije i organiziranog kriminala, upravljanje migracijama i osnovna prava.

Poglavlje 5: REZULTATI VSTV-a BiH TOKOM 2022. GODINE

5.1. Efikasnost, kvalitet i transparentnost rada sudova

5.1.1. Jačanje uloge VSTV-a BiH i strateške mjere usmjerene na cijelo pravosuđe

Primjena principa Evropske mreže pravosudnih sistema (ENCJ) u jačanju regulatorne uloge VSTV-a BiH

Opredijeljenost VSTV-a BiH da prati evropske trendove u funkcionisanju pravosuđa, a kako bi se pravosuđe Bosne i Hercegovine usaglasilo s pravnom stečevinom i odgovarajućim standardima EU, strateški je cilj djelovanja VSTV-a BiH.

Opsežne zakonske nadležnosti VSTV-a BiH u pogledu nezavisnosti i odgovornosti nameću visoke standarde rada, ponašanja i odlučivanja VSTV-a BiH. Stoga je za VSTV BiH i provođenje njegove regulatorne uloge vrlo važno da bude usklađen s najvišim evropskim standardima koji će omogućiti jačanje upravljačkih kapaciteta kako bi se ostvarila njegova osnovna svrha, garanta nezavisnog, odgovornog i kvalitetnog pravosuđa.

U cilju postizanja navedenog, VSTV BiH je zahvaljujući trilateralnoj saradnji VSTV-a BiH, Sudske administracije Norveške i Sudskog vijeća Nizozemske u toku 2022. godine nastavio saradnju s ENCJ-om.

Slika 1: Dijaloški sastanak predstavnika partnerskih institucija, VSTV-a BiH, Sudske administracije Norveške i Sudskog vijeća Nizozemske

Saradnja je nastavljena kroz dalje učešće VSTV-a BiH u procesima procjene nezavisnosti, odgovornosti i kvaliteta rada pravosuđa koje provodi ENCJ u skladu s najvišim evropskim standardima.

Shodno navodnom, VSTV BiH je u toku 2022. godine ponovno učestvovao u provođenju ankete o nezavisnosti sudija. Rezultati navedene ankete objedinjeni u Izvještaj ENCJ-a o nezavisnosti sudija, usvojen u junu 2022. godine od strane Generalne skupštine, omogućili su uvid u trenutno stanje nezavisnosti sudija, te usporedbu s rezultatima iz 2019. godine. Zahvaljujući ovom dijagnostičkom alatu VSTV BiH je u mogućnosti pratiti promjene i eventualni napredak u odnosu na rezultate ankete provedene u 2019. godini, te utvrditi prioritete za vlastiti rad i rad pravosudnih institucija.

Ukoliko se posmatra prosjek svih zemalja koje su učestvovale u istraživanjima, uočava se da postoji postepeno poboljšanje nezavisnosti, kako u pogledu lične nezavisnosti, tako i nezavisnosti svih sudija. Slijedom navedenog, korištenjem uporedne analize utvrđeno je da su i sudije u BiH uglavnom pozitivno ocijenile vlastitu nezavisnost.

S druge strane, negativan trend zabilježen je kada je u pitanju indikator pojave korupcije, odnosno veći broj sudija smatra da su sudije bile dijelom koruptivnog krivičnog djela. Pored toga, kada su u pitanju indikatori odgovornosti, posebno stepen u kome se pravosudni organi bave problematikom rješavanja korupcije u pravosuđu, rezultati pozicioniraju BiH u red zemalja koje imaju najveći postotak sudija koji smatraju da sudska vlast ne rješava efikasno korupciju u pravosuđu. Navedeni nalazi poslužili su kao osnova za identificiranje i definiranje aktivnosti koje će VSTV BiH u narednom periodu implementirati u saradnji sa sudovima, a koje će imati za cilj efikasnije rješavanje pitanja korupcije kako u pravosuđu, tako i van pravosuđa. Efekti njihove implementacije će se pratiti ponovnim korištenjem alata ENCJ-a, odnosno mjerenjem nezavisnosti sudija.

Nalazi Izvještaja, kao korektivnog i preventivnog sredstva koje služi kao smjernica daljeg djelovanja pravosudnih vijeća, bili su razlog održavanja dijaloškog sastanaka VSTV-a BiH s predstavnicima partnerskih institucija ENCJ-a, Sudske administracije Norveške i Sudskog vijeća Nizozemske. Kao rezultat navedenog sastanka nastavljen je proces iznalaženja modaliteta zajedničkog djelovanja partnerskih institucija koji će omogućiti unapređenje oblasti identificiranih u Izvještaju.

Pored procijenjene nezavisnosti anketiranih sudija, predmet dijaloških sastanaka bile su i oblasti imenovanja i napredovanja nosilaca pravosudnih funkcija, kao i potreba unapređenja odgovornosti kroz provođenje procesa revizije rada Vijeća. Iste su na osnovu rezultata ranijih mjerenja nezavisnosti, odgovornosti i kvaliteta rada koje provodi ENCJ, prepoznate kao značajne za unapređenje efikasnosti, odgovornosti i kvaliteta rada kako VSTV-a tako i cjelokupnog pravosuđa.

Kao alat za prikupljanje ulaznih podataka relevantnih za izradu plana aktivnosti koje će odrediti dalji pravac provođenja reformskih aktivnosti VSTV-a BiH, korišteni su i upitnici o nezavisnosti i odgovornosti i o kvalitetu. Rezultati istog će biti dio Izvještaja koji će omogućiti procjenu trenutnog stanja VSTV-a BiH i pravosuđa u pogledu osnovnih postulata i utvrđivanje stepena eventualnih promjena u odnosu na prethodno utvrđeno stanje na polju nezavisnosti, odgovornosti i kvaliteta.

Slika 2: Dijaloški sastanak predstavnika VSTV-a BiH, Sudske administracije Norveške i Sudskog Vijeća Holandije

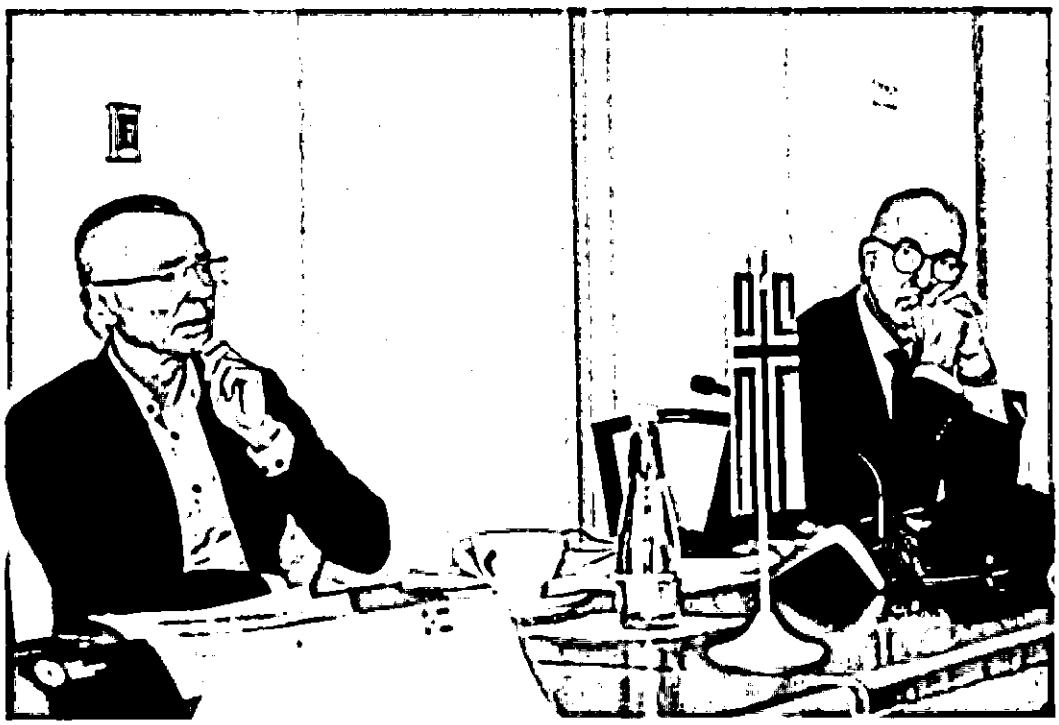

Rad u skladu s metodologijom i principima ENCJ-a pokazao se iznimno značajnim za VSTV BiH kao regulatorno tijelo. Zahvaljujući njihovoj primjeni, VSTV BiH je, posredstvom prethodno opisanih aktivnosti, bio u prilici direktno učestvovati u procesima i aktivnostima ENCJ-a, steći uvid u naučene lekcije zemalja EU u vezi s pravosudnom reformom, utvrditi slabosti i snage vlastitog sistema korištenjem evropskih standarda, te definisati oblasti za poboljšanja, što će doprinijeti približavanju bh. pravosuđa evropskim razvijenim sistemima.

Planovi rješavanja predmeta sudova

VSTV BiH u skladu s nadležnostima propisanim članom 17. Zakona o VSTV-u BiH vrši nadzor nad radom sudova, predsjednika sudova, te u skladu s tim provodi aktivnosti usmjerene na unapređenje efikasnosti i kvalitete rada sudova, a u svrhu ostvarenja strateških ciljeva VSTV-a BiH. U cilju smanjenja velikog broja neriješenih predmeta u sudovima i unapređenju efikasnosti rada sudova, VSTV BiH je usvojio Uputstvo za izradu plana rješavanja predmeta (dalje u tekstu: Uputstvo) čijom primjenom je u značajnoj mjeri smanjen broj neriješenih predmeta u sudovima.

Cilj Uputstva, ujedno i VSTV-a BiH, jeste promjena starosne strukture neriješenih predmeta u sudovima uz poštivanje pravila rješavanja predmeta po starosti inicijalnog akta, te ostvarenja načela rješavanja predmeta u razumnom roku.

Provođenjem aktivnosti kreiranja i praćenja realizacije planova rješavanja predmeta, došlo je do značajnog smanjenja broja neriješenih predmeta u sudovima, kao i dužine trajanja sudskih postupaka u sudovima u Bosni i Hercegovini.

Uzimajući u obzir rezultate od početka perioda kreiranja planova rješavanja predmeta do kraja 2022. godine, u sudovima je riješeno preko 1,5 miliona predmeta. Tokom 2022. godine, planom je predviđeno rješavanje 181.994 najstarija predmeta, od čega je riješeno 91% što je najveći ostvareni procenat realizacije plana rješavanja najstarijih predmeta od 2011. godine kada je VSTV BiH uveo primjenu planova rješavanja najstarijih predmeta u sudovima (grafikon 8 - *Procent realizacije planova rješavanja predmeta po godinama).*

Preciznije, od 01. januara do 31. decembra 2022. godine, sudovi u BiH su riješili ukupno 166.025 najstarijih predmeta što je za 3.000 predmeta više nego u 2021. godini kada je riješeno 163.025, te na taj način dodatno doprinijelo kontinuiranom smanjenju broja neriješenih starih predmeta, odnosno povećanju efikasnosti sudova u BiH, a samim tim i pravosuđa u cjelini.

Posmatrano po nivoima sudova, a što je prikazano na grafikonu 9 - *Procenat realizacije planova rješavanja predmeta za 2022. godinu po nivoima sudova,* prvostepeni sudovi su realizovali svoje planove rješavanja predmeta u iznosu od 90%, drugostepeni sudovi u iznosu od 98%, vrhovni sudovi entiteta u iznosu od 100%, te Sud Bosne i Hercegovine u iznosu od 97%.

U svrhu transparentnosti ostvarenih rezultata rada svih sudova, VSTV BiH na tromjesečnom nivou objavljuje rezultate rada svih sudova na pravosudnom web-portalu, kao i web-portalu VSTV-a BiH.

Grafikon 8: Procenat realizacije planova rješavanja predmeta po godinama

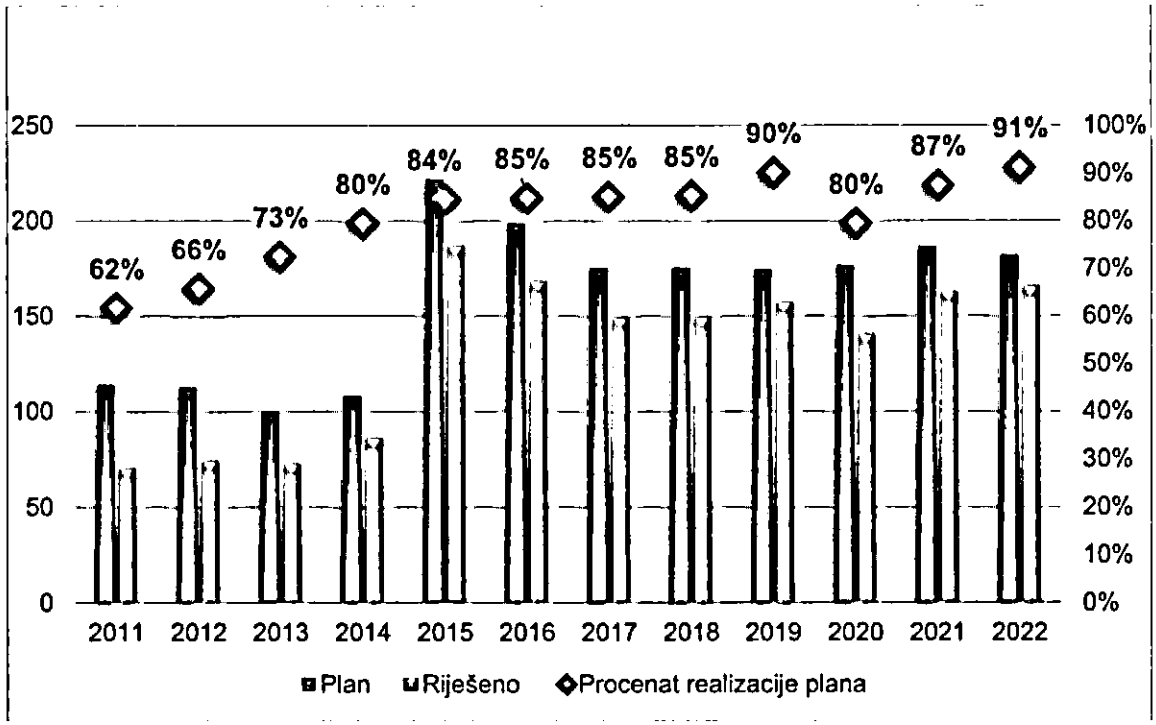

Grafikon 9: Procenat realizacije planova rješavanja predmeta za 2022. godinu po nivoima sudova

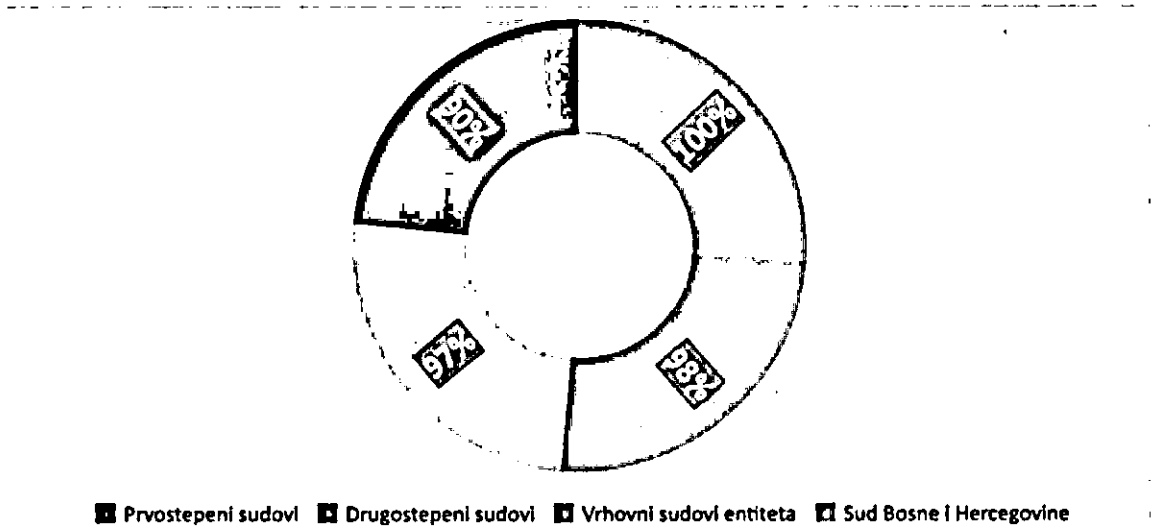

Prethodno prikazani pokazatelji, rezultat su prvenstveno rada sudova, ali uz kontinuirano praćenje ostvarenih rezultata i vršenje kontinuiranog nadzora nad procesima koji se provode, a za koje je zadužena Stalna komisija za efikasnost i kvalitet sudova.

Tokom 2022. godine, od strane Stalne komisije za efikasnost i kvalitet sudova, sudovima su u više navrata upućivane smjernice za potrebu dosljedne primjene Uputstva u svrhu kreiranja optimalnih planova rješavanja predmeta kao i uspostavljanja sistema ravnomjerne raspodjele predmeta između postupajućih sudija/stručnih saradnika u sudovima u svrhu rješavanja što većeg broja neriješenih predmeta prema starosti inicijalnog akta. Statističke analize rezultata rada sudova ukazale su na činjenicu da postizanje boljih rezultata rada i veće efikasnosti u

radu, ima uporište u dobroj organizaciji rukovođenja sudom, naročito s aspekta ravnomjerne opterećenosti ljudskih resursa, a na bazi čega su sudovima i upućene smjernice za potrebu boljeg planiranja u okviru raspoloživih ljudskih resursa.

Slijedom navedenog, u okviru aktivnosti implementiranih kroz ICEA III Projekat, izabrana je grupa od 15 ciljnih sudova kojima je projektni tim pružio podršku pri uspostavljanju sistema ravnomjerne raspodjele predmeta što je već nakon prve godine primjene novog rasporeda rada pokazalo rezultate koji se ogledaju u većem broju riješenih predmeta, a naročito u većem broju riješenih predmeta iz najstarijih starosnih kategorija, odnosno u značajnom smanjenju trajanja sudskih postupaka.

Imajući u vidu kontinuitet u provođenju aktivnosti kreiranja planova rješavanja predmeta, kao i potrebu nadzora nad istom, Stalna komisija za efikasnost i kvalitet sudova kontinuirano predlaže VSTV-u BiH konkretne mjere za unapređenje efikasnosti i kvaliteta rada sudova. S obzirom da je jedan od strateških ciljeva VSTV-a BiH i primjena sistema jednakih vrednovanja rezultata rada za sve nosioce pravosudnih funkcija, tokom 2022. godine Stalna komisija za efikasnost i kvalitet sudova je radila na unapređenju normativa propisanih Pravilnikom o orijentacionim kriterijima za rad sudija i stručnih saradnika u sudovima u BiH, a što je rezultiralo i usvajanjem dopuna Pravilnika o orijentacionim kriterijima na sjednici VSTV-a BiH održanoj 20. i 21. decembra 2022. godine.

Proces strateškog planiranja u sudovima

Strateško planiranje, kao strukturiran mehanizam za sistemsko upravljanje procesima unutar sudova, iniciran je od strane VSTV-a BiH 2020. godine, usvajanjem Uputstva za strateško planiranje i izvještavanje i provođenjem regionalnih tematskih radionica za predsjednike sudova i relevantno osoblje u sudovima. Sam proces je s implementacijom započeo tokom 2021. godine, kreiranjem strateških dokumenata sudova uz podršku osoblja VSTV-a BiH.

Početkom 2022. godine, proveden je proces godišnjeg izvještavanja od strane sudova kroz formalizovan i unificiran mehanizam, koji omogućava praćenje ostvarenja planiranih ciljeva na bazi prethodno definisanih indikatora uspješnosti. Ovakav mehanizam je omogućio nadležnoj Stalnoj komisiji za efikasnost i kvalitet sudova da provede monitoring implementacije strateških dokumenata sudova.

VSTV BiH je, tokom 2022. godine, inicirao i proces praćenja i evaluacije provođenja programa rada predsjednika sudova koji su imenovani u prethodnom periodu, kao i proces komparacije strateških dokumenata sudova i spomenutih programa rada predsjednika sudova kako bi se utvrdio stepen podudarnosti, odnosno usklađenost istih, od čega u određenoj mjeri zavisi i stepen realizacije programa rada predsjednika sudova.

Naime, za razliku od strateških planova rada, koji predstavljaju planske dokumente same institucije, programi rada predsjednika sudova su dokumenti čija izrada i prezentacija Vijeću proizlazi iz legislativnog okvira koji reguliše proces imenovanja rukovodilaca pravosudnih institucija.

Ova aktivnost započeta je tokom 2022. godine i prvi sveobuhvatni pregled implementacije prezentovanih programa rada će u inicijalnom ciklusu biti izvršen početkom 2023. godine. Konačni cilj ove inicijative je unapređenje postupka imenovanja rukovodilaca pravosudnih institucija, kako bi se, kroz uzrokovanost potencijalnog reimenovanja stepenom realizacije prethodnog programa rada, osigurao veći nivo odgovornosti predsjednika sudova.

Također, tokom 2022. godine osigurana je i dodatna edukacija o strateškom planiranju, kako bi se podigao nivo razumijevanja samog procesa od strane predsjednika sudova i drugog relevantnog sudskog osoblja. Prva radionica organizovana je u septembru 2022. godine i održana u Sarajevu, a cilj je bio otkloniti određene dileme koje su uočene kroz analizu dostavljenih izvještaja o realizaciji strateških planova, kao i slabosti sudova u samom procesu strateškog planiranja. Pored toga, VSTV BiH je u decembru 2022. godine, u okviru seta radionica za jačanje menadžerskih vještina donosilaca odluka u pravosudnom sistemu BiH, organizovao i radionicu o strateškom planiranju i donošenju odluka, koja je, pored jednog broja predsjednika sudova, bila namijenjena i članovima Vijeća.

Slike 3 i 4: ***Fotografije s radionica, održanih u septembru (Sarajevo) i decembru (Teslić) 2022. godine***

Budući da je proces strateškog planiranja u pravosudnom sistemu koncept koji je u određenom dijelu novost s kojom se pravosudna zajednica nije učestalo susretala, te da je kao takav izazivao i nerazumijevanje pojedinih aspekata strateškog promišljanja i odlučivanja, uočen je prostor za unapređenje Uputstva za strateško planiranje i izvještavanje u sudovima, koje predstavlja okvir ovog procesa unutar sudskog sistema. Ova činjenica je predstavljala osnov za poduzimanje aktivnosti na unapređenju Uputstva, te je, za tu svrhu, angažovan vanjski konsultant, kako bi se unaprijedila struktura i sadržaj samog uputstva. Nacrt Uputstva je izrađen u 2022. godini, dok se njegovo Usvajanje i primjena očekuje u narednoj godini.

Proces strateškog planiranja u sudskom sistemu, kao sveobuhvatan i strukturiran mehanizam planiranja i izvještavanja, predstavlja osnovu za sistemski pristup jačanju kapaciteta pravosudnog sistema i unapređenje svih procesa od čije uspješnosti zavisi sveukupna efikasnost i kvalitet pravosuđa.

Provedba Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH

Preduslovi za uspješnu implementaciju Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH (dalje u tekstu: Strategija), usvojene od strane VSTV-a BiH krajem oktobra 2020. godine, konačno su stvoreni 2022. godine.

U okviru Projekta ICEA III, u januaru 2022. godine, VSTV BiH je organizovao sedam jednodnevnih radionica, namijenjenih rukovodnom osoblju svih pravosudnih institucija u BiH, s ciljem postavljanja temelja za izradu akcionih planova za implementaciju Strategije, te pružanja dodatne podrške u tom pravcu.

Slike 5 i 6: Fotografije s radionica, održanih u januaru 2022. godine

Radionice su realizovane u saradnji s ciljnim pravosudnim institucijama[3], u kojima je provedena faza pilotiranja implementacije Strategije, i švedskim ekspertima, koji su, u okviru

[3] Kantonalni sud u Sarajevu, Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo, Osnovni sud u Bijeljini i Tužilaštvo Brčko distrikta BiH.

istih, podijelili i svoja iskustva u radu na unapređenju rodne ravnopravnosti u sudovima u Švedskoj, uključujući primjere konkretnih aktivnosti, realizovanih u Švedskoj.

Po održavanju radionica, pravosudne institucije izradile su i dostavile VSTV-u BiH svoje akcione planove za implementaciju Strategije, koji su, po izvršenoj evaluaciji, usvojeni od strane VSTV-a BiH, čime su stvoreni preduvjeti za njihovu primjenu.

Kako je to određeno Strategijom, rukovodioci pravosudnih institucija odgovorni su za implementaciju Strategije, te su obavezni redovno informisati VSTV BiH o svim aktivnostima, poduzetim u tu svrhu, i to u okviru svojih godišnjih izvještaja.

U narednom periodu, VSTV BiH će vršiti redovan nadzor nad primjenom akcionih planova za implementaciju Strategije, te će u svoj godišnji izvještaj redovno uključivati i informacije o stanju rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH.

Bitno je napomenuti i da VSTV BiH nastavlja jačati kapacitete za unapređenje rodne ravnopravnosti kroz projekat „Pečat rodne jednakosti za javne institucije u BiH", koji je dio globalnog programa za ravnopravnost spolova Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) u BiH. Riječ je o projektu koji se zalaže za uvođenje rodne ravnopravnosti, kao glavne politike, koja doprinosi zadovoljstvu i dobrobiti građana, izgradnji snažnih institucija, ekonomskom razvoju i rastu. VSTV BiH je prva institucija u BiH, koja je uzela učešće u navedenom projektu, te time stavila Bosnu i Hercegovinu među četiri zemlje u Evropi, koje su pristupile dobijanju pečata rodne ravnopravnosti.

Pravosuđe i ranjive grupe

Nakon niza aktivnosti, poduzetih na unapređenju položaja ranjivih grupa u kontaktu s pravosuđem u okviru Projekta ICEA III, VSTV BiH je pristupio identifikaciji dodatnih oblasti, u kojima je moguće pružiti podršku.

U tom smislu, kreirani su preduvjeti za provođenje sveobuhvatne analize predmeta oduzimanja poslovne sposobnosti u BiH, što je od strane državnih i nevladinih organizacija, koje se bave zaštitom prava osoba s invaliditetom, istaknuto kao jedan od najvećih i najozbiljnijih problema s kojima se susreću ove osobe.

O naporima na otklanjanju predrasuda i stereotipa prema Romima, s ciljem stvaranja inkluzivne i pravedne budućnosti, svjedoči dvodnevna radionica „Aktivnim dijalogom do dekonstrukcije stereotipa i jednakog pristupa pravdi", koja je realizovana za nosioce pravosudnih funkcija, u saradnji s Udruženjem „Kali Sara - Romski informativni centar".

Slike 7 i 8: Fotografije s radionice „Aktivnim dijalogom do dekonstrukcije stereotipa i jednakog pristupa pravdi"

Učesnici radionice unaprijedili su nivo znanja i razumijevanja mehanizama, koji održavaju sisteme dominacije, stekli bolje razumijevanje stereotipa, te razvili vještine za njihovo dekonstruisanje, kako bi se posvetili procesu izgradnje kapaciteta za ličnu, profesionalnu i institucionalnu transformaciju.

S ciljem unapređenja zaštite djece i maloljetnika, VSTV BiH je predstavio ilustrovanu publikaciju VSTV-a BiH „Moj vodič kroz krivični postupak" učenicima sedam srednjoškolskih centara u BiH.

Tokom prezentacije, učenicima i prisutnom osoblju škole pobliže je predstavljen tok krivičnog postupka, učesnici postupka i njihova uloga, uloga djeteta, te prava i obaveze djeteta tokom postupka, kao i dodatne napomene za roditelje/staratelje, kako bi se pružila što bolja zaštita djeteta. Tom prilikom, školi, odnosno učenicima, uručen je i određen broj štampanih primjeraka publikacije (standardni format, Braille i uvećani font).

Slike 9, 10 i 11: Fotografije s predstavljanja ilustrovane publikacije VSTV-a BiH „Moj vodič kroz krivični postupak"

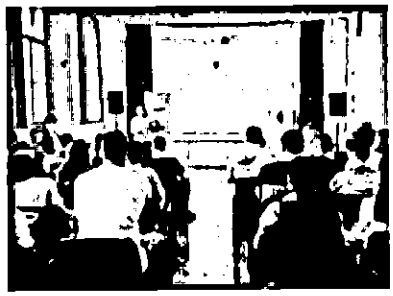

Kako bi se unaprijedile vještine ispitivanja svjedoka – pripadnika ranjivih grupa u okviru istražnog i sudskog postupka, za nosioce pravosudnih funkcija organizovan je seminar na temu „Pripadnici ranjivih grupa kao svjedoci u postupku", čiji je program kreiran od strane VSTV-a BiH.

Učesnici seminara imali su priliku upoznati se s osnovnim vještinama komunikacije i njihovoj primjeni u istražnom i sudskom postupku, osnovnim tehnikama komunikacije u radu tužilaca i sudija, te vještinama komunikacije u situacijama intenzivnih osjećanja. Pored toga, razgovaralo se o načinima ispitivanja svjedoka u okviru istražnog i sudskog postupka, te načinima motivisanja ovih kategorija svjedoka za svjedočenje.

Slike 12 i 13 : Fotografije sa seminara „Pripadnici ranjivih grupa kao svjedoci u postupku"

Po sada već ustaljenoj praksi, VSTV BiH se i ove godine pridružio Međunarodnoj kampanji „16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja", te je, u saradnji s Udruženjem Atlantska inicijativa, organizovao obuku za imenovane savjetnike i savjetnice za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u pravosudnim institucijama u BiH.

Na prijedlog VSTV-a BiH, entitetski CEST-ovi su, također, u programe obuke i stručnog usavršavanja centara za 2023. godinu, uvrstili i odgovarajuće seminare/radionice na temu rodne ravnopravnosti, te prava ranjivih grupa.

5.1.2. Unapređenje rada sudova

Unapređenje poslovnih procesa u sudovima, kroz reorganizaciju rada sudova i ljudskih resursa u sudovima

Efikasnije i intenzivnije korištenje znanja i vještina nesudskog osoblja (posebno pripravnika i sudskih asistenata), njihov kvalitetniji angažman koji uz primjenu metode delegacije administrativnih zadataka sa sudije na nesudsko osoblje doprinosi povećanju efikasnosti suda, na agendi su reformskih aktivnosti VSTV BiH.

Kako bi unaprijedio radne procese i uskladilo ih s principima rada savremenih evropskih pravosudnih sistema, VSTV BiH, u saradnji sa Sudskom administracijom Švedske (SNCA) i sudovima iz Švedske, u toku 2022. godine intenzivno je radio na uvođenju inoviranih modela rada koji prate standarde modernog poslovanja.

Zajednička saradnja VSTV-a BiH, SNCA i švedskih sudova usmjerena je na aktivnosti pružanja podrške sudovima u stvaranju uvjeta koji će doprinijeti reorganizaciji i modernizaciji poslovnih procesa u sudovima, jačanju kapaciteta nesudskog osoblja, te usklađivanju prakse, zakona i propisa s pravnom stečevinom EU.

Primarni cilj bio je unaprijediti internu organizaciju sudova, koja kroz delegiranje administrativnih zadataka sa sudije na nesudsko osoblje omogućava ostvarivanje punog efekta rada nesudskog osoblja, a što u konačnici rezultira efikasnijim, efektivnijim i kvalitetnijim rješavanjem predmeta.

Da je profesionalno osnaživanje i racionalno korištenje raspoloživih administrativnih kapaciteta, uz njihov sistematičan i proaktivan angažman dalo pozitivne rezultate, pokazuju promjene u radu 18 prvostepenih sudova u Bosni i Hercegovini.

Slika 14: Radni sastanak u Općinskom sudu u Sarajevu

Primjenom inoviranog modela rada u svim sudovima uspostavljene su promjene u organizacijskom smislu, a koje se ogledaju, prije svega, u uspostavljanju timskog rada. Zahvaljujući navedenoj organizaciji rada, omogućeno je iskorištavanje punog kapaciteta stručnosti svakog od članova tima. Uvedene su inovirane procedure rada, koje su uz korištenje informacione tehnologije doprinijele bržem i efikasnijem obavljanju poslovnih procesa, a što je dovelo do povećanja ukupne efikasnosti i efektivnosti u radu sudova.

Promjene u procesima rada uključile su i kreiranje novih, te unapređenje postojećih alata rada, čija je primjena doprinijela racionalizaciji procesa rada u sudu, njihovom efikasnom praćenju, kontroli i signalizaciji eventualnih grešaka u radu. Ovi kontrolni mehanizmi podrazumijevaju liste delegiranih zadataka, kontrolne liste poduzetih radnji, programe obuka pripravnika, te module za pripravnike koji su omogućili unapređenje njihovih vještina.

Rezultati postignuti primjenom inoviranog modela rada u 2022. godini pokazatelj su da je drugačija organizacija rada omogućila bolje korištenje znanja i vještina nesudskog osoblja, posebno sudskih asistenata/daktilografa i pripravnika, njihov kvalitetniji angažman i bolji položaj, koji direktno doprinosi efikasnijem i ekonomičnijem radu pravosuđa.

Novi model rada pokazao se cjelishodnim iz više razloga:

a. Prije svega, sudije su oslobođene tzv. „lakših" radnji u postupku (administrativnih poslova), čime je omogućeno efikasnije i kvalitetnije korištenje njihovog raspoloživog vremena.
b. Novi model rada uticao je na povećanje samostalnosti, odgovornosti i veće motivisanosti rada nesudskog osoblja, posebno pripravnika.
c. Primjenom novih radnih procesa unaprijeđene su vještine i znanje pripravnika, što je omogućilo njihovo aktivno uključivanje u rad po predmetu.
d. Kao krajnji rezultat, postignuto je brže i efikasnije rješavanje predmeta bez povećavanja broja sudija, što s jedne strane predstavlja ekonomski prihvatljivo rješenje, dok s druge strane jača povjerenje javnosti u pravosudni sistem.

Ono što je analizom primjene inoviranog modela rada u sudovima utvrđeno jeste potreba uspostavljanja koncepta neprekidnog lanca poboljšanja. Navedeni koncept operativno se provodi uz primjenu različitih modela unapređenja, odnosno pristupa poboljšanju poslovnih procesa koji iziskuju uključenost sva tri stuba vlasti. S ciljem realizacije navedenog, VSTV BiH je ostvario saradnju s nadležnim ministarstvima pravde, kao jednim od nosilaca politike održivosti.

U svrhu postizanja punog efekta inoviranog modela rada, VSTV BiH i relevantna ministarstva pravde su kroz zajednički rad, posredstvom **Radne grupe za unapređenje poslovnih procesa**, definisali i usvojili korake za uspostavljanje održivosti inoviranog modela rada. Rezultati zajedničkog rada ogledaju se u usvajanju inoviranog opisa poslova pripravnika i sudskih asistenata, koji prate izmijenjeni način rada i omogućavaju punu iskorištenost kapaciteta ove kategorije osoblja, kako bi se postigli stvarni efekti njihovog rada.

Slika 15: Sastanak Radne grupe za unapređenje poslovnih procesa

Pored navedenog, nova organizacija rada i primjena pozitivne prakse švedskih sudova ukazala je na potrebu uvođenja nove kategorije osoblja, *„Stručnog saradnika za pružanje pomoći sudijama"*, za koju su u toku 2022. godine usvojeni elementi i opis poslova radnog mjesta. Nova kategorija osoblja s aspekta stručnosti pružat će sudijama potrebnu stručnu pomoć, dok će s aspekta efikasnosti zajedno sa sudskim asistentom i pripravnikom činiti tzv.

trijažni sistem koji omogućava postupnu pripremu predmeta za suđenje bez učešća sudije, a što će doprinijeti povećanju efikasnosti sudskog postupka.

S ciljem postizanja višeg nivoa profesionalizacije, odgovornosti i unapređenja vještina i kompetencija nesudskog osoblja, a prvenstveno pripravnika i sudskih asistenata, u toku 2022. godine otvoreno je i pitanje uspostavljanja sistematične i kontinuirane obuke koja će omogućiti ispunjenje uvjeta za održiv pristup kompetentnom nesudskom osoblju. Na ovaj način osigurat će se efikasno i kvalitetno obavljanje svih procesa u sudu, što će u konačnici osiguravati bržu isporuku pravde i povećanje povjerenja javnosti u pravosuđe.

Unapređenje rada izvršnih odjeljenja sudova i službe sudskih izvršitelja

VSTV BiH je u okviru projekta "Unapređenje efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca u BiH", faza III (ICEA III) nastavio s implementacijom aktivnosti na unapređenju rada izvršnih odjeljenja pilot-sudova[4]. U saradnji s predstavnicima Agencije za izvršenje Švedske (u nastavku SEA) projektni tim je definisao određeni set preporuka s ciljem smanjenja priliva predmeta u sud.

Tokom 2022. godine pilot-sudovi su započeli realizaciju preporuka za unapređenje izvršnog postupka, a rad sudova na implementaciji preporuka praćen je putem posebnog akcionog plana, održavanjem pojedinačnih kao i zajedničkih regionalnih sastanaka.

Tokom implementacije preporuka primijećeno je intenziviranje rada sudova na tzv. komunalnim predmetima i može se reći da se prvi put od strane sudova sistemski pristupilo njihovom rješavanju s jasno definisanim godišnjim planovima i određivanjem prioriteta u radu. U fokus je, također, stavljena obaveza sudova da svoj rad usmjere na povećanje naplate potraživanja s obzirom da je svrha izvršnog postupka namirenje tražioca izvršenja.

Na osnovu do sada poduzetih aktivnosti s pilot-sudovima, ostvareni su sljedeći rezultati:

- izrađene su smjernice za postupanje u izvršnom postupku od strane pilot-sudova;
- izrađen je dokument s informacijama za građane o mogućnostima koje su im na raspolaganju u izvršnom postupku s ciljem efikasnijeg rješavanja predmeta i izmirenja potraživanja koji je pisan jednostavnim jezikom radi lakšeg razumijevanja i koji će biti objavljen na web-stranicama sudova, kao i komunalnih preduzeća;
- povećana je upotreba SOKOP-Mal sistema u pilot-sudovima i obrada komunalnih predmeta kroz sistem;
- efikasnije se vrši obrada tzv. komunalnih predmeta prema unaprijed definisanom cilju za tekuću godinu u pogledu broja riješenih predmeta;
- unaprijeđena je saradnja s tražiocima izvršenja – komunalnim preduzećima i uvedena je praksa održavanja periodičnih sastanaka s ciljem efikasnije obrade komunalnih predmeta i smanjenja priliva predmeta u sudovima;
- započet je proces adekvatnijeg planiranja budžeta u pilot-sudovima u skladu s praksom Agencije za izvršenje, a sve s ciljem jačanja izvršnih odjeljenja pilot-sudova;
- stavljen je veći fokus na rad sudskih izvršitelja u pilot-sudovima.

Potrebno je naglasiti da navedeni rezultati nisu podjednako ostvareni u svim pilot-sudovima s obzirom na različite uvjete i stanje na izvršnim referatima sudova u odnosu na broj izvršnih predmeta, broj sudskog i nesudskog osoblja koje je zaduženo u izvršnim predmetima i samu opredijeljenost sudova za postizanje rezultata.

[4] Općinski sudovi u Sarajevu, Zenici i Mostaru te Osnovni sudovi u Prijedoru i Banjoj Luci;

Slika 16: Sastanak pilot-sudova i projektnih timova

Također, pored aktivnosti koje su se provodile s pilot-sudovima, projektni timovi Sekretarijata VSTV-a BiH i SEA-e održali su niz sastanak s komunalnim preduzećima koja imaju najveći broj izvršnih komunalnih predmeta u pilot-sudovima i njihovim osnivačima gdje je predstavljen rad pilot-sudova, te je naglašena potreba aktivne uloge tražioca izvršenja. Na održanim sastancima usvojeni su zaključci koji će doprinijeti efikasnijem postupanju sudova i tražioca izvršenja u izvršnom postupku i u konačnici i efikasnijem rješavanju izvršnih predmeta. Zaključeno je da komunalna preduzeća moraju ažurirati vlastite baze podataka ukoliko žele povećati naplatu potraživanja, naročito kada su u pitanju adrese izvršenika, te njihova imovina, koja je predmet zapljene u izvršnim postupcima. Na navedenim sastancima postignut je jedinstven stav da je jedna od značajnijih aktivnosti zapravo intenziviranje saradnje tražilaca izvršenja sa sudovima, kao i kontinuirano informisanje građana o izvršnom postupku i posljedicama pokretanja istog.

Slika 17: Sastanak s komunalnim preduzećima i osnivačima

Za unapređenje izvršnog postupka nužno je uvezivanje baza kontrolora podataka o izvršenicima i imovini izvršenika sa sudskim sistemima za obradu predmeta.

Jedna od preporuka EU u cilju efikasnijeg provođenja izvršnog postupka jeste i omogućavanje nesmetanog pristupa sudova svim relevantnim javnim registrima u kojima su sadržani podaci o izvršenicima i njihovoj imovini.

VSTV BiH je u okviru ICEA III Projekta sačinio analizu kojom su identificirani relevantni subjekti za koordinaciju aktivnosti koje treba poduzeti radi postizanja održivih rezultata u sistemu izvršenja. S identificiranim subjektima održane su konsultacije kako bi se predstavio značaj saradnje sudova i drugih relevantnih organa kako bi se izvršni postupak učinio efikasnijim. Rezultati tih konsultacija su postizanje visokog stepena saglasnosti za uspostavljanje bolje saradnje u svrhu dostavljanja podataka sudu i/ili tražiocima izvršenja, te je istaknuta spremnost za iznalaženje mogućnosti uvezivanja raznih baza podataka, odnosno razmjene podataka kontrolora sa sudom i/ili tražiocima izvršenja.

Slika 18: Sastanak s kontrolorima podataka

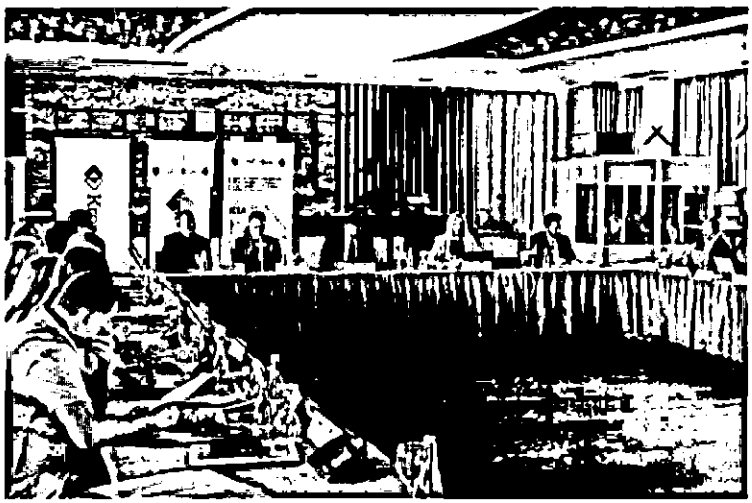

Predstavnici pilot-sudova posjetili su Agenciju za izvršenje Švedske u Stockholmu.

S ciljem razmjene iskustava i preuzimanja pozitivnih praksi kolega iz Švedske, predstavnici pilot-sudova imali su priliku posjetiti sjedište Agencije za izvršenje Švedske u Stockholmu, te se upoznati s načinima izvršavanja radnih zadataka koji se smatraju ključnim za efikasno i kvalitetno provođenje izvršnog postupka, s posebnim fokusom na bitnost saradnje Agencije s tražiocima izvršenja.

Cilj posjete je da se pozitivne prakse u radu i organizaciji SEA-e, a koje su predstavnici pilot-sudova imali priliku vidjeti, primijene i na rad i organizaciju izvršnih odjeljenja pilot-sudova, u skladu sa zakonskim propisima u BiH.

Slika 19: Predstavnici pilot-sudova u posjeti SEA-i u Švedskoj

Unapređenje rada krivičnih odjeljenja sudova

U toku 2022. godine VSTV BiH je, s ciljem poboljšanja rada krivičnih odjeljenja, kao i poboljšanja efikasnosti i kvaliteta krivičnih postupaka u okviru projekta "Jačanje kapaciteta pravosuđa", započeo aktivnosti u ciljnim pravosudnim institucijama u Sarajevu, Bijeljini i Zenici.

Za efekat poboljšanja efikasnosti rada krivičnih odjeljenja u ciljnim sudovima – održani su sastanci u okviru misije utvrđivanja činjenica sa sudijama, šefovima odjeljenja i predsjednicima sudova u ciljnim sudovima prvog i drugog stepena u Bijeljini, Sarajevu i Zenici. Izrađeni su ključni nalazi sa zaključcima, raspravama i identifikovanim problemima, te mogućim rješenjima za izazove koji su spomenuti od relevantnih aktera (sudije i tužioci) za projektnu intervenciju. U aktivnosti su uključeni i predstavnici advokatskih komora, tako da svi relevantni subjekti krivičnog postupka učestvuju u identificiranju izazova i mogućih rješenja za poboljšanje efikasnosti rada krivičnih odjeljenja u ciljnim sudovima.

Ciljnim sudovima pružen je komparativni prikaz kriterija i standarda kvaliteta rada u pojedinim zemljama, a koji je izrađen od strane ekspertnog tima koji čine sudije iz Kraljevine Norveške i Kraljevine Holandije. Predmetna metoda se koristi kao osnova za naredne diskusije o mogućim alatima, koji bi mogli biti uvedeni u ciljne sudove u narednoj fazi.

Napredak u uspostavljanju produktivne komunikacije među relevantnim akterima usmjerenim na rješavanje problema (sudovi, tužilaštva i advokati) paralelno se realizuje s aktivnostima unapređenja rada krivičnih odjeljenja.

Unapređenje komunikacijskih praksi i transparentnosti sudova

Uspostavljanje sistema proaktivnije komunikacije sudova s medijima i javnošću te unapređenje transparentnosti u cjelini, bilo je u fokusu brojnih aktivnosti koje su realizovane tokom 2022. godine, s obzirom da je unapređenje ovih oblasti prepoznato kao jedan od ključnih elemenata za jačanje povjerenja javnosti u rad pravosudnih institucija.

Razviti mehanizme i mjere koje će osigurati unificiranu i kontinuiranu komunikaciju sudova s medijima i javnošću, bio je jedan od primarnih ciljeva projekta "Unapređenje efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca u BiH", faza III koji VSTV BiH realizuje uz podršku Vlade Švedske, a koji je velikim dijelom posvećen upravo jačanju ove oblasti.

Kao jedan od alata koji će značajno unaprijediti trenutne komunikacijske prakse sudova, ali i u značajnoj mjeri podržati implementaciju komunikacijske strategije razvijen je dokument *Komunikacija s medijima i korištenje komunikacijskih alata/kontrolnih lista* koji će svi sudovi u BiH u budućnosti koristiti s ciljem standardizacije i unapređenja kvaliteta komunikacije s medijima i javnošću.

Dokumentom su obuhvaćena tri ključna segmenta:

- Kontrolna lista za pripremu i distribuciju saopćenja,
- Kontrolna lista - Intervju/izjava za medije,
- Konferencija za medije – kontrolna lista.

Svaka od kontrolnih lista nudi praktične smjernice za najefikasnije korištenje komunikacijskih alata i kanala s ciljem pravovremenog i transparentnog komuniciranja pravosudnih institucija s medijima i građanima.

Dokument je predstavljen i na korištenje ustupljen svim sudovima u BiH, a paralelno je započeta i izrada *Medijskog akcionog plana*, dokumenta koji će definisati strateške načine komuniciranja sudova i kreirati unificirani sistem njihove komunikacije prema ciljnim skupinama. Dokument će predstavljati aneks Komunikacijske strategije VSTV-a BiH i pružiti značajnu podršku u njenoj implementaciji. Podršku u izradi svih dokumenata pružaju eksperti iz Švedske, zemlje koja ima uspostavljene komunikacijske prakse u skladu sa savremenim trendovima.

Unapređenje komunikacijskih procesa kao rezultat primjene spomenutog dokumenta, veće je vidljivo u komunikacijskim praksama ciljnih sudova, a već su evidentirani upiti za pružanje podrške u procesu njegove implementacije iz drugih sudova u BiH.

U toku 2023. godine predviđen je i monitoring primjene dokumenta u pravosudnim institucijama koji će biti izvršen *online* upitnikom kao i nasumičnim praćenjem određenog broja institucija. Monitoring će vršiti VSTV BiH i SNCA.

Unapređenje trenutnih praksi sudova u polju komunikacija putem web-stranica, također je prepoznato kao značajan segment u uspostavljanju sistema pravovremenog i transparentnog komuniciranja pravosudnih institucija. S ciljem unapređenja ove oblasti, održan je niz sastanaka i radionica kojim su prisustvovali predstavnici Općinskog suda u Tuzli, Osnovnog suda u Bijeljini, Osnovnog suda Brčko distrikta BiH kao pilot-sudova, te projektnih timova VSTV-a BiH i Švedske sudske administracije (SNCA), kao i eksperata iz Švedske, a tokom kojih su identificirane ključne oblasti za unapređenje.

Na osnovu svih pokazatelja, započeta je priprema *Vodiča za upravljanje sadržajima na webu* koji bi trebao osigurati kontinuirano informisanje javnosti putem ovog komunikacijskog alata, ali i značajno unaprijediti kvalitet sadržaja.

Cilj kreiranja dokumenta ove vrste i usklađivanja s Komunikacijskom strategijom VSTV-a BiH, koja predstavlja svojevrsnu „kišobran" strategiju za cijelo pravosuđe, jeste osigurati strateški pristup procesu komuniciranja kao jedinom načinu koji može donijeti stvarne promjene i jačati transparentnost rada sudova, što je i jedan od strateških ciljeva Sekretarijata VSTV-a BiH.

Svim aktivnostima prethodili su susreti i razmjena iskustava s predstavnicima medija, nevladinog sektora i pravosudne zajednice kako bi se mogle utvrditi stvarne potrebe za promjenama, ali i kreirati rješenja koja je moguće primijeniti.

Slika 20: Predstavljanje dokumenta Komunikacija s medijima i korištenje komunikacijskih alata/kontrolna lista

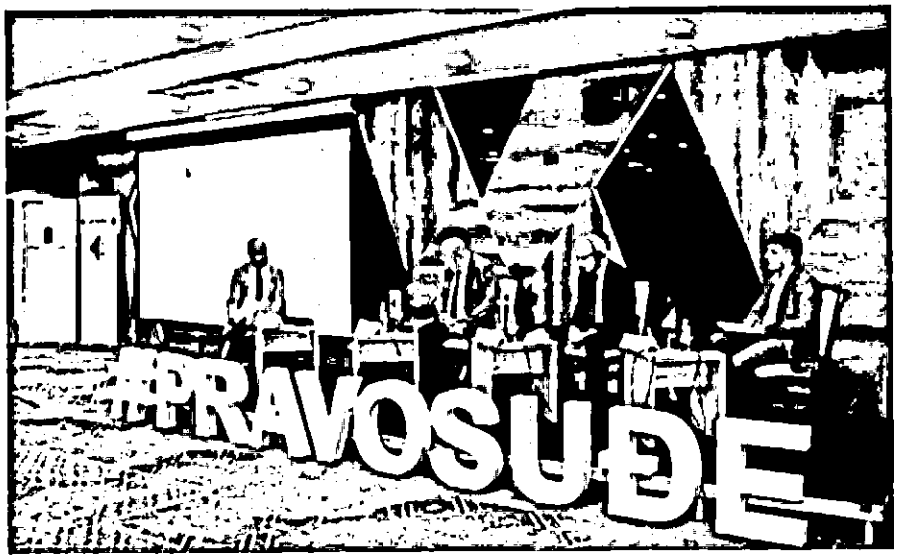

Slika 21: Seminar „Razmjena iskustava i najboljih praksi u primjeni razvijenih komunikacijskih alata"

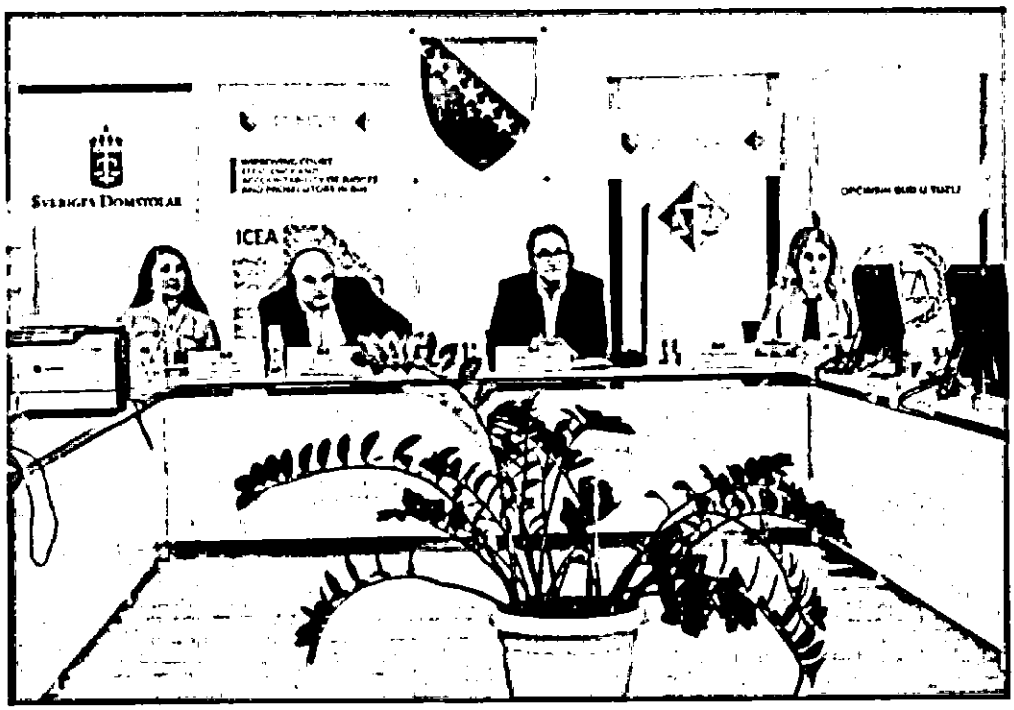

5.1.3. Zagovaranje reformskih procesa

Inicijativa za reformom parničnog zakonodavstva

VSTV BiH je u 2022. godini, u okviru Projekta ICEA III, nastavio s implementacijom aktivnosti koje se odnose na razmatranje potrebe reforme postupka po žalbi u parničnom postupku. Ekspertni tim koji sačinjavaju predstavnici pravosudne i akademske zajednice, te stručnjaci iz oblasti građanskog prava, radili su na izradi okvirnog prijedloga za normativne izmjene i dopune, kao i druge mjere koje utječu na broj i dužinu trajanja parničnog postupka na drugom stepenu.

Ekspertni tim proveo je dvije analize: *Analizu zatečenog stanja efikasnosti i kvaliteta žalbenih postupaka koji se vode pred sudovima u Bosni i Hercegovini*, te *Komparativnu analizu odabranih evropskih sistema žalbenog parničnog zakonodavstva i prakse*. Na osnovu provedenih aktivnosti i urađenih analiza izrađen je dokument koji sadrži inicijativu za izmjene i dopune važećih zakona o parničnom postupku, s konkretnim prijedlozima. Također, identificirane su sve mjere koje su institucionalne, strukturalne ili organizacione prirode i koje su usmjerene na unapređenje efikasnosti postupka unutar postojećeg pravnog okvira.

Dokument je podijeljen u tri poglavlja:

a) Inicijativa za izmjene i dopune zakona o parničnom postupku u Bosni i Hercegovini, s konkretnim prijedlozima novih instituta ili izmjenom postojećih.
b) Druge mjere koje se odnose organizacione, strukturne ili druge promjene koje mogu uticati na efikasnost i kvalitet žalbenog postupka.
c) Pitanja koja potencijalno mogu uticati na efikasnost i kvalitet žalbenog postupka, ali za koje je ekspertna grupa ocijenila da, shodno situaciji u domaćem pravnom i pravosudnom sistemu, nema potrebe za zakonske ili druge intervencije. U ovim slučajevima se uglavnom radi o potrebi za dosljednom primjenom postojeće regulative.

U posljednjoj fazi ICEA III Projekta dokument će poslužiti kao osnova za javne konsultacije s profesionalnom zajednicom, s ciljem izrade konačnih prijedloga za izmjene žalbenog parničnog postupka u Bosni i Hercegovini, a ujedno će se vršiti konsultacije s nadležnim organima javne vlasti za provođenje reforme u skladu s nalazima pravosudne i akademske zajednice.

Reforma izvršnog postupka u BiH – implementacija preporuka Evropske komisije

S ciljem realizacije preporuka Evropske komisije u pogledu rješavanja problema izvršnog postupka u BiH, VSTV BiH je u okviru aktivnosti ICEA III Projekta pružao podršku Radnoj grupi za unapređenje izvršnog postupka i reviziju zakona o izvršnom postupku u BiH (dalje u tekstu: Radna grupa) u vidu koordinacije, organizacije sastanaka kao i u izradi relevantnih analiza za potrebe rada Radne grupe.

Uprkos svim nastojanjima i zalaganjima VSTV-a BiH da se putem Radne grupe poduzmu mjere koje će doprinijeti unapređenju izvršnog postupka u BiH putem njegove sveobuhvatne reforme, a u kontekstu preporuka EU, ipak je izostao ključni rezultat u realizaciji primarnog zadatka Radne grupe koji je podrazumijevao iznalaženje odgovarajućeg modela, odnosno novog rješenja izvršnog postupka primjenjivog u BiH. Razlog tome je stav entitetskih vlada i ministarstava pravde da sistem izvršenja treba da ostane u okviru sudova, bez obzira što je takva metoda rada u suprotnosti s velikim brojem preporuka izdatih od strane EU/komisije. Kroz provođenje aktivnosti bio je prisutan ograničen i nedovoljan interes nadležnih ministarstava za dijalog u vezi uvođenja novog modela – profesionalnih izvršitelja.

Iz ovog razloga VSTV BiH je pokrenuo informativnu kampanju u svrhu informisanja građana/javnosti o razlozima neefikasnog izvršnog postupka u BiH, razlozima neispunjenja ključnih preporuka za unapređenje izvršnog postupka (izrađenih od strane stručnjaka EU) koji čine dio seta preporuka i uvjeta za pristup EU i nastojanjima VSTV-a BiH da se izvršni postupak unaprijedi. Kampanja je započela otvorenim pismom upućenim entitetskim vladama i ministarstvima pravde, te Pravosudnoj komisiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu: PKBD BiH)

U otvorenom pismu istaknuto je kako je pravosuđe spremno da bude aktivni učesnik i nosilac aktivnosti koje su u njegovoj nadležnosti, snažno naglašavajući da je neophodno da se izvršna vlast jasno očituje u pogledu spremnosti da preuzme aktivnu ulogu u ovom reformskom procesu. Također, navedene su aktivnosti koje je tokom niza godina VSTV BiH implementirao u svrhu unapređenja izvršnog postupka. Istaknuto je i da su u svrhu ostvarenja navedenog cilja doznačena značajna novčana sredstva kroz bilateralnu saradnju s međunarodnim donatorima, ali i kroz podršku EU u procesu pretpristupne pomoći.

Naglašeno je da bi buduće aktivnosti, između ostalog, morale podrazumijevati:

1. **Ispunjenje** preporuka strateških dokumenata EU i uspostavljanje funkcionalnog sistema izvršenja u BiH formiranjem službe profesionalnih izvršitelja;
2. **Omogućavanje** elektronskog pristupa podacima o izvršeniku i njegovoj imovini sudu, tražiocima izvršenja i budućoj službi profesionalnih izvršitelja, radi povećanja naplate potraživanja u izvršnom postupku.

Predloženo je i uvođenje niza mjera u trenutnom legislativnom okviru do uvođenja službe profesionalnih izvršitelja, uključujući:

1. **Unapređenje** legislativnog okvira za regulisanje rada sudskih izvršitelja usvajanjem podzakonskih akata koji će regulisati status i ulogu sudskog izvršioca, prava i odgovornosti koje imaju u postupku;
2. **Osiguranje** finansijskih sredstava za angažman optimalnog broja sudskih izvršitelja i njihov adekvatan rad, kao i materijalnih i tehničkih uvjeta neophodnih za efikasan i kvalitetan rad suda na izvršnim predmetima, a posebno putem reorganizacije rada nesudskog osoblja i
3. **Unapređenje** sistema edukacije sudskih izvršitelja i uvođenje normiranja njihovog rada.

Zaključno, naglašeno je da, ukoliko u ovom procesu VSTV BiH ne bude imao iskrene sagovornike, pravosuđe ne može i neće preuzeti odgovornost za sistemske nedostatke koji su van njihove nadležnosti, a koji u značajnoj mjeri utječu na ostvarivanje prava građana i poslovnih subjekata.

5.1.4. Efikasnije i kvalitetnije procesuiranje predmeta organizovanog kriminala i korupcije

Povećanje efikasnosti pravosudnog sistema u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala u posebnom je fokusu VSTV-a BiH. Slabosti sistema su identifikovane brojnim međunarodnim izvještajima, ali i kroz kontinuirani monitoring koji VSTV BiH provodi nad radom pravosudnih institucija u ovom segmentu. Uočene slabosti, kako na strani pravosudnih institucija, tako i samog VSTV-a BiH, bile su predmet niza mjera i aktivnosti koje su se poduzimale, odnosno s čijom implementacijom je započeto u 2022. godini.

S ciljem unapređenja sveukupnog nadzora i stvaranja pretpostavki za kontinuirani monitoring nad radom i rezultatima rada pravosuđa u pogledu procesuiranja predmeta organizovanog kriminala i korupcije, VSTV BiH je kreirao nove funkcionalnosti u postojećem SIPO (Sistem Inteligentnog Poslovnog Odlučivanja) sistemu. Zahvaljujući unapređenju spomenutog sistema, omogućeno je praćenje podataka u realnom vremenu o kompletnom protoku predmeta organizovanog kriminala, korupcije, korupcije visokog nivoa i organizovanog kriminala visokog nivoa što omogućava, kako VSTV-u BiH, tako i predsjednicima sudova, pouzdan izvor informacija za kreiranje ciljanih mjera i aktivnosti za unapređenje stanja u ovoj oblasti.

Nakon razmatranja preporuka iz Trećeg godišnjeg izvještaja Misije OSCE-a u BiH o odgovoru pravosuđa na korupciju, VSTV BiH je u maju 2022. godine usvojio zaključak kojim je obavezao sudove da kreiraju akcione planove za efikasnije procesuiranje predmeta organizovanog kriminala i korupcije.

S druge strane, imajući u vidu složenost ove problematike, ali i poseban senzibilitet javnosti prema ovom pitanju, tokom 2022. godine nastavljena je praksa održavanja tematskih sastanaka i okruglih stolova, kako bi se osigurao forum za diskusiju svih učesnika u ovim postupcima, kako predstavnika sudskog i tužilačkog sistema, tako i predstavnika advokatske zajednice. Ovi sastanci i okrugli stolovi bili su prilika da se, kako u praksi Suda BiH i Tužilaštva BiH, tako i ostalih pravosudnih institucija, identifikuju operativni i sistemski problemi s kojima se suočava pravosudni sistem u procesuiranju složenih krivičnih djela, te donesu odluke i preporuke za njihovo prevazilaženje, odnosno da se iniciraju određeni procesi za unapređenje stanja u ovom segmentu.

Slika 22: ***Tematski sastanak s predstavnicima sudova i tužilaštava, Sarajevo, januar 2022. godine***

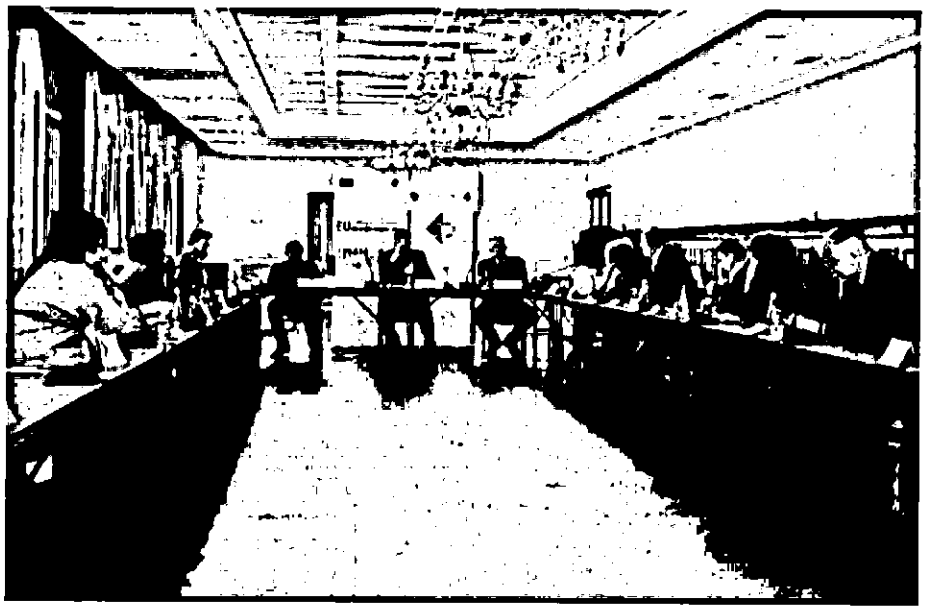

Fokus zaključaka i preporuka sa spomenutih okruglih stolova bio je na pitanjima kao što je praksa pokretanja proaktivnih tužilačkih odluka, kvalitet optužnica, praksi sudova prilikom potvrđivanja optužnica, standardu zakonitosti i prihvatljivosti dokaza, unapređenju procesne discipline, reorganizaciji procesa rada i specijalizaciji, kao i na kaznenoj politici u ovoj vrsti predmeta.

Slike 23 i 24: ***Okrugli stolovi na temu procesuiranja organizovanog kriminala i korupcije; Trebinje, juni 2022. godine i Sarajevo, oktobar 2022. godine***

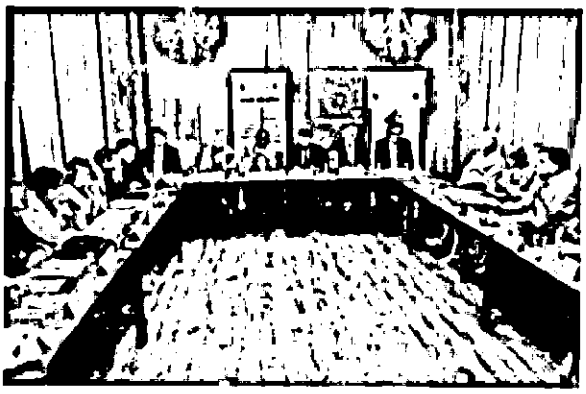

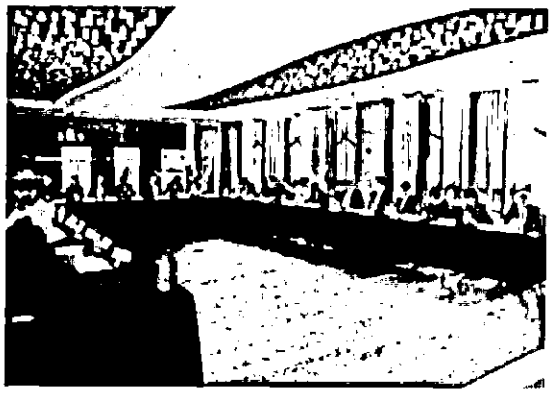

VSTV BiH je, na bazi nalaza relevantnih međunarodnih izvještaja i samoprocjeni institucionalnih kapaciteta za provođenje regulatorne uloge u ovom segmentu, pokrenuo i određene procese zajedno s rukovodiocima pravosudnih institucija jednog broja sudova koji postupaju u velikom broju predmete organizovanog kriminala i korupcije, a na osnovu čega su se stekli uvjeti da se unaprijede upravljački kapaciteti kroz tematske edukacije iz oblasti timskog rada i odlučivanja, strateškog planiranja i donošenja odluka, komunikacijskih vještina i jačanja kulture odgovornosti.

Nastojeći da objektivno sagleda nedostatke i kritične tačke u provođenju svoje regulatorne uloge u pogledu odgovora pravosuđa na organizovani kriminal i korupciju, VSTV BiH je započeo složene aktivnosti za identifikaciju ovih slabosti uz pomoć nezavisnih međunarodnih eksperata, koji će, pored nezavisnog izvještaja, u narednom periodu izraditi i set kratkoročnih i dugoročnih preporuka za jačanje regulatorne uloge VSTV-a BiH u ovom specifičnom segmentu.

Svim ovim aktivnostima, kao i nastavkom planiranog rada u ovoj oblasti, kako kroz kontinuirani monitoring nad radom pravosudnih institucija, tako i kroz organizaciju planiranih stručnih konferencija i unapređenje kurikuluma za obuku u ovoj oblasti, VSTV BiH će, u okviru svojih nadležnosti, nastaviti s posvećenošću nastojanju da se sveukupni rezultati u pogledu procesuiranja organizovanog kriminala i korupcije unaprijede.

5.1.5. Unapređenje sistema alternativnog rješavanja sporova

Značajan broj neriješenih predmeta i relativno dugo čekanje na rješenje spora u sudskom postupku, čime se ugrožava pravo građana na pristup pravdi, razlozi su kontinuirane i sistemske podrške VSTV-a BiH alternativnim načinima rješavanja sporova, uključujući i sudsku nagodbu. Iako rješavanje sporova sudskom nagodbom ne predstavlja alternativu sudskom odlučivanju, zbog pravne prirode ovog instituta i činjenice da se sudska nagodba zasniva na mirnom rješavanju spora, VSTV BiH poseban fokus kontinuirano stavlja i na mirno rješavanje sporova pred sudom.

Tokom 2022. godine, VSTV BiH je izradio i nadležnom Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine dostavio nacrt Strategije za razvoj alternativnog rješavanja sporova, na kojem je u prethodnom periodu radila međuinstitucionalna radna grupa. Nacrt ovog strateškog dokumenta, koji obuhvata oblasti medijacije, arbitraže, sudske nagodbe i mirnog rješavanja potrošačkih sporova, upućen je od strane Ministarstva pravde BiH na javnu raspravu, te se očekuje njegovo usvajanje u narednom periodu.

Paralelno s navedenim procesom, VSTV BiH je tokom 2022. godine provodio i zagovaračku kampanju za veću upotrebu alternativnog rješavanja sporova. Tako je u aprilu 2022. godine u Sarajevu organizovan okrugli sto za naučnu i poslovnu zajednicu s ciljem otvaranja argumentovanog dijaloga u forumu koji je okupio i predstavnike nadležnih ministarstava pravde, kako bi se razmotrilo pitanje nužnosti strateškog unapređenja sistema alternativnog rješavanja sporova, budući da je zajednički zaključak učesnika okruglog stola bio da postojeći sistem dobrovoljne, vansudske medijacije u Bosni i Hercegovini nije odgovorio očekivanjima, te je neophodno pristupiti reformskim aktivnostima.

Slike 25 i 26*: Okrugli sto s resornim ministarstvima, naučnom i poslovnom zajednicom*

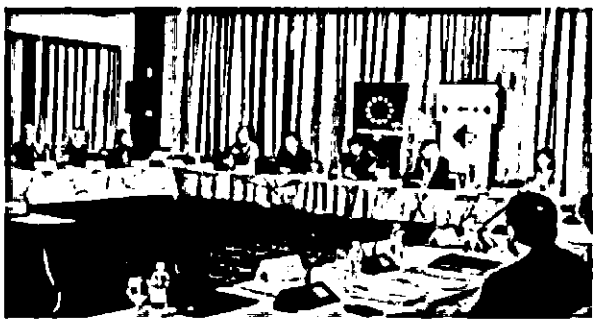

Pored toga, VSTV BiH je organizovao i okrugli sto za akademsku zajednicu s ciljem pokretanja inicijative prema senatima javnih univerziteta u BiH za uvođenje predmeta posvećenog alternativnom rješavanju sporova u nastavne planove i programe pravnih fakulteta. Ovaj događaj je bio prilika da se identifikuje postojeće stanje u ovoj oblasti na pravnim fakultetima javnih univerziteta, te da se razgovara o najboljim uporednim praksama u ovom pogledu. Naglašena je potreba podsticanja promjene odnosa prema alternativnom rješavanju sporova i u okviru pravnih fakulteta, ali i razvoju vještina studenata kroz praktični rad i praktične aspekte primjene alternativnog načina rješavanja sporova, kako unutar samog obrazovnog ciklusa, tako i kroz saradnju s profesionalnom zajednicom – pravosuđem i advokaturom.

Slike 27 i 28: ***Okrugli sto s naučnom zajednicom, održan u Sarajevu***

Praktični aspekti primjene alternativnih načina rješavanja sporova, uključujući medijaciju, sudsku nagodbu i mirno rješavanje potrošačkih sporova, bili su predmet informativne radionice za poslovnu zajednicu, koja je u Sarajevu organizovana u saradnji s Vanjskotrgovinskom komorom Bosne i Hercegovine. Na događaju koji je okupio veliki broj poslovnih subjekata, uključujući i velike poslovne sisteme iz oblasti telekomunikacija, avio saobraćaja, osiguranja i poštanskog saobraćaja, predstavljeni su različiti modeli alternative sudskoj zaštiti i naglašena je njihova prednost u odnosu na rješavanje sporova u redovnom sudskom postupku. Kroz prezentacije i usvojene zaključke, nastojalo se uticati na donosioce odluka u poslovnim subjektima da razmotre prednosti medijacije, arbitraže i sudske nagodbe, te da kreiraju politike pravne zaštite njihovih poslovnih interesa koja ne bi podrazumijevala primarno ili isključivo obraćanje sudu kroz redovni sudski postupak.

Slike 29 i 30: ***Radionica za poslovnu zajednicu, održana u Sarajevu***

VSTV BiH je prepoznao i dileme unutar pravosudne zajednice u pogledu praktične primjene instituta sudske nagodbe, te je, kroz niz panel-diskusija s relevantnim sagovornicima iz same sudijske zajednice, nastojao harmonizirati stav o ovim pitanjima. Naime, poseban fokus spomenutih panel-diskusija je bio na ulozi suda u zaključenju sudske nagodbe, s akcentom na dileme u pogledu balansa između nastojanja suda da stranke zaključe sudsku nagodbu i obaveze poštivanja načela nepristrasnosti. U forumima održanim u Sarajevu, Trebinju i Tesliću, koji su prevashodno okupljali predsjednike građanskih i privrednih odjeljenja, ali i sudije i predsjednike pojedinih sudova, naglašen je imperativ nastojanja suda da stranke zaključe sudsku nagodbu, ali se razgovaralo i o poštivanju načela nepristrasnosti u praksi, naročito prilikom predlaganja načina postizanja nagodbe. Zaključcima je, između ostalog, definisan harmonizovan stav u pogledu legislativnog okvira koji reguliše pitanje sudske nagodbe u parničnom postupku, te je postignuta saglasnost da normativni okvir ne samo omogućava sudu da ima aktivnu ulogu u nastojanju da stranke postignu sporazumno rješenje spora, nego da se spomenuto nastojanje utvrđuje kao obaveza suda.

Slika 31, 32 i 33: ***Okrugli sto s resornim ministarstvima, naučnom i poslovnom zajednicom***

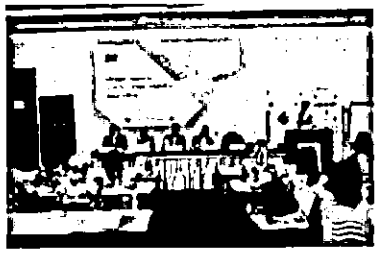

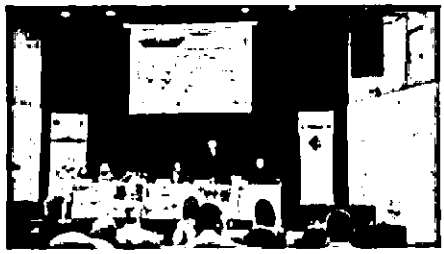

Pored aktivnosti usmjerenih na zagovaranje veće upotrebe alternativnih načina rješavanja sporova, VSTV BiH je provodio i aktivnosti na promociji alternativnih načina rješavanja sporova, kako kroz *online* promotivnu kampanju putem društvenih mreža i drugih elektronskih komunikacijskih kanala, tako i kroz izradu, štampu i distribuciju promotivnog materijala. Kampanja putem društvenih mreža je podrazumijevala kreiranje tematskih vizuala i izradu sveobuhvatnih informacija o sudskoj nagodbi na web-stranici VSTV-a BiH. Kampanja za promociju sudske nagodbe je obuhvatala i emitovanje promotivnog videa na tri TV-stanice s nacionalnom frekvencijom, ali i *Google Ads* kampanju sa značajnim dometom i promotivnim banerima na svim najposjećenijim elektronskim portalima u Bosni i Hercegovini.

Slike 34 i 35: ***Dio promotivnih vizuala za promociju sudske nagodbe***

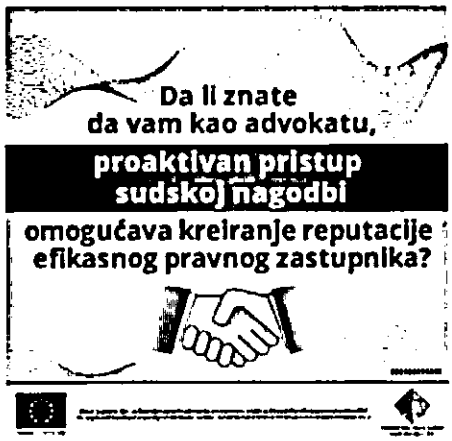

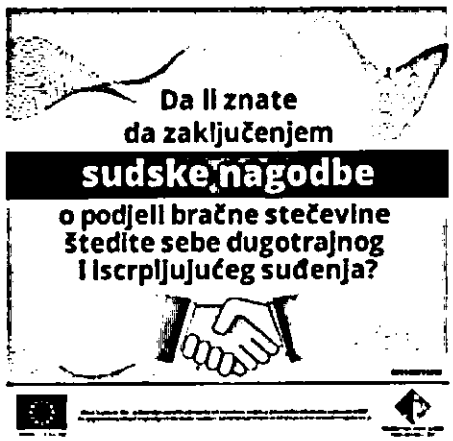

VSTV BiH je kreirao i promotivnu afišu za poslovnu zajednicu, kako bi se i na taj način iskomunicirala informacija o prednostima medijacije, arbitraže i sudske nagodbe, odnosno kako bi se poslovni subjekti uputili na relevantne izvore za detaljno upoznavanje s ovim modelima rješavanja, prevashodno privrednih sporova.

Slike 36 i 37: ***Promotivna afiša za poslovnu zajednicu „Kako spor riješiti brže i jeftinije"***

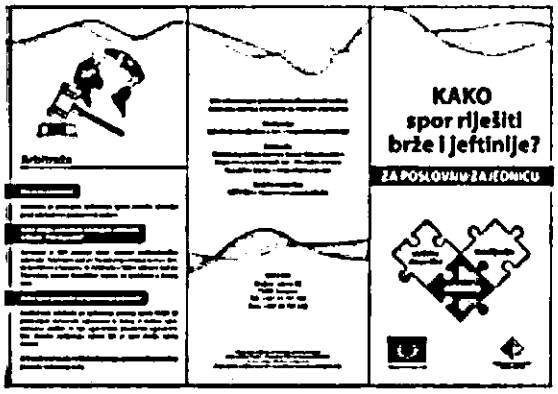

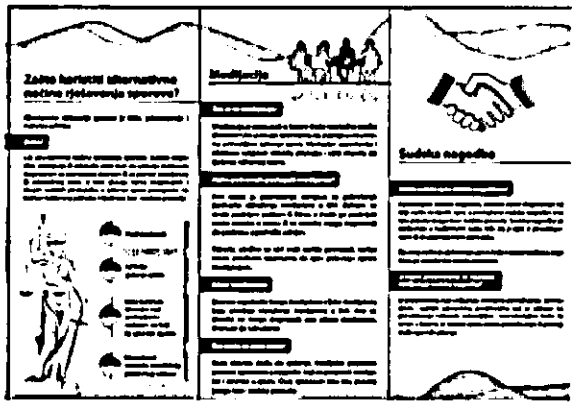

Počevši od 2016. godine, VSTV BiH u svim prvostepenim i drugostepenim sudovima u Bosni i Hercegovini kontinuirano organizuje i Sedmice sudske nagodbe, pružajući podršku sudovima u nastojanju da se što više sporova pred sudom riješi mirnim putem. Kroz osiguranje promotivnih materijala, plaćenu kampanju putem društvenih mreža, ali i kroz kreiranje novog formata za planiranje i izvještavanje sudova o aktivnostima koje su poduzete, zabilježen je značajan rast broja predmeta riješenih sudskom nagodbom u odnosu na odgovarajući period prošle godine. Tako je, tokom Sedmica sudske nagodbe organizovanih u maju i junu 2022. godine, zabilježen rast od 44% u odnosu na prethodno organizovane sedmice sudske nagodbe u 2021. godini.

5.1.6. Izgradnja i obnova zgrada pravosudnih institucija

Kako bi se riješio konstantni problem smještajnih kapaciteta pravosudnih institucija u BiH, nadležna ministarstva pravde su zajedno sa VSTV-om BiH predložili lokacije za rekonstrukciju/izgradnju zgrada pravosudnih objekata.

VSTV BiH je, uz finansijsku podršku Vlade Švedske a u okviru projekta "Unapređenje efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca u BiH" – faza II (ICEA II) osigurao izradu projektne dokumentacije za izgradnju nove zgrade Okružnog javnog tužilaštva u Bijeljini, izgradnju nove zgrade Općinskog suda u Žepču, kao i za rekonstrukciju zgrada Osnovnog suda u Prnjavoru i Osnovnog suda u Mrkonjić-Gradu. Također, sredstvima Vlade Kraljevine Norveške finansirana je izrada projektne dokumentacije za izgradnju aneksa zgrade i rekonstrukciju dijela postojeće zgrade Općinskog suda u Zenici.

Ukupna vrijednost izrađene projektne dokumentacije, kao i svih potrebnih elaborata (geomehanički izvještaji, urbanističko-tehnički uvjeti, elaborati o energetskoj efikasnosti objekata, revizija projektne dokumentacije), iznosila je oko 160.000 KM.

Radove je finansirala Delegacija EU u BiH sredstvima programa IPA 2017. Radovi na izgradnji navedenih zgrada započeli su krajem 2021. godine, a u toku 2022. godine završeni su radovi na izgradnji nove zgrade Okružnog javnog tužilaštva u Bijeljini, nove zgrade Općinskog suda u Žepču i na rekonstrukciji zgrada Osnovnog suda u Prnjavoru i Osnovnog suda u Mrkonjić-Gradu. Radovi na izgradnji aneksa zgrade i rekonstrukciji dijela postojeće zgrade Općinskog suda u Zenici su u završnoj fazi i bit će završeni u martu 2023. godine.

Nova zgrada Općinskog suda u Žepču raspolaže savremenim sudnicama, kancelarijama za sudsko osoblje, sudsku policiju, izvršitelje i advokate, daktilobiroom i značajnim arhivskim prostorom, a svojom pristupačnošću sada je prilagođena svakom građaninu, posebno onim kategorijama stanovništva koji imaju neki oblik invaliditeta.

Slika 38: Nova zgrada Općinskog suda u Žepču

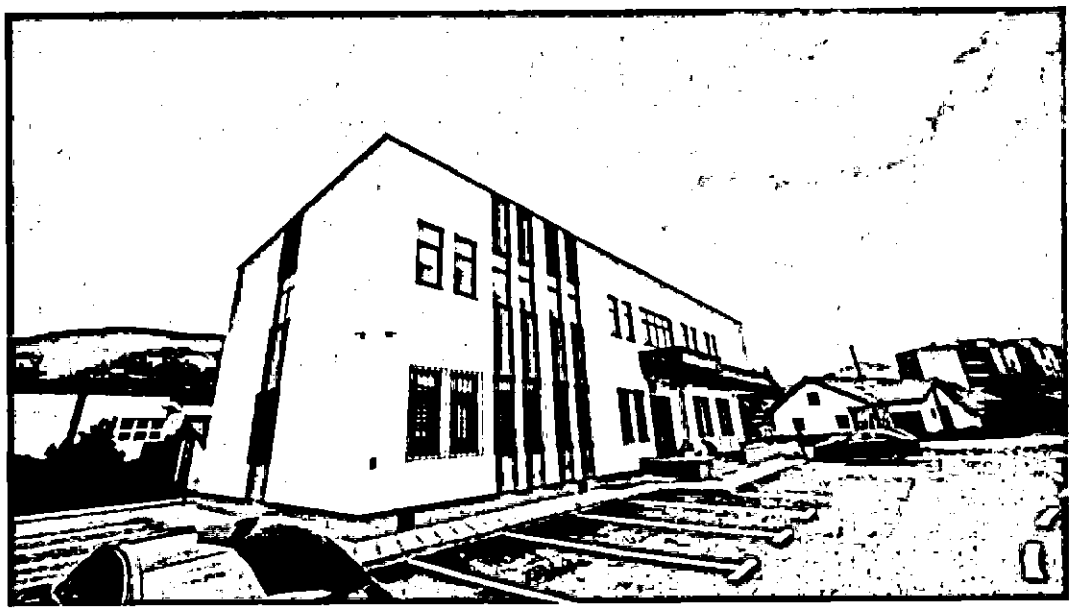

Radovima na rekonstrukciji, zgrade osnovnih sudova u Mrkonjić-Gradu i Prnjavoru značajno su unaprijeđene u polju funkcionalnosti, prilagođenosti osobama s poteškoćama u kretanju, sigurnosti objekata, kao i energetske efikasnosti.

Slika 39: Rekonstrukcija zgrade Osnovnog suda u Mrkonjić-Gradu

Slika 40: Rekonstrukcija zgrade Osnovnog suda u Prnjavoru

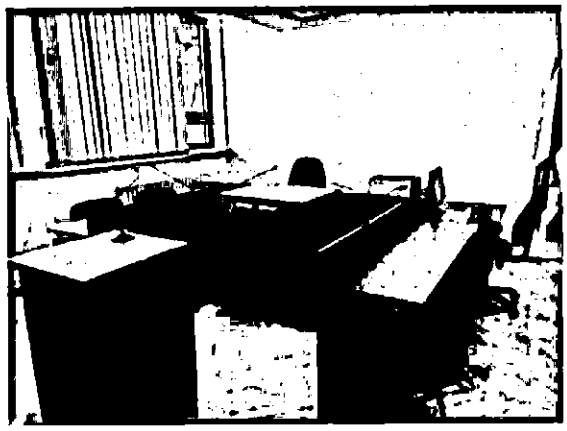

Izgradnjom novog aneksa zgrade i rekonstrukcijom dijela prizemlja i suterena postojećeg dijela zgrade Općinskog suda u Zenici, Sud će dobiti novih cca 2400 m² funkcionalnog prostora čime će biti zadovoljene prostorne potrebe Suda za duži vremenski period. Rekonstrukcijom i novom organizacijom rada pisarnice u postojećem dijelu objekta uveliko se poboljšava efikasnost rada Suda. U novom aneksu zgrade izgrađen je moderan arhivski prostor, dvije velike sudnice, kao i kancelarije za sudije i stručno osoblje. Aneks je funkcionalno povezan s postojećim dijelom zgrade i čini jedinstvenu, energetski efikasniju cjelinu prilagođenu osobama s poteškoćama u kretanju.

Slika 41: Aneks zgrade Općinskog suda u Zenici

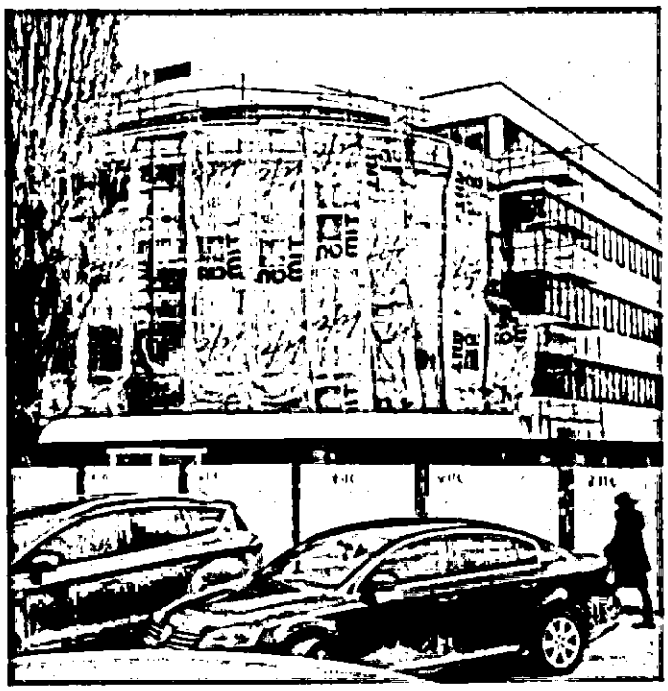

Nova zgrada Okružnog javnog tužilaštva u Bijeljini raspolaže prostorom od cca 1500 m² moderno, namjenski projektovanog prostora za potrebe tužilaštva. Prostor je organizovan u suterenu, prizemlju i četiri etaže. Objekat ima modernu arhivu u suterenu, prostor za sudsku policiju s pritvorskim ćelijama, kancelarije za tužioce i stručne saradnike, salu za sastanke i kolegije, i sve potrebne prostore za funkciju tužilaštva. Objekat je energetski efikasan i potpuno prilagođen za osobe s poteškoćama u kretanju.

Slika 42: Nova zgrada Okružnog javnog tužilaštva u Bijeljini

Stvaranje modernih i funkcionalnih infrastrukturnih uvjeta u pravosuđu BiH ostaje dio trajne posvećenosti VSTV-a BiH, kao značajan aspekt u izgradnji efikasnog i kvalitetnog pravosudnog sistema po mjeri građana.

Rekonstrukcija zgrade KPZ Miljacka za potrebe proširenja Kantonalnog suda u Sarajevu i Općinskog suda u Sarajevu

Kao i svih proteklih godina, VSTV BiH je, u cilju unapređenja uvjeta rada pravosudnih institucija u BiH, u okviru projekta „Unapređenje kvalitete pravosuđa", finansiranog od strane Vlade Kraljevine Norveške izradilo projektnu dokumentaciju za rekonstrukciju Kazneno-popravnog zavoda poluotvorenog tipa „Miljacka" sa sjedištem u Sarajevu za potrebe proširenja Kantonalnog suda u Sarajevu i Općinskog suda u Sarajevu.

U periodu maj – avgust 2022. godine, ishodovane su saglasnosti komunalnih preduzeća na projektnu dokumentaciju, a u decembru 2022. godine, izdato je rješenje kojim se daje odobrenje za rekonstrukciju zgrade KPZ Miljacka.

Rekonstrukcijom prostorija KPZ „Miljacka", Općinski sud u Sarajevu, a posebno Kantonalni sud u Sarajevu riješit će dugogodišnji problem nedostatka prostora za smještaj sudija i popunjavanja sistematizovanih pozicija. Planirani građevinski radovi poboljšat će funkcionalnu organizaciju sudova, kao i radne uvjete, kako za zaposlene, tako i za javnost. Također, rekonstrukcijom će se poboljšati pristup osobama s poteškoćama u kretanju i energetska efikasnost zgrade. Ovim projektom će, pored sudova, biti obuhvaćeno i rješenje pitanja smještaja sudske policije u smislu adekvatnog funkcionisanja sudova u okviru Palate pravde, posebno u pogledu procesuiranja krivičnih i prekršajnih predmeta. Uzimajući u obzir smjernice standarda i mjera sigurnosti pravosudnih institucija i nosilaca pravosudnih funkcija u BiH, sudskoj policiji će biti osiguran dovoljan kapacitet prostorija za zadržavanje, te osigurati adekvatan nivo sigurnosti istih.

Rekonstrukcija dijela prizemlja glavne zgrade u kompleksu pravosudnih institucija BiH za potrebe proširenja VSTV-a BiH

Nadogradnjom sprata i rekonstrukcijom dijela zgrade Specijalne jedinice Federalne uprave policije FBiH stvoreni su uvjeti da se Tužilaštvo BiH iseli iz glavne zgrade kompleksa pravosudnih institucija u Sarajevu. Prostor koji je koristilo Tužilaštvo BiH raspodijeljen je između Suda BiH i VSTV-a BiH.

VSTV-u BiH dodijeljen je prostor u lijevom i desnom krilu prizemlja objekta (cca 1100 m²). Prostor je u potpunosti rekonstruisan u toku 2022. godine, a tom prilikom izvršeni su radovi na novoj instalaciji slabe struje, adaptaciji kancelarija i toaleta, kao i izgradnja novih sala za sastanke. Prostor je opremljen kancelarijskim namještajem nabavljenim finansijskim sredstvima Vlade Kraljevine Norveške. Rekonstrukcijom navedenog prostora stvoreni su uvjeti za reorganizaciju prostornog smještaja Odjela Sekretarijata VSTV-a BiH.

5.2. Efikasnost, kvalitet i transparentnost rada tužilaštava

VSTV BiH u okviru svojih nadležnosti, a na osnovu statističkih pokazatelja, redovno prati stanje po pitanju efikasnosti i kvaliteta rada svih tužilaštava u Bosni i Hercegovini.

Prema podacima iz 2022. godine, tužilaštva u BiH u 2022. godini zaprimila su ukupno 21.205 predmeta protiv poznatih počinilaca, što je 2% manje zaprimljenih predmeta u odnosu na broj predmeta zaprimljenih u 2021. godini (21.664).

Tokom 2022. godine tužilaštva su riješila 20.114 predmeta što je za 8% manje u odnosu na broj predmeta riješenih u toku 2021. godine (21.780).

Broj neriješenih predmeta u tužilaštvima na dan 31.12.2022. godine iznosio je 16.304 predmeta, što predstavlja povećanje od 7% u odnosu na broj neriješenih predmeta na dan 31.12.2021. godine (15.213).

Prosječno vrijeme trajanja neriješenih premeta u toku 2022. godine iznosilo je 493 dana, što je za 9% manje u odnosu prosječnu dužinu trajanja neriješenih predmeta u 2021. godini (541 dan).

Udio starih neriješenih predmeta (predmeta starijih od dvije godine) na dan 31.12.2022. godine iznosio je 3.589 predmeta, što je činilo 22% od ukupnog broja neriješenih predmeta na kraju 2022. godine (16.304), a što je za 3% manje u odnosu na udio broja starih neriješenih predmeta (3.861) u ukupnom broju neriješenih predmeta na kraju 2021. godine (15.213), kada je taj udio iznosio 25%.

Grafikon 10: Broj neriješenih predmeta u tužilaštvima u BIH po godinama

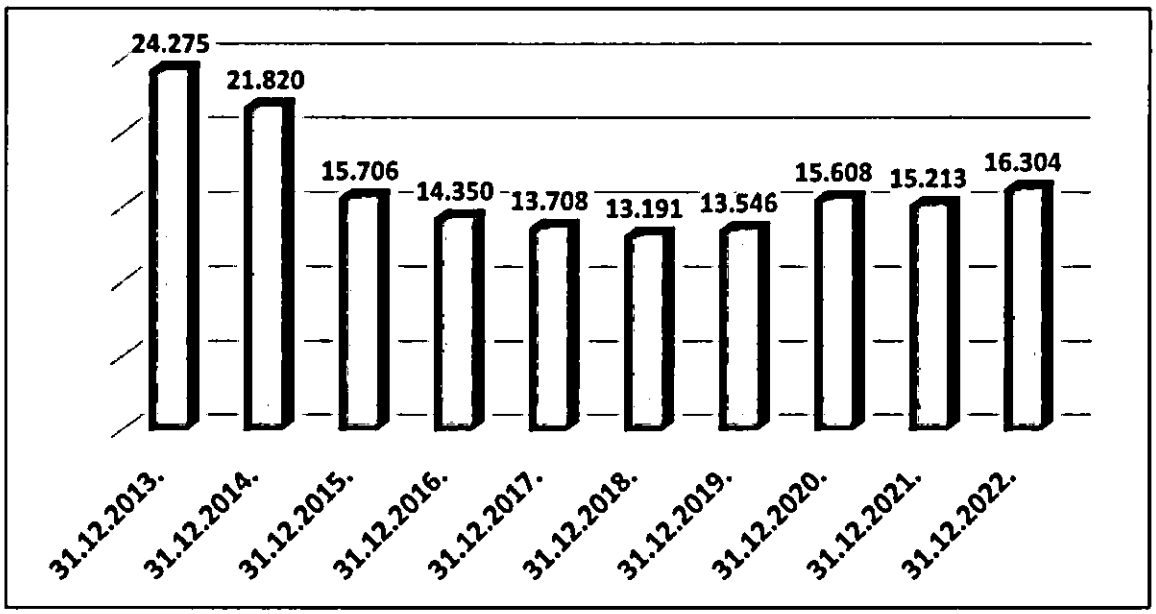

U toku 2022. godine tužilaštva su podigla 10.123 optužnice, što je za 8% manje u odnosu na broj podignutih optužnica u 2021. godini u kojoj su tužilaštva podigla 11.041 optužnicu.

Sudovi su u toku 2022. godine potvrdili 9.957 optužnica ili 98% od ukupnog broja optužnica upućenih sudovima na odlučivanje.

Postupajući po optužnicama tužilaštava, sudovi su u 2022. godini donijeli ukupno 9.408 presuda, od čega osuđujućih presuda 8.799 ili 94%. Od ukupnog broja osuđujućih presuda u 2. 293 presude izrečene su zatvorske kazne.

5.2.1. Procesuiranje krivičnih djela korupcije

Tokom 2022. godine tužilaštva u BiH su zaprimila 1.142 predmeta korupcije, što je za 3% više u odnosu na broj zaprimljenih predmeta u 2021. godini (1.114). Riješeno je 1.080 predmeta ili za 2% više u odnosu na broj predmeta riješenih u 2021. godini (1.063).

U toku 2022. godine podignuto je 205 optužnica za krivična djela korupcije, što je za 13% manje u odnosu na broj podignutih optužnica u toku 2021. godine, kada je podignuto 235 optužnica.

Korupcija visokog nivoa

Tužilaštva u BiH su u toku 2022. godine zaprimila 40 predmeta koji se odnose na korupciju visokog nivoa, što predstavlja povećanje od 48% u odnosu na broj predmeta korupcije visokog nivoa koji su zaprimljeni u 2021. godini (27). U 2022. godini riješena su 33 predmeta korupcije visokog nivoa, što je za 18% više u odnosu na broj predmeta riješenih u 2021. godini (28).

Tokom 2022. godine tužilaštva su donijela 32 naredbe za provođenje istrage za krivična djela korupcije visokog nivoa, što je značajno više (190%) u odnosu na broj donesenih naredbi u toku 2021. godine (11). Riješeno je 27 istraga, odnosno 108% više u odnosu na broj riješenih istraga u 2021. godini kada je riješeno 13 istraga u predmetima korupcije visokog nivoa.

U toku 2022. godine podignuto je 17 optužnica za korupciju visokog nivoa, što je znatno više (118%) od broja optužnica podignutih u 2021. godini (6).

5.2.2. Procesuiranje krivičnih djela organizovanog kriminala

U toku 2022. godine tužilaštva u BiH su zaprimila 110 predmeta organizovanog kriminala, što je za 7% više u odnosu na broj zaprimljenih predmeta u 2021. godini (103), riješeno je 118 predmeta ili za 30% više u odnosu na broj predmeta riješenih u 2021. godini (91).

Na kraju 2022. godine broj neriješenih predmeta organizovanog kriminala (186) bio je za 4% manji od broja neriješenih predmeta na kraju 2021. godine (194).

U toku 2022. godine podignuto je 20 optužnica za krivična djela organizovanog kriminala, što je za 38% manje u odnosu na broj podignutih optužnica u toku 2021. godine, tokom koje su podignute 32 optužnice.

Organizovani kriminal visokog nivoa

Tužilaštva u BiH su u toku 2022. godine zaprimila 11 predmeta koji se odnose na organizovani kriminal visokog nivoa, što predstavlja povećanje od 128% u odnosu na broj predmeta koji su zaprimljenih u 2021. godini (5). U 2022. godini riješeno je 8 predmeta organizovanog kriminala visokog nivoa, što je za 60% više u odnosu na broj predmeta riješenih u 2021. godini (5).

Tokom 2022. godine tužilaštva su donijela 9 naredbi za provođenje istrage za krivična djela organizovanog kriminala visokog nivoa, što je značajno više u odnosu na broj donesenih naredbi u toku 2021. godine tokom koje su donesene dvije naredbe za provođenje istrage. Riješeno je 8 istraga, odnosno znatno više u odnosu na broj riješenih istraga u 2021. godini tokom koje su riješene 2 istrage koje se odnose na predmete organizovanog kriminala visokog nivoa.

U toku 2022. godine podignuto je 5 optužnica u predmetima organizovanog kriminala visokog nivoa, što je znatno više (150%) od broja optužnica podignutih u 2021. godini (2).

5.2.3. Podrška tužilaštvima u radu na predmetima privrednog kriminala, organizovanog kriminala i korupcije

VSTV BiH implementira projekat IPA 2019 – EU „Podrška reformi pravosuđa u BiH". Projektom je predviđena aktivnost 3.2.1. „Uspostavljanje kapaciteta za jačanje tužilaštava za provođenje finansijskih istraga u predmetima privrednog kriminala i srodnim krivičnim djelima". Cilj aktivnosti je da se određenom broju tužilaštava osigura podrška u radu na predmetima privrednog kriminala, organizovanog kriminala i korupcije.

Ovom aktivnošću je u protekloj godini angažovano 10 ekonomskih savjetnika u 9 tužilaštava s najvećim brojem predmeta iz oblasti privrednog kriminala i gdje se očekuju najbolji rezultati podrške.

U protekloj, 2022. godini, u periodu januar – decembar, 10 ekonomskih stručnjaka radilo je na 270 predmeta i to 176 predmeta privrednog kriminala, 9 predmeta organizovanog kriminala, 59 predmeta korupcije i 23 ostala predmeta.

Ekonomski stručnjaci dali su doprinos i u ostvarenim ukupnim rezultatima tužilaštava u BiH u odnosu na isti period u 2021. godini.

Grafikon 11: Riješene finansijske istrage u tužilaštvima u BiH po predmetima i po licima

FINANSIJSKE ISTRAGE

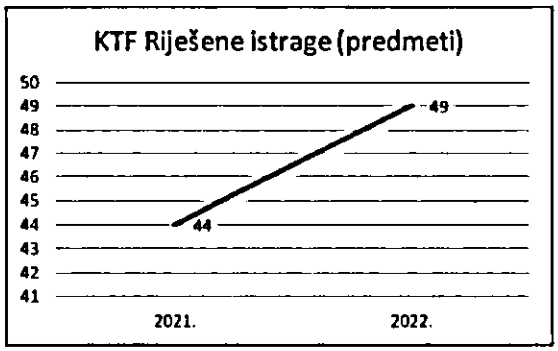

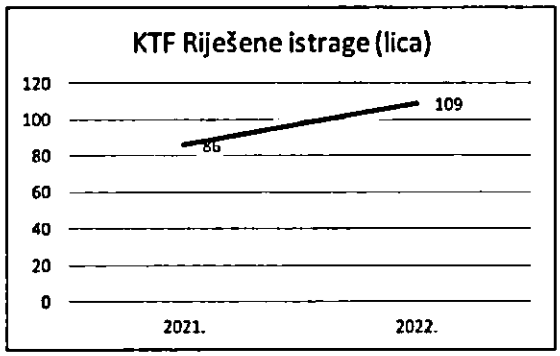

Grafikon 12: Podignute optužnice u predmetima korupcije visokog nivoa po predmetima i po licima

KORUPCIJA VISOKOG NIVOA

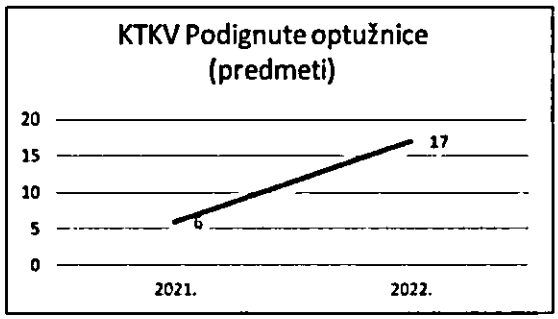

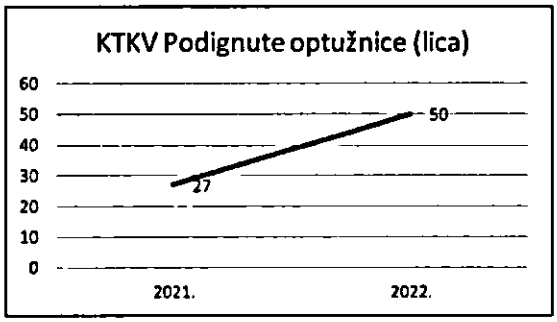

Grafikon 13: Neriješene istrage privrednog kriminala po predmetima i po licima

PRIVREDNI KRIMINAL

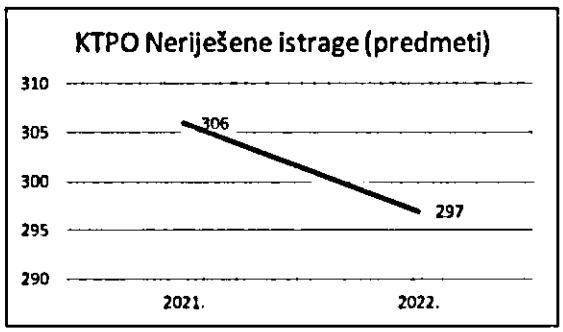

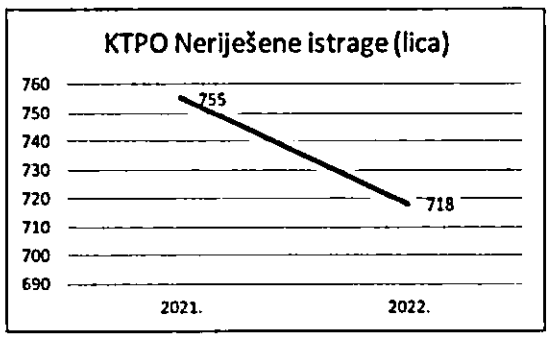

5.2.4. Analiza stanja i mjere za rješavanje starih predmeta u tužilaštvima

Ukupan broj neriješenih starih predmeta[5] u tužilaštvima u BiH na dan 31.12.2022. godine (5.396) bio je za 68% manji od ukupnog broja neriješenih starih predmeta na dan 31.12.2014. godine (16.611), odnosno za 85 predmeta manji u odnosu na broj starih neriješenih predmeta na dan 31.12.2021. godine (5.481).

Grafikon 14: Broj starih neriješenih predmeta u tužilaštvima

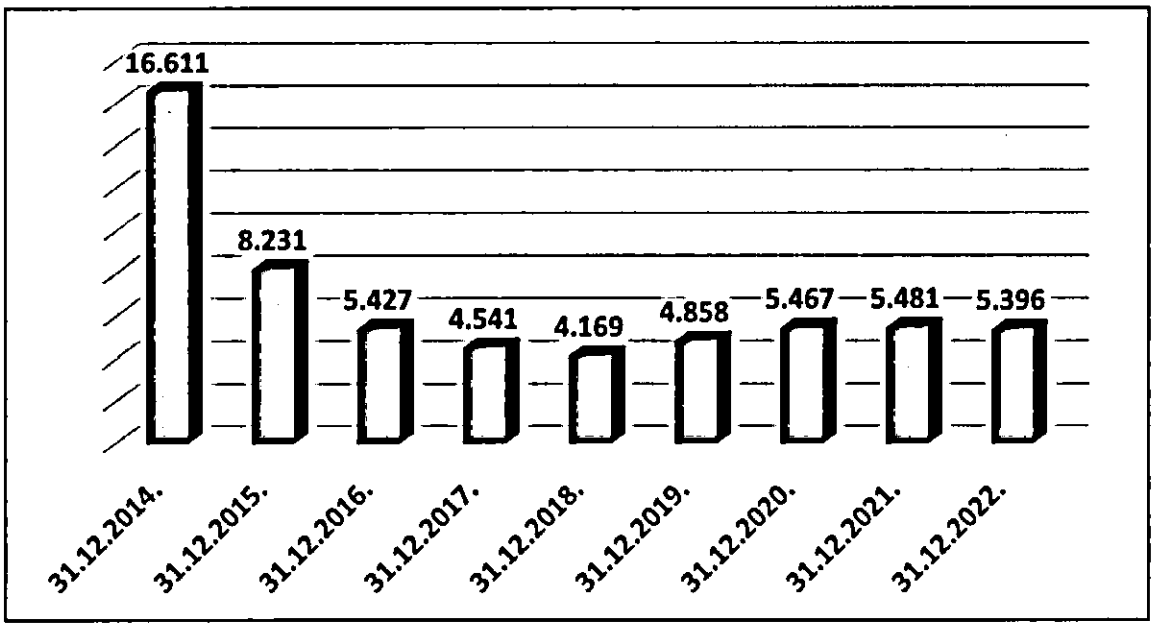

Sva tužilaštva u BiH koja u radu imaju stare neriješene predmete su i na početku 2022. godine donijela planove za rješavanje starih predmeta kako je propisano važećim Uputstvom za izradu planova za rješavanje starih predmeta u tužilaštvima u BiH.

Stalna komisija za efikasnost i kvalitet tužilaštava je kao mjeru za pomoć tužilaštvima u smanjenju broja starih predmeta kroz aktivnosti projekta „Jačanje uloge tužilaca u krivičnopravnom sistemu" kojeg podržava Švicarska agencija za razvoj i saradnju, donijela odluku o rasporedu i angažmanu dodatnog osoblja i to 20 pravnih savjetnika i 11 saradnika u 10 tužilaštava, koji su tokom 2022. godine pružali pomoć tužiocima u radu na rješavanju starih predmeta.

Tokom 2022. godine riješen je 3.671 stari predmet čije rješavanje je bilo predviđeno planovima za rješavanje starih predmeta za 2022. godinu tako da je ukupan stepen realizacije planova za rješavanje starih predmeta u svim tužilaštvima u BiH na kraju 2022. godine iznosio 89%.

5.2.5. Aktivnosti Stalne komisije za efikasnost i kvalitet tužilaštava

Stalna komisija za efikasnost i kvalitet tužilaštava je u 2022. godini održala 16 sastanaka na kojima su razmatrana aktuelna pitanja od značaja za rad tužilaštava u Bosni i Hercegovini.

VSTV BiH je na sjednici, održanoj 17. i 18.01. 2022. godine, usvojio novi Pravilnik o orijentacionim kriterijima za rad tužilaca u tužilaštvima u Bosni i Hercegovini (dalje u tekstu: Pravilnik o orijentacionim kriterijima). Novim rješenjima predviđenim u Pravilniku o orijentacionim kriterijima, pored ostalog, značajno je smanjena norma glavnim tužiocima i zamjenicima glavnih tužilaca kako bi svoj najveći dio rada usmjerili na vršenje pojačanog

[5] Stari predmeti prema definiciji starih predmeta koji su obuhvaćeni planovima za rješavanje starih predmeta u tužilaštvima su predmeti stariji od dvije godine (sve vrste predmeta protiv poznatih počinilaca osim KTRZ predmeta i sve vrste KTA predmeta osim KTARZ predmeta).

nadzora nad radom tužilaca u tužilaštvu, te je propisano vrednovanje faze suđenja propisivanjem većeg vrednovanja optužnica u odnosu na naredbe o neprovođenju i obustavljanju istrage. U Pravilniku o orijentacionim kriterijima smanjen je broj propisanih optužnica koji čini godišnju orijentacionu normu za pojedine vrste predmeta s ciljem unapređenja kvaliteta optužnica, predložena nova rješenja daju mogućnost da se izuzetno zalaganje i rad na najsloženijim predmetima bude adekvatno vrednovano s posebnim fokusom na predmete privrednog kriminala, korupcije i organizovanog kriminala visokog nivoa, te je propisana strožija procedura donošenja odluka o većem vrednovanju kojima se dodatno vrednuje rad tužilaca na najsloženijim vrstama predmeta.

Imajući u vidu da je borba protiv korupcije i organizovanog kriminala jedan od prioriteta pravosuđa u Bosni i Hercegovini, Stalna komisija za efikasnost i kvalitet tužilaštava je analizirala Izvještaj – stručnu analizu borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije na osnovu konkretnih predmeta koja je nastala u okviru TAIEX *Peer review* misije koju su izvršili nezavisni eksperti iz država članica EU u periodu od 07. do 11.03.2022. godine. Stalna komisija za efikasnost i kvalitet tužilaštava je sačinila prijedlog mjera i aktivnosti za realizaciju preporuka istaknutih u gore navedenom izvještaju koje se odnose na kapacitete tužilaštava i policijskih agencija za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, odnos tužilaštava i policijskih agencija, finansijske istrage i pranje novca, provođenje i primjenu krivičnih i drugih relevantnih zakona i oduzimanje imovine. Prijedlog mjera i aktivnosti je usvojio VSTV BiH na sjednici održanoj 30.11.2022. godine.

S ciljem omugućavanja pravilne primjene Pravilnika o orijentacionim kriterijima, kao i izbjegavanja različitog tumačenja njegovih pojedinih odredbi, VSTV BiH je, na prijedlog Stalne komisije za efikasnost i kvalitet tužilaštava, na sjednici održanoj 6.7.2022. godine usvojio Uputstvo za primjenu Pravilnika o orijentacionim kriterijima.

Na sjednici održanoj 6. i 7.7.2022. godine, VSTV BiH je usvojio set zaključaka u kojima su sadržane mjere i aktivnosti koje se odnose na sprečavanje zloupotreba biračkog prava i osiguranja integriteta biračkog prava. Zaključcima su, između ostalog obavezana sva tužilaštva da sve predmete koji se odnose na zloupotrebu biračkog prava, falsifikovanje rezultata izbora i glasanja, utvrđivanje tačnih rezultata definišu kao prioritet u radu u toku izborne godine, kao i da imenuju kontakt-osobe, oficire za vezu, u svim tužilaštvima za komunikaciju i saradnju s Centralnom izbornom komisijom BiH i kontakt-osobama, oficirima za vezu u policijskim agencijama, te da osiguraju adekvatnu organizaciju rada neophodnu za praćenje i blagovremeno postupanje u vezi s općim izborima održanim u Bosni i Hercegovini u oktobru 2022. godine. Na osnovu zaključaka VSTV-a BiH, održane su edukacije za kontakt-osobe u organizaciji Centara za edukaciju sudija i tužilaca iz oblasti povreda izbornog procesa, uz podršku centralne izborne komisije BiH, Vijeća Evrope i Misije OSCE-a u BiH. Stalna komisija za efikasnost i kvalitet tužilaštava je redovno pratila realizaciju zaključaka kroz redovnu komunikaciju s tužilaštvima i o tome redovno izvještavala VSTV BiH u toku 2022. godine.

Stalna komisija za efikasnost i kvalitet tužilaštava je na više tematskih sastanaka koji su održani u toku 2022. godine usaglasila tekst novih Kriterija za ocjenjivanje rada tužilaca u Bosni i Hercegovini, Kriterija za ocjenjivanje rada glavnih tužilaca, zamjenika glavnih tužilaca i šefova odjela u tužilaštvima u Bosni i Hercegovini i Kriterija za ocjenjivanje rada glavnog tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Republičkog javnog tužilaštva Republike Srpske, Federalnog tužilaštva Federacije BiH i Tužilaštva Brčko distrikta BiH koji su usvojeni na sjednici VSTV-a BiH održanoj 21. i 22.12.2022. godine.

Stalna komisija za efikasnost i kvalitet tužilaštava je kontinuirano analizirala statističke pokazatelje o radu tužilaštava na osnovu kojih su izrađene analize koje su bile osnov za predlaganje mjera za unapređenje kao i stanje starih neriješenih predmeta u tužilaštvima i predlagala mjere za unapređenje stanja u navedenoj oblasti.

Na osnovu upita tužilaštava, Stalna komisija za efikasnost i kvalitet tužilaštava je davala tumačenja primjene pojedinih odredbi Pravilnika o orijentacionim kriterijima i pratila proces ocjenjivanja tužilaca, odnosno primjenu kriterija za ocjenjivanje rada tužilaca u tužilaštvima u Bosni i Hercegovini.

5.2.6. Unapređenje saradnje tužilaštava i agencija za provođenje zakona

Redovno se održavaju sastanci rukovodilaca tužilaštava i policijskih tijela na strateškom i operativnom nivou.

Saradnja između tužilaštava i agencija za provođenje zakona predstavlja ključni faktor za efikasan rad tužilaštava u Bosni i Hercegovini. Tokom 2022. godine održana su četiri redovna i jedan vanredni sastanak rukovodilaca tužilaštava i policijskih tijela na strateškom nivou (dalje u tekstu: Strateški forum). Učesnici ovih sastanaka su glavni tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine, glavni federalni tužilac Federalnog tužilaštva Federacije Bosne i Hercegovine, glavni republički javni tužilac Republičkog javnog tužilaštva Republike Srpske i glavni tužilac Tužilaštva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, te direktor Državne agencije za istrage i zaštitu, direktor Federalne uprave policije, direktor Policije Republike Srpske i šef Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

U toku navedenih sastanaka Strateški forum je raspravljao o značajnim pitanjima za efikasan rad i saradnju tužilaštava i policijskih agencija. Između ostalog, razgovarano je i doneseni su konkretni zaključci vezani za pregled rezultata rada poduzetih mjera i aktivnosti u procesuiranju predmeta korupcije i organizovanog kriminala s posebnim fokusom na predmete korupcije i organizovanog kriminala na visokom nivou, rad na predmetima organizovanog kriminala formiranih na osnovu saznanja iz *Sky* i *Anom* aplikacije - formiranje i funkcionalnost timova koji će raditi na ovoj vrsti predmeta, kapacitete policijskih agencija za rad na predmetima organizovanog i privrednog kriminala i korupcije, donošenje godišnjih planova rada operativnih foruma i izvještavanje o dinamici održavanja sastanaka operativnih foruma, prijedlozima za uvođenje novih instituta u krivično-procesno zakonodavstvo na svim nivoima u Bosni i Hercegovini, a koji se tiču svjedoka saradnika pravosuđa i pitanja neovlaštenog snimanja u kontekstu korištenja kao dokaza, kao i o preporukama iz Trećeg *Peer review* izvještaja - stručna analiza borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije na osnovu konkretnih predmeta iz oblasti saradnje tužilaštava i policijskih agencija.

Na vanrednom sastanku Strateškog foruma razgovarano je o izbornom procesu, aktuelnim pitanjima iz ove oblasti i predložene su konkretne mjere i aktivnosti na strateškom i operativnom nivou.

Strateški forum je formirao Radnu grupu za izmjene Uputstva o saradnji tužilaca i ovlaštenih službenih lica u provođenju radnji dokazivanja u toku istrage (dalje u tekstu: Uputstvo) čiji su predstavnici na sastanku Strateškog foruma koji je održan 29.11.2022. godine predstavili prijedlog izmjena i dopuna Uputstva i pratećih obrazaca. Novo Uputstvo s pratećim obrascima će biti usvojeno na prvom sastanku Strateškog foruma 2023. godine.

5.2.7. Unapređenje obuke tužilaca i proširene kategorije učesnika

Odjel za unapređenje efikasnosti i kvaliteta rada u tužilaštvima Sekretarijata VSTV-a BiH kroz projekat „Jačanje uloge tužilaca u krivičnopravnom sistemu" kojeg podržava vlada Švicarske, u saradnji s entitetskim centrima za edukaciju sudija i tužilaca, organizovao je u toku 2022. godine dvije obuke na temu „Kriminalističko – obavještajni rad u podršci tužilaštvima na suzbijanju korupcije u BiH" koja je imala za cilj podizanje svijesti tužilaca o mogućnostima kriminalističko - obavještajnog rada. Održane su i dvije praktične obuke na temu „Pokazne vježbe istraživanja lica mjesta i prikupljanja tragova", koje su proveli istaknuti stručnjaci iz navedene oblasti, a polaznici su bili tužioci i ovlaštena službena lica, kao i obuka na temu „Sporazum o priznanju krivice".

U okviru Edukacijsko-koordinacijskog foruma za razmjenu informacija između pravosudnih, policijskih, sigurnosnih i obavještajnih institucija u BiH u segmentu edukacije (dalje u tekstu: Edukacijsko-koordinacijski forum) u čijem radu učestvuju predstavnici VSTV-a BiH, Obavještajno-sigurnosne agencije BiH, Centra za edukaciju sudija i tužilaca F BiH, Centra za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS, Ministarstva odbrane BiH – Oružanih snaga BiH, Ministarstva unutrašnjih poslova RS – Uprave za policijsku obuku, Ministarstva unutrašnjih poslova F BiH – Policijske akademije i Agencije za školovanje i stručno usavršavanje kadrova Mostar organizovan je četvrti ciklus obuke pod nazivom „Kriminalističko-obavještajni rad u podršci tužilaštvu na suzbijanju korupcije". Cilj obuke je osposobiti zaposlene u sektoru

pravosuđa, sigurnosti, odbrane i obavještajnih poslova na nivou Bosne i Hercegovine da zajednički planiraju, organizuju i izvode kriminalističko - obavještajne operacije u svrhu podrške tužilaštvima na suzbijanju korupcije u BiH.

Obuka je namijenjena tužiocima i zaposlenima u obavještajnom i sigurnosnom sektoru koji su angažovani na operativnim poslovima suprotstavljanja korupciji i organizovanom kriminalu. Na ovom ciklusu obuku su uspješno završili, pored stručnih saradnika i savjetnika iz Tužilaštva Bosne i Hercegovine i predstavnici Državne agencije za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine, Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine, Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, Granične policije Bosne i Hercegovine i Direkcije za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine.

Projekti „Jačanje uloge tužilaca u krivičnopravnom sistemu" i IPA 2019 - EU „Podrška reformi pravosuđa u BiH", koje implementira VSTV BiH, su kroz rad Edukacijsko-koordinacijskog foruma izradili plan i program specijalističkih obuka na temu „Privredni kriminal i korupcija", čiji su polaznici ovlaštena službena lica koja rade u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu BiH, MUP-u RS, MUP-u FBiH, Policiji Brčko distrikta BiH, kao i kantonalnim ministarstvima unutrašnjih poslova, UINO BIH, te poreskim upravama u BiH. Cilj obuke je unaprijediti postojeća i usvojiti nova znanja i vještine polaznika u oblasti suzbijanja finansijskog, privrednog, organizovanog kriminala i korupcije u BiH. U toku 2022. godine održana su četiri ciklusa obuke u trajanju po 5 dana sa po 16 polaznika po ciklusu.

Obukom su obuhvaćene tri oblasti:

- Elementi krivičnog djela privrednog kriminala i korupcije, načini dokazivanja s posebnim osvrtom na zakonitost dokaza;
- Finansijska dokumentacija i njen značaj u otkrivanju krivičnih djela korupcije;
- Poreske utaje, te finansijska istraga i pranje novca.

5.2.8. Pružanje podrške Koordinacijskom tijelu glavnih tužilaca Tužilaštva BiH, entitetskih tužilaštava i Tužilaštva BD BIH

Koordinacijsko tijelo glavnih tužilaca Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Republičkog javnog tužilaštva Republike Srpske, Federalnog tužilaštva F BiH i Tužilaštva Brčko distrikta BiH je uspostavljeno na inicijativu VSTV-og projekta „Jačanje uloge tužilaca u krivičnopravnom sistemu" s ciljem razmatranja sukoba nadležnosti između tužilaštava u situacijama kada zakonom nije propisan način rješavanja sukoba nadležnosti i kada su iskorišteni svi prethodni načini rješavanja sukoba nadležnosti koji nisu doveli do rješenja. Među nadležnostima Koordinacijskog tijela je i razmjena informacija i koordinacija provođenja istrage koja je u toku, a koja se provodi u više tužilaštava koja su potpisnici Sporazuma o uspostavljanju Koordinacijskog tijela, s ciljem unapređenja zakonitosti i efikasnosti rada, ali i unapređenje saradnje i rješavanje drugih pitanja koja su u nadležnosti tužilaštava u Bosni i Hercegovini.

Koordinacijsko tijelo je u toku 2022. godine održalo dva sastanka i donijelo odluke o pitanju nadležnosti u 8 predmeta i usvojilo zaključke kojima je unaprijeđeno međusobno postupanje tužilaštava.

5.2.9. Strateško planiranje u tužilaštvima

Odjel za unapređenje efikasnosti i kvaliteta rada u tužilaštvima Sekretarijata VSTV-a BiH kroz projekat „Jačanje uloge tužilaca u krivičnopravnom sistemu", a u partnerstvu s USAID-ovim projektom „Pravosuđe protiv korupcije", je i tokom 2022. godine nastavio pružati podršku tužilačkom sistemu Federacije Bosne i Hercegovine, tužilačkom sistemu Republike Srpske, Tužilaštvu Brčko distrikta BiH, kao i Tužilaštvu Bosne i Hercegovine u izradi trogodišnjih strateških planova za period 2022 - 2024. godine, pripremi godišnjih planova za 2022. godinu i godišnjih izvještaja za 2021. godinu za sva pojedinačna tužilaštva, kao i održavanju redovnih kolegija glavnih tužilaca Federacije BiH i Kolegija glavnih tužilaca Republike Srpske.

S ciljem održavanja kontinuirane prakse srednjoročnog strateškog planiranja, postizanja samostalnosti u procesu strateškog planiranja, kao i procesima pripreme godišnjih planova rada i godišnjih izvještaja o provedbi strateškog okvira tužilačkog sistema i provedenih ciljanih

rezultata, održavanja kolegija glavnih tužilaca, te održavanja zajedničkih pravaca djelovanja unutar pravosudnog sistema, tokom 2022. godine nastavljeno je s procesom podizanja kapaciteta i kompetencija zaposlenika u tužilaštvima.

02. i 03. juna 2022. godine održana je Obuka za kontakt-osobe tužilaštava u BiH s ciljem jačanja kapaciteta i kompetencija kontakt-osoba u Federalnom tužilaštvu FBiH i Republičkom javnom tužilaštvu RS koje će u budućnosti samostalno podržavati glavne tužioce da postave svoje ciljane rezultate, pripremati potrebne materijale, koordinirati sastanke kolegija glavnih tužilaca, pratiti i izvještavati o stepenu realizacije postavljenih ciljeva na kvartalnom, polugodišnjem i godišnjem nivou.

5.2.10. Podrška tužilaštvima u provođenju aktivnosti digitalizacije arhiva

Odjel za unapređenje efikasnosti i kvaliteta rada u tužilaštvima Sekretarijata VSTV-a BiH kroz projekat „Jačanje uloge tužilaca u krivičnopravnom sistemu", je u svojoj trećoj fazi nastavio pružati podršku za sređivanje i digitalizaciju arhiva u tužilaštvima u Bosni i Hercegovini kroz aktivnosti otpisa registraturne građe, popisa arhivske građe, skeniranja arhiviranih predmeta, te ostalih aktivnosti vezanih za digitalizaciju arhive.

U toku 2021. i 2022. godine započeta je digitalizacija arhiva u 15 okružnih javnih i kantonalnih tužilaštava gdje je zaposleno ukupno 60 ljudi, a do sada je digitalizovano preko 100.000 predmeta.

5.2.11. Transparentnost, odnosi s javnošću u tužilaštvima i saradnja s nevladinim sektorom

Plan monitoringa i evaluacije odnosa s javnošću (dalje u tekstu: Plan) koji je baziran na modelu komplementarnog pristupa procesu monitoringa i evaluacije, kroz dvije grupe indikatora i to grupa kvantitativnih indikatora i grupa kvalitativnih indikatora ima za cilj kreirati model za sistemsko i kontinuirano praćenje i ocjenu uspješnosti odnosa s javnošću na zajedničkim osnovama za sva tužilaštva i provodi se od 2017. godine. U toku 2022. godine izrađene su izmjene i dopune Plana koje su prezentovane na sastanku Stalne komisije za efikasnost i kvalitet tužilaštava , te usvojene na sjednici Vijeća 9.3.2022. godine. U 2022. godini izvršeno je mjerenje kvantiteta i kvaliteta odnosa s javnošću za 2021. godinu, a konačna ocjena iznosila je 26.2, što predstavlja povećanje od 34% u odnosu na 2020. godinu.

Projekat „Jačanje uloge tužilaca u krivičnopravnom sistemu" nastavio je s kontinuiranom praksom implementacije aktivnosti iz Strategije za postupanje s osobama koje dolaze u kontakt s tužilaštvima. Zaključno s 30.06.2022. godine, postotak implementacije po svim aktivnostima u svim tužilaštvima iznosio je 84%. Značajan skok u postotku implementacije zabilježila su sljedeća tužilaštva: Kantonalno tužilaštvo Unsko – sanskog kantona, Kantonalno tužilaštvo Hercegovačko – neretvanskog kantona i Okružno javno tužilaštvo Trebinje. Veliki postotak realizacije (približno 100%) postignut je u aktivnostima koje se odnose na saradnju ovlaštenih službenih lica i tužilaštava, primjenu zakona o slobodi pristupa informacijama, izradu i/ili praćenje određenih uputstava i formata izvještavanja. Međutim, za većinu tužilaštava, sljedeće aktivnosti i dalje predstavljaju izazov prilikom realizacije: ispitivanje zadovoljstva oštećenih i svjedoka, uspostavljanje profila na različitim društvenim mrežama i ohrabrivanje građana da daju svoj doprinos procesuiranju počinilaca krivičnog djela.

Zaključno s 31.12.2022. godine tužilaštva u BiH implementirala su 88% Strategije za postupanje s osobama koje dolaze u kontakt s tužilaštvima u BiH.

Porast postotka implementacije aktivnosti ostvarili su Okružno javno tužilaštvo u Trebinju, Okružno javno tužilaštvo u Istočnom Sarajevu, Kantonalno tužilaštvo Srednjobosanskog kantona, Okružno javno tužilaštvo u Bijeljini i Kantonalno tužilaštvo Posavskog kantona.

Uvidom u pregled implementacije po aktivnostima sve aktivnosti pojedinačno pokazuju trend povećanja postotka realizacije tokom 2022. godine.

Budući da je jedan od dugoročnih ciljeva projekta „Jačanje uloge tužilaca u krivičnopravnom sistemu" omogućavanje koristi za građane kroz kvalitetno obavljanje aktivnosti iz nadležnosti tužilaštava, a u skladu sa Strategijom za postupanje s osobama koje dolaze u kontakt s

tužilaštvima, VSTV BiH je u saradnji s partnerskim organizacijama uspostavio saradnju s nevladinim organizacijama koje su aktivne u sektoru pravosuđa, stručnim udruženjima tužilaca u BiH, kao i Udruženjem glasnogovornika tužilaštava u BiH, uz finansijsku podršku Ambasade Švicarske u BiH.

U cilju unapređenja transparentnosti tužilačkog sistema, uz podršku projekta „Jačanje uloge tužilaca u krivičnopravnom sistemu", realizovan je model interne edukacije na temu „Medijski nastup" za glavne tužioce, tužioce i stručne saradnike svih tužilaštava u BiH.

Dvodnevne obuke provela je grupa odabranih glasnogovornika iz tužilaštava u Bosni i Hercegovini. Obuke su realizovane kroz teorijski i praktični dio, koji je polaznicima pružio priliku da se upoznaju s ključnim principima i standardima iz segmenta odnosa s javnošću i kroz praktične vježbe unaprijede vještine jasne, transparentne i sveobuhvatne komunikacije s javnošću. Na obuci je učestvovalo ukupno 316 glavnih tužilaca, tužilaca i stručnih saradnika svih tužilaštava u BiH.

Angažman nevladinih organizacija s kojim su zaključeni ugovori o grantu usmjeren je na pružanje podrške tužilaštvima u BiH na uspostavljanju i održavanju interakcije s društvenom zajednicom radi suzbijanja svih vrsta kriminaliteta. Angažovane nevladine organizacije su implementirale projekte usmjerene na uspostavljanje platforme za kontinuiranu saradnju između organizacija civilnog društva i pravosuđa, kao i provođenje aktivnosti za motivisanje građana da daju svoj doprinos radu tužilaštva.

U okviru angažmana nevladinih organizacija, strukovno udruženje Pravni institut u BiH je u okviru projekta koji implementira uz podršku projekta VSTV-a BiH „Jačanje uloge tužilaca u krivičnopravnom sistemu" izradilo „Priručnik za saradnju tužilaštava u BiH i organizacija civilnog društva". Priručnik je koristan vodič s nizom konkretnih aktivnosti i preporuka za uspostavljanje platforme za strateško partnerstvo u cilju efikasnije interakcije, povećanja transparentnosti rada tužilaštva, povećanja povjerenja javnosti u rad tužilaštava i tužilaca, s konačnim ciljem uspostavljanja i održavanja dugoročne partnerske saradnje s organizacijama civilnog društva. Priručnik je usvojen na sjednici VSTV-a BiH 03.03.2022. godine. Distribuiran je svim tužilaštvima i organizacijama civilnog društva.

5.3. Ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija

Zakonom o VSTV-u BiH, član 17. tačka 22), propisano je da VSTV BiH„utvrđuje kriterije za ocjenjivanje rada sudija i tužilaca". Ocjenjivanje rada sudija, tužilaca, predsjednika sudova i glavnih tužilaca provodi se jednom godišnje u skladu s kriterijima VSTV-a BiH.

Ocjene rada za posljednje tri godine obavezno se koriste za procjenu stručnosti kandidata u postupku imenovanja u skladu s Poslovnikom VSTV-a BiH.

VSTV BiH je na sjednici, održanoj 29.12.2020. godine, usvojio kriterije za ocjenjivanje rada, (objavljene u "Službenom glasniku BiH", broj 1/21), koji se primjenjuju na praćenje i ocjenjivanje rada svih nosilaca pravosudnih funkcija u Bosni i Hercegovini, počev od januara 2021. godine.

Usvojeni kriteriji sadrže elemente koji su uglavnom kvantitativnog karaktera (orijentaciona norma, statistički kvalitet odluka i broj riješenih predmeta iz godišnjeg plana rješavanja predmeta i ažurnost rada). Dakle, riječ je o uobičajenim pokazateljima koji su zasnovani na različitim aspektima ostvarivanja funkcije nosilaca pravosudnih funkcija u tužilaštvima i sudovima, koji se koriste već duži vremenski period za praćenje rada pravosudnih institucija i nosilaca pravosudnih funkcija u Bosni i Hercegovini.

VSTV BiH kroz nadzor nad provođenjem postupka ocjenjivanja osigurava pravilnu primjenu kriterija za ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija u sudovima i tužilaštvima. Ocjenjivani nosilac pravosudne funkcije koji nije saglasan s ocjenom rada može izjaviti prigovor VSTV-u BiH.

Svi sudovi i tužilaštva, uključujući Sud BiH, ocijenili su rad nosilaca pravosudnih funkcija za 2021. godinu u skladu s kriterijima, koje je VSTV BiH usvojio 29.12.2020. godine.

Ocjenjivanje rada svih nosilaca pravosudnih funkcija za 2022. godinu provest će predsjednici sudova i glavni tužioci prema ovim kriterijima. VSTV BiH je u toku 2022. godine pripremio

potrebne materijale za provođenje postupka ocjenjivanja rada u sudovima i tužilaštvima. Rok za provođenje postupka ocjenjivanja rezultata rada za 2022. godinu je 01.03.2023. godine.

Shodno rezultatima provedene analize postupka ocjenjivanja rada za 2021. godinu, VSTV BiH je na sjednici, održanoj 21. i 22.12.2022. godine, usvojio nove kriterije za ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija u sudovima i tužilaštvima, koji se primjenjuju na praćenje i ocjenjivanje rada svih nosilaca pravosudnih funkcija u Bosni i Hercegovini, počevši od 2023. godine.

- Kriteriji za ocjenjivanje rada sudija u Bosni i Hercegovini;
- Kriteriji za ocjenjivanje rada predsjednika sudova u Bosni i Hercegovini;
- Kriteriji za ocjenjivanje rada tužilaca u Bosni i Hercegovini;
- Kriteriji za ocjenjivanje rada glavnih tužilaca, zamjenika glavnih tužilaca i šefova odjela u tužilaštvima u Bosni i Hercegovini;
- Kriteriji za ocjenjivanje rada glavnog tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Federalnog tužilaštva Federacije Bosne i Hercegovine, Republičkog javnog tužilaštva Republike Srpske i Tužilaštva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Cilj donošenja novih kriterija je da se omogući da ocjenjivači (glavni tužioci/predsjednici sudova) primijene bolje razrađene bodovne skale za ocjenjivanje rada pojedinih kvantitativnih kriterija (npr. bodovanje statističkog kvaliteta tužilačkih odluka, odnosno realizacije plana rješavanja starih predmeta u sudovima i tužilaštvima), odnosno da se iz kriterija uklone dodatni elementi za ocjenjivanje rada (tzv. posebni slučajevi ocjenjivanja), kako bi se otklonila mogućnost da ocjenjivači arbitramo dodjeljuju bodove u postupku ocjenjivanja po ovom osnovu. Ovim kriterijima nije predviđeno uvođenje analitičkog ocjenjivanja rada sudija i tužilaca.

Kriterijima za ocjenjivanje rada predsjednika sudova u Bosni i Hercegovini predviđeno je da VSTV BiH ocjenjuje rad predsjednika Suda Bosne i Hercegovine, Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, Vrhovnog suda Republike Srpske i Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Također, Kriterijima za ocjenjivanje rada glavnog tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Federalnog tužilaštva Federacije Bosne i Hercegovine, Republičkog javnog tužilaštva Republike Srpske i Tužilaštva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine predviđeno je da VSTV BiH ocjenjuje rad glavnih tužilaca u Tužilaštvu Bosne i Hercegovine, Federalnom tužilaštvu Federacije Bosne i Hercegovine, Republičkom javnom tužilaštvu Republike Srpske i Tužilaštvu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Kriterijima za ocjenjivanje rada predsjednika sudova i Kriterijima za ocjenjivanje rada glavnih tužilaca i šefova odjela u tužilaštvima propisani su elementi za ocjenu njihovog individualnog rada, kao i elementi za ocjenu rada u pogledu rukovođenja radom suda, tužilaštva i tužilačkog odjela.

Predsjednik neposredno višeg suda ocjenjuje rad predsjednika nižestepenih sudova sa svog područja. Glavni entitetski tužilac ocjenjuje rad glavnih tužilaca u okružnim javnim tužilaštvima i kantonalnim tužilaštvima.

Kada je u pitanju rukovođenje radom suda, rad predsjednika sudova ocjenjuje se za ostvarenje kolektivne orijentacijske norme suda i za organizaciju i rukovođenje radom suda, u okviru čega se ocjenjuje (I) da li i na koji način predsjednik suda redovno izvršava obaveze predviđene Pravilnikom o unutrašnjem sudskom poslovanju i (II) procenat realizacije plana rješavanja predmeta na nivou suda.

Rad glavnih tužilaca i šefova tužilačkih odjela ocjenjuje se u pogledu rukovođenja za (I) ostvarenu kolektivnu orijentacijsku normu i kolektivni kvalitet odluka tužilaštva/odjela i (II) organizaciju i rukovođenje radom tužilaštva/odjela, u okviru čega se ocjenjuje izvršenje godišnjeg plana rada tužilaštva/odjela, izvršenje godišnjeg plana rješavanja starih predmeta tužilaštva/odjela itd.

Ocjenjivanje rada svih nosilaca pravosudnih funkcija prema novim kriterijima provest će predsjednici sudova i glavni tužioci, počevši od 2023. godine. VSTV BiH je u toku 2022. godine

pripremio, u najvećoj mjeri, potrebne materijale za provođenje postupka ocjenjivanja rada u sudovima i tužilaštvima.

5.4. Edukacija nosilaca pravosudnih funkcija

U sferi unapređenja sistema edukacije sudija i tužilaca, povećanja kvaliteta i transparentnosti rada pravosuđa Bosne i Hercegovine, VSTV BiH je u 2022. godini provodio brojne aktivnosti u skladu sa svojim nadležnostima i dao značajan doprinos unapređenju pravosudnog sistema.

5.4.1. Edukacija

U segmentu edukacije sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini, VSTV BiH je u 2022. godini intenzivno radio na unapređenju sistema edukacije shodno svojim nadležnostima propisanim Zakonom o VSTV-u BiH i entitetskim zakonima o centrima za edukaciju, te brojnim preporukama iz ove oblasti[6]. Ovdje se prvenstveno misli na preporuke stručne misije EU iz 2017. godine, kada su date ključne preporuke za unapređenje sistema početne obuke i stručnog usavršavanja sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini. Kao i ranijih godina, fokus VSTV-a BiH je bio na obuci za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija, obukama iz oblasti etike i integriteta, specijalističkim obukama, te obukama za rukovodni kadar. I u 2022. godini odvijala se intenzivna saradnja s predstavnicima upravnih odbora Centra za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj (CEST RS), Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine (CEST FBiH) i PKBD BiH.

Aktivnosti na izradi programa edukacije sudija i tužilaca

VSTV BiH se prvenstveno fokusirao na aktivniju koordinaciju izrade programa edukacije sudija i tužilaca za 2023. godinu. Prema ustaljenoj praksi, CEST-ovi su pozvali sve aktere koji imaju ulogu u ovom procesu da dostave prijedloge za programe edukacije za narednu godinu. U nastojanju da identifikuje oblasti u kojima je potrebno pojačati edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija, VSTV BiH je proveo opsežne konsultacije o potrebama pravosudne zajednice. Aktivnost su provele nadležne Stalne komisije za efikasnost i kvalitet sudova, efikasnost i kvalitet tužilaštava, integritet nosilaca pravosudnih funkcija, kao i odjeli Sekretarijata VSTV-a BiH koji pružaju podršku radnim tijelima VSTV-a BiH. Na ovaj način je od Stalne komisije za efikasnost i kvalitet sudova izvršena identifikacija tema kao i ranijih godina, te je uobziren i set tema iz izvršne i vanparnične oblasti rada sudova. Stalna komisija je nominovala teme u vezi s proaktivnom istragom u predmetima korupcije za tužioce i ovlaštena službena lica gdje bi se kroz predavanja, diskusije i primjere iz prakse radilo na unapređenju znanja u pogledu proaktivnog vođenja istraga, posebno u pogledu predmeta korupcije na visokom nivou. Dodatno, nominovane su teme za edukaciju edukatora, odnosno učesnika koji su prošli specijalističku edukaciju iz oblasti korupcije, visokotehnološkog/kibernetičkog kriminala, kao i iz oblasti privrednog i organizovanog kriminala. Ciljna grupa su tužioci, sudije i ovlaštena službena lica koja su u 2022. godini završila specijalističku obuku iz oblasti korupcije i dobili o tome certifikate, s ciljem unapređenja znanja i vještina za provođenje internih edukacija iz oblasti korupcije u matičnim institucijama.

Dodatno, od strane nadležnih odjela Sekretarijata VSTV-a BiH, redovno se vrši nominacija tema o informatičkim obukama, korištenju baze sudskih odluka i slično.

Kao i prethodne godine, u okviru aktivnosti projekta EU „Podrška reformi pravosuđa u BiH"-IPA 2019, unutar sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, izvršena je analiza najčešćih razloga za ukidanje i preinačenje odluka nižestepenih sudova, te je na osnovu provedene analize od strane tih sudova izvršena nominacija tema iz krivične, građanske i upravne oblasti radi uvrštavanja u programe rada CEST-ova za 2023. godinu.

Sve navedene i objedinjene nominacije dodatno je razmatrala Stalna komisija za edukaciju i sudsku dokumentaciju VSTV-a BiH (dalje u tekstu: Komisija), koja je zaključila da sve nominovane teme zavređuju da budu zastupljene u programima, te su prijedlozi dostavljeni

[6] Izvještaj EU za BiH (2022), *Peer review* izvještaj o početnoj obuci i stručnom usavršavanju (2017), GRECO preporuke, Izvještaj nezavisnog stručnjaka „Priebe izvještaj" (2019) i slično;

CEST-ovima i PKBD BiH, čime VSTV BiH nastoji omogućiti da se obuke provode u skladu s potrebama nosilaca pravosudnih funkcija u Bosni i Hercegovini.

Programe dodatno razmatra VSTV BiH na decembarskoj sjednici, ali je taj proces ove godine pomjeren za januarsku sjednicu u 2023. godini. Novina u izradi programa CEST-a Federacije BiH predstavlja formiranje Radne grupe za izradu programa. U ovu radnu grupu su na prijedlog UO CEST FBiH imenovana dva člana VSTV-a BiH za krivičnu i građansku oblast.[7] Ovaj način izrade programa predstavlja iskorak u procesu, jer se prvi put članovi VSTV-a BiH uključuju u rad ovog upravnog odbora s ciljem strateškog usaglašavanja u pogledu tema i ciljeva edukacije u ranijoj fazi pripreme programa, odnosno prije njegovog formalnog usvajanja.

Paralelno s ovim procesom, Komisija je razmatrala pravila minimalne edukacije na godišnjem nivou, uzimajući u obzir i konstatacije iz izvještaja EU za BiH za 2022. godinu da je obavezna obuka prekratka. U vezi s tim, Komisija je uobzirila da je postojeći raspon od minimalno tri, a maksimalno deset dana dovoljno fleksibilan, te odgovara potrebama različitih kategorija nosilaca pravosudnih funkcija. Naime, Komisija je imala na umu da se sudije i tužioci s 20 i više godina radnog iskustva u kontinuitetu stručno usavršavaju iz oblasti svoga rada, te je smatrala da je ovoj kategoriji polaznika obuke potrebno omogućiti da u određenoj mjeri obnavljaju postojeća znanja i vještine, odnosno učestvuju na savjetovanjima na kojima mogu saznati novine u praksi i razmijeniti mišljenja s kolegama. S druge strane, postojeća pravila o obaveznoj obuci omogućavaju da nosioci pravosudnih funkcija s manje radnog iskustva pohađaju i veći broj edukacija u toku jedne godine, odnosno do 10 dana. Novoimenovani imaju poseban režim obuke kroz CEST-ove koji traje i duže od deset dana u toku godine, dok novoimenovani tužioci također imaju organizovanu obuku na radnom mjestu (rad s konsultativnim tužiocem) u prvoj godini nakon preuzimanja dužnosti. Obuka na radnom mjestu u sudovima, odnosno rad sa sudijom mentorom još nije zaživjela, ali VSTV BiH radi na njenom uvođenju.

S obzirom na navedeno, Komisija je zaključila da se za narednu godinu primjenjuje isti obim obavezne obuke, tačnije da se novoimenovani uključe u sve obuke koje su im namijenjene bez obzira na broj dana i dužinu trajanja, dok se ostali nosioci pravosudnih funkcija trebaju uključivati na obuke u određenom rasponu (3-10 dana). Polaznici specijalističkih edukacija na temu korupcije i organizovanog kriminala mogu pohađati i veći broj dana od ustanovljenog okvira, kao što je bio slučaj i u 2022. godini.

Pored toga, Komisija je identifikovala potrebu da obuke na temu etike, integriteta kao i rukovodni kadar budu obavezne i u 2023. godini za one polaznike koji ih nisu završili u 2022. godini. Definisana su i druga pravila koja se, između ostalog, odnose na to da sudije i tužioci s dužim odsustvima učestvuju u edukaciji proporcionalno vremenu provedenom na poslu.

Unapređenje kriterija za izbor edukatora

Saradnja s CEST-ovima i PKBD BiH se u dužem vremenskom periodu odvijala i na unapređenju kriterija za izbor edukatora, te predstavlja nastavak aktivnosti iz 2021. godine, kada su započeti razgovori o tome kako da se dođe do edukatora koji će na najbolji način odgovoriti potrebama pravosudne zajednice, kao i da se, u što je moguće većoj mjeri smanji angažman edukatora koji nisu na listi stalnih edukatora na koju je VSTV BiH dao saglasnost[8].

Tako su na zajedničkim sastancima Komisije VSTV-a BiH s CEST-ovima, upravnim odborima i PKBD BiH, u periodu od septembra do decembra 2022. godine, intenzivirani razgovori i razmatrane odredbe postojećih pravilnika o kategorijama, izboru, pravima i obavezama edukatora, imajući u vidu i ocjenu EU da je odabir i kvalitet edukatora nedovoljan i da ga treba poboljšati.[9] Nakon intenzivnih razgovora Komisije i UO CEST-ova, izmijenjeni su navedeni Pravilnici na način da su kriteriji za izbor edukatora pooštreni. Važna izmjena se odnosi na to

[7] Sutkinja Sanela Gorušanović Butigan i tužilac Sanin Bogunić;

[8] Ova aktivnost je i u skladu s *Peer review* preporukama iz 2017. godine, GRECO preporukama, te zaključcima sjednice VSTV-a BiH iz prethodnih godina (2019), kada su date preporuke da nadležna Stalna komisija s CEST-ovima pripremi prijedlog načina unapređenja liste edukatora, kao i rješenja svih drugih pitanja koja se odnose na edukaciju;

[9] Izvještaj EU za BiH za 2022. godinu;

da se sudije vrhovnih sudova kao i tužioci republičkog, odnosno federalnog nivoa imenuju za edukatore po automatizmu, bez konkursne procedure.

Također je razgovarano kako dodatno motivisati najbolje kadrove u pravosuđu da budu edukatori, te kako osigurati da samo oni edukatori koji su aktivni i daju doprinos kvalitetu edukacije ostvaruju prava prilikom ocjenjivanja i napredovanja.

Tokom decembra 2022. godine usvojene su izmjene pravilnika u oba CEST-a i objavljeni su konkursi za izbor edukatora prema dopunjenim kriterijima.[10]

Početna obuka za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija

Početna obuka za ovu kategoriju polaznika se od 2015. godine, u skladu s ciljem iz Srednjoročne strategije za početnu obuku i stručno usavršavanje (2012-2015) provodi u okviru CEST-ova i redovno se unapređuje u skladu s identifikovanim temama i najboljim praksama. Obuka u 2022. godini je bila jednoobrazna i provodila se prema programu koji je, u skladu sa svojim nadležnostima, utvrdio VSTV BiH, te je svaki novoimenovani nosilac pravosudne funkcije prema odluci VSTV-a BiH bio u obavezi da istu pohađa u toku prvih šest (6) mjeseci nakon imenovanja.

Povodom poboljšanja početne obuke u okviru pravosudnih institucija (mentorstvo), VSTV BiH je u decembru 2022. godine usvojio Izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju u Federaciji BiH i Brčko distriktu BiH, čime su se stvorile formalne pretpostavke da se u ovom entitetu i Brčko distriktu BiH uvede podrška mentora za novoimenovane sudije i stručne saradnike koje imenuje VSTV BiH. Ove izmjene nisu usvojene za Pravilnik o unutrašnjem sudskom poslovanju Republike Srpske, te se sistem mentorstva do daljnjeg neće provoditi u sudovima u tom entitetu.

Sistem mentorstva u tužilaštvima Bosne i Hercegovine je u potpunosti zaživio, te su svi novoimenovani tužioci imali podršku konsultativnih tužilaca u prvoj godini nakon imenovanja. Ovaj rad se odvijao u skladu s poboljšanim Pravilnikom o postupku određivanja i načina rada konsultativnog tužioca s novoimenovanim i drugim tužiocima[11], te Smjernicama za postupanje konsultativnih tužilaca. Tokom 2022. godine redovno je vršen nadzor nad primjenom inoviranog Pravilnika o postupku određivanja i načina rada konsultativnog tužioca s novoimenovanim i drugim tužiocima, te je konstatovano da se ovaj koncept provodi na zadovoljavajući način.

Prostor za poboljšanje uočen je u pogledu načina izvještavanja konsultativnih tužilaca/glavnih tužilaca prema VSTV-u BiH, te su u tom smislu predstavnici OSDE-a učestvovali na redovnoj konferenciji konsultativnih tužilaca u organizaciji CEST-ova (novembar 2022. godine). Tom prilikom prisutnim konsultativnim tužiocima predočena su nastojanja VSTV-a BiH da se unaprijedi izvještavanje kako bi se što jasnije utvrdile potrebe novoimenovanih tužilaca za daljom edukacijom i prikazao stepen uspješnosti i samostalnosti novoimenovanih tužilaca. Zaključke usvojene na konferenciji će razmatrati nadležne stalne komisije VSTV-a BiH radi daljeg unapređenja sistema.

Odobravanje godišnjih izvještaja CEST-ova i ostale nadležnosti

U sklopu svojih nadležnosti za oblast edukacije VSTV BiH se bavio i brojnim drugim pitanjima od kojih su neka razmatrana prvi put.

Na sjednici održanoj 29. i 30.9.2021. godine, kada su razmatrani izvještaji o radu CEST-ova za 2021. godinu[12], te izvještaj PKBD BiH u dijelu koji se odnosi na edukaciju sudija i tužilaca Brčko distrikta BiH, usvojena je preporuka da CEST-ovi dostave informacije o nosiocima pravosudnih funkcija koji nisu ispunili obavezni minimum edukacije u 2021. godini radi donošenja adekvatnih odluka u tom pogledu. Komisija je na dva sastanka sa CEST-ovima razmatrala liste i razloge neispunjenja obaveznog minimuma edukacije, te konstatovala da u

[10] Konkurs za izbor edukatora CEST FBiH objavljen je 14.11.2022. godine u dnevnim novinama „Oslobođenje", a CEST RS-a 7.12.2022. godine u dnevnim novinama „Glas Srpske";

[11] Novi Pravilnik o postupku određivanja i načinu rada konsultativnog tužioca s novoimenovanim i drugim tužiocima objavljen je u „Službenom glasniku BiH", broj 30/21;

[12] Član 17. tačka 8), u vezi s članovima 56. i 57. tačka 20);

ovom segmentu ima potrebe za razmatranjem primjene odredaba Zakona o VSTV-u BiH koje se odnose na disciplinsku odgovornost, te je zatražila od CEST-ova dodatne provjere, koje će ponovo razmatrati u nastavku svog rada.

Rad VSTV-a BiH su u 2022. godini dobrim dijelom obilježila i nastojanja za rješavanje situacije koja je prvobitno nastala zbog dugotrajne procedure imenovanja direktora CEST-a FBiH, te konačnim imenovanjem direktora za kojeg je VSTV BiH u ranijem periodu povukao svoje pozitivno mišljenje[13]. Uporedo je razmatran i stav članova Upravnog odbora CEST-a RS u vezi neprihvatanja mišljenja VSTV-a BiH u procesu izbora najboljeg kandidata za funkciju direktora te javne ustanove. U vezi s tim, na više sjednica razmatrane su nadležnosti VSTV-a BiH, kao i nadležnosti upravnih odbora u ovom procesu, te eventualna odgovornost članova upravnih odbora u skladu s relevantnim zakonima[14]. U konačnici je na oktobarskoj sjednici 2022. godine odlučeno da se upravnim odborima CEST-ova ukaže na uočene propuste, kao i na potrebu bolje saradnje o svim pitanjima edukacije, a naročito u provođenju konsultacija propisanih zakonom u pogledu izbora najboljih kandidata za direktorske funkcije, s obzirom na njihov značaj u procesu edukacije.

Pored toga, na više sjednica donošene su odluke o zamjeni članova UO CEST FBiH. Tako je na sjednici održanoj 18.01.2022. godine, VSTV BiH donio odluku kojom se odobrava izbor i imenovanje sutkinje Vrhovnog suda Federacije BiH, Slavice Čindrak za zamjenskog člana Upravnog odbora CEST-a FBiH, umjesto sutkinje Nevenke Milosavljević-Jančić, koja je prethodno dala ostavku na tu funkciju. Također, na sjednici 28. i 29. septembra 2022. godine VSTV BiH donio je odluku i o zamjeni člana Upravnog odbora CEST-a Federacije BiH jer je sudija Općinskog suda u Bihaću Aladin Bajrić dao ostavku na tu funkciju, te je umjesto njega imenovana Rusmira Kudić, sutkinja Kantonalnog suda u Bihaću. Također je na sjednici održanoj 15,16. i 17. decembra 2022. godine donesena odluka o privremenom udaljenju člana tog upravnog odbora, sudije Joze Anđića, zbog njegovog privremenog udaljenja sa sudijske funkcije.

Obuka disciplinskih komisija VSTV-a BiH

USAID-ov projekat „Pravosuđe protiv korupcije" je i u 2022. godini podržao VSTV BiH u organizaciji obuke za članove disciplinskih komisija VSTV-a BiH, kao i lica s rezervnih listi. Naime, u septembru 2022. godine, održana je dvodnevna obuka na temu „Disciplinski postupak i praksa". Za razliku od prethodne obuke, koja je predstavljala početnu, ova edukacija je organizovana u formi napredne obuke i sastojala se od predstavljanja trendova u izricanju disciplinskih mjera i novije disciplinske prakse, međunarodnih standarda, prakse Ustavnog suda i ESLJP-a, te zahtjeva medija za većom transparentnošću disciplinskih postupaka i dostupnosti samih disciplinskih odluka. Drugi dan obuke sastojao se u održavanju okruglog stola s predstavnikom Republike Srbije koji vodi disciplinske postupke protiv sudija u toj državi.

[13] Na sjednici održanoj 22.10.2021. godine;

[14] Zakoni o entitetskim centrima za edukaciju u članu 8. propisuju provođenje konsultacija VSTV-a BiH i upravnih odbora radi izbora najboljeg kandidata za poziciju direktora ovih javih ustanova.

Slika 43: Napredna obuka članova disciplinskih komisija VSTV-a BiH

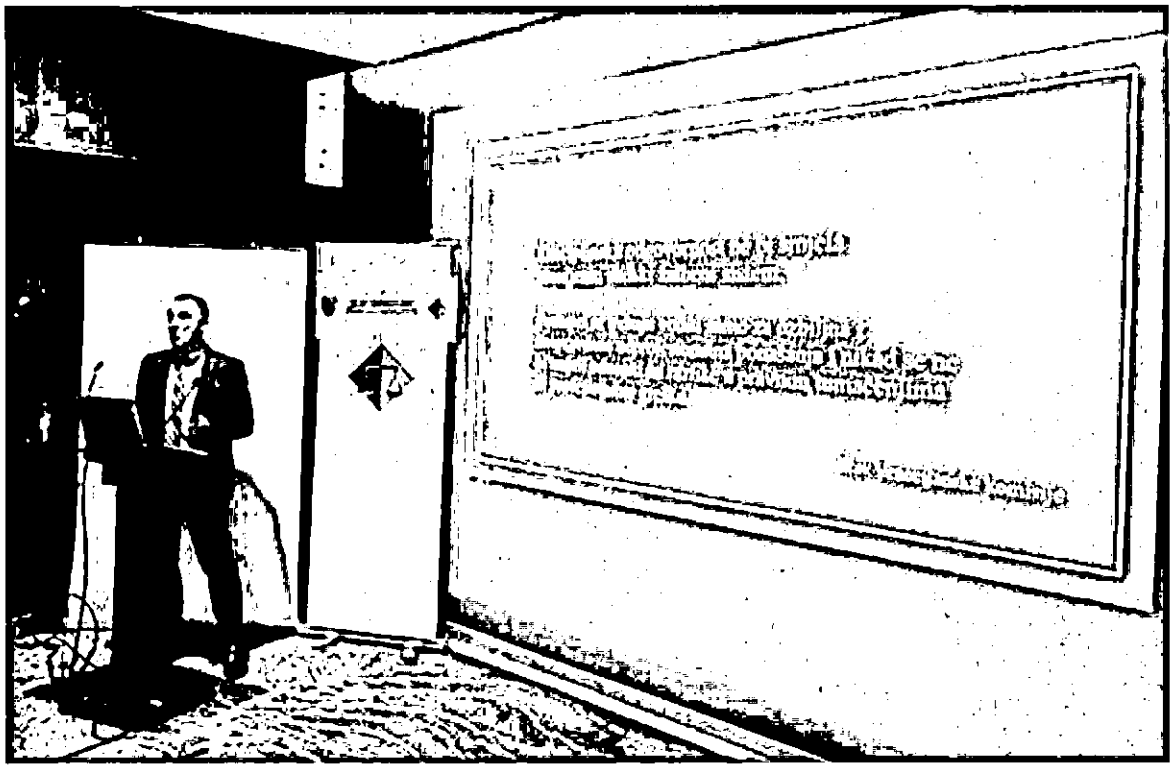

Na obuci su predstavljeni i zaključci iz posljednje stručne misije na ovu temu (*Peer review*), uz učešće predstavnika Delegacije EU.

Obuke ovog tipa neophodne su za unapređenje sistema disciplinske odgovornosti sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini, te su shodno zaključcima sa održanih obuka, te ranijom praksom sastavni dio i programa edukacije CEST-ova radi upoznavanja svih nosilaca pravosudnih funkcija s disciplinskom praksom. Kao i prethodna, i ova obuka je ocijenjena kao vrlo korisna i dobro organizovana.

Obuka je obilovala diskusijama i primjerima iz prakse, te je i ovaj put iznjedrila set važnih zaključaka za poboljšanje disciplinskih postupaka i rada disciplinskih komisija na kojima će VSTV BiH nastaviti raditi u 2023. godini.[15] Sav materijal s prezentacijama i porukama izlagača, te odluke domaćih i međunarodnih sudova koje su spominjane na obuci dostavljen je svim učesnicima obuke.

5.4.2. Harmonizacija sudske prakse

U nastojanjima da odgovori brojnim preporukama za unapređenje procesa harmonizacije sudske prakse, VSTV BiH je nastavio s brojnim aktivnostima u ovom segmentu rada pravosuđa Bosne i Hercegovine.

Aktivnosti na jačanju odjeljenja sudske prakse

Od 01. februara 2022. godine VSTV BiH je otpočeo s realizacijom projekta EU "Podrška reformi pravosuđa u BiH" – IPA 2019.. Putem dvije aktivnosti u okviru navedenog projekta, VSTV BiH je nastavio raditi na jačanju odjeljenja za sudsku praksu koja su od 2017. godine oformljena u Vrhovnom sudu Federacije BiH (Odjeljenje za evidenciju sudske prakse), te Vrhovnom sud Republike Srpske i Apelacionom sudu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (odjeljenja sudske prakse). Sud Bosne i Hercegovine kao partnerski sud koji učestvuje u navedenim aktivnostima, iako nema posebno odjeljenje ovog tipa, kroz projektni zadatak

[15] U 2023. godini VSTV BiH će nastaviti s održavanjem obuka ovog tipa.

nastavlja s evidencijom i objavom svojih sudskih odluka i stavova. Naime, aktivnost je koncipirana kao nastavak na postignućima iz prethodnog IPA projekta (2017). Dakle, može se konstatovati da su kroz dva IPA projekta partnerski sudovi posvećeni unapređenju poslova na evidenciji sudske prakse, te obavještavanju profesionalne zajednice i javnosti putem dostupnosti svojih sudskih odluka i stavova sudske prakse.

Navedena saradnja se formalizovala i odvija se u skladu sa Sporazumom VSTV-a BiH sa sudovima najviše instance u Bosni i Hercegovini, potpisanim 27. aprila 2022. godine (dalje u tekstu: Sporazum), kojim se pobliže definišu uloge strana potpisnica Sporazuma i procesi koji se odvijaju u okviru ovog projekta. Naime, Sporazum definiše način učešća strana u realizaciji projekta, odnosno projektnih aktivnosti 2.1.1. „Kontinuirana podrška odjeljenjima sudske prakse sudova najviše instance" i 2.1.2. „Unapređenje pristupa javnosti sudskim odlukama".

Slika 44: Potpisivanje Sporazuma o saradnji VSTV-a BiH sa sudovima najviše instance (IPA 2019)

Praćenje realizacije zacrtanih ciljeva Projekta i navedenih projektnih aktivnosti, kao i sve strateške odluke i korektivne mjere, donose se kroz strateško tijelo kojeg čini po jedan predstavnik svake strane potpisnice Sporazuma (Tim za koordinaciju projektnih aktivnosti – dalje u tekstu: Tim). Shodno Sporazumu, sastanci Tima održavaju se kvartalno. Stručnu i tehničku podršku Timu pruža novoformirana Jedinica za podršku procesu harmonizacije sudske prakse (dalje u tekstu: Jedinica), koju čine pravni savjetnici zaposleni u odjeljenjima partnerskih sudova i Odjelu za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata VSTV-a BiH (dalje u tekstu: OSDE).

U cilju bolje formalizacije, praćenja i povezivanja aktivnosti pravosudnih institucija uključenih u ovaj proces, pripreme sastanaka, te koordinaciju ostalih aktivnosti provodi OSDE kao odjel s dugogodišnjim iskustvom u radu na ovim i sličnim poslovima, kao i na koordinaciji sastanaka Panela za ujednačavanje sudske prakse (dalje u tekstu: Panel). U vezi s tim, OSDE je sistemski pripremao informacije o unesenim sentencama iz Baze sudske prakse (E-sentence) u nastojanjima da se iste razmatraju na nivou partnerskih sudova radi horizontalnog i vertikalnog ujednačavanja sudske prakse, s ciljem da se, između ostalog, dođe i do

neujednačenih stavova koji bi se potom adekvatno razmatrali kao potencijalni izvor tema za razmatranje na sastancima Panela.

Rad Panela za ujednačavanje sudske prakse

Kada je riječ o harmonizaciji sudske prakse putem Panela, VSTV BiH je i u 2022. godini nastavio s redovnim aktivnostima na koordinaciji i održavanju ovih sastanaka.

Tako je Panel održan 16. maja 2022. godine, kada je razmatrana tema „Obim i sadržaj prava na prevođenje", koja predstavlja jedan od uvjeta za ostvarenje prava na pravično suđenje iz člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (dalje u tekstu: EKLJP). Naime, odredbe relevantnih zakona navode da svako ima pravo da u krivičnom postupku učestvuje na jeziku koji razumije, odnosno pravo da dobije besplatnu pomoć tumača ako ne razumije ili ne govori jezik koji se upotrebljava na sudu. Tema je vrlo aktuelna u kontekstu migracija i krivičnih djela s međunarodnim elementom, a njen značaj prepoznao je, prije svega, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine, koji je pripremio uvodno izlaganje i referat za raspravljanje na Panelu.

U okviru sastanka predstavljena su iskustva sudova, kao i argumentacija za određena rješenja i postojeću sudsku praksu, a razgovarano je i o načinu na koji se ovo pravo tumači u presudama Evropskog suda za ljudska prava (dalje u tekstu: ESLJP), te Direktivi Evropskog parlamenta i Vijeća EU o pravu na tumačenje i prevođenje u krivičnim postupcima. Na osnovu zaključka Panela, nadležnim organima je upućena inicijativa za određene izmjene relevantnih odredbi zakonā o krivičnom postupku koji regulišu obim i sadržaj ovog prava u Bosni i Hercegovini. Inicijativu Panela preliminarno je podržalo Ministarstvo pravde Republike Srpske. VSTV BiH će pratiti aktivnost zakonodavnih organa o ovom pitanju.

Sastanak Panela iz upravne oblasti održan je 23. maja 2022. godine. Razgovarano je o potrebi za izmjenama i dopunama zakonā o upravnim sporovima na nivou Bosne i Hercegovine, Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Slika 45: Učesnici Panela iz upravne oblasti

Učesnici Panela razmijenili su mišljenja i razgovarali o ranijim inicijativama upućenim ministarstvima pravde s izmjenama i dopunama pomenutih zakona. Nakon usaglašavanja stavova i zaključaka Panela upućene su inicijative nadležnim Ministarstvima pravde za izmjene i dopune Zakona o upravnom sporu Republike Srpske i Izmjene i dopune Zakona o upravnom sporu Federacije Bosne i Hercegovine. Prijedlozi zakonodavnih izmjena se, između ostalog, tiču funkcionalne nadležnosti sudova, odlaganja izvršenja osporenog upravnog akta, odlučivanja suda po tužbama u upravnim sporovima i slično.

Panel iz građanske oblasti održan je 9. juna 2022. godine, a diskusija se, prije svega, fokusirala na „usaglašavanje stavova u vezi s utvrđivanjem pravične novčane naknade za pojedine vidove nematerijalne štete". O ovom pitanju se razgovaralo i ranije na panelima, a tokom osam

(8) sastanaka usaglašeni su orijentacioni kriteriji za 6 vidova nematerijalne štete, dok su 3 vida i nakon posljednjeg sastanka ostala neusaglašena. Radi se o orijentacionim kriterijima za naknadu štete za duševnu bol zbog smanjenja životne aktivnosti, duševnu bol zbog naruženosti i duševnu bol zbog teškog invaliditeta bliske osobe.

Kao potencijalnu temu za razmatranje Panela iz građanske oblasti, OSDE-u je od strane sudije Kantonalnog suda u Zenici, Adnana Baručije skrenuta pažnja na različitu praksu entitetskih vrhovnih sudova oko pitanja višestrukog ukidanja odluka prvostepenih sudova od strane drugostepenih sudova, što izaziva sukob nadležnosti o kojem odlučuje vrhovni sud. Naime, Vrhovni sud Federacije BiH tu situaciju rješava kao funkcionalni sukob nadležnosti između tog općinskog suda i Kantonalnog suda i određuje koji je sud nadležan. Za razliku od ovakvog stava, Vrhovni sud RS odbija takav zahtjev za rješavanje sukoba nadležnosti. Isto tako je skrenuta pažnja da je sporno da li se višestruko ukidanje odnosi samo na presude ili rješenja kojim se odlučuje u meritumu. Postoji različita praksa sudova na području BiH, mada prevladava mišljenje da se to odnosi samo na presude. Pitanje je odlukom Stalne komisije za edukaciju i sudsku dokumentaciju VSTV-a BiH dostavljeno predsjednicima građanskih odjeljenja panel-sudova na razmatranje i zauzimanje stava, te je u toku dodatna koordinacija za nominaciju teme.

Unapređenje rada Panela za ujednačavanje sudske prakse

VSTV BiH je postigao konsenzus s domaćim i međunarodnim partnerima o neophodnosti unapređenja pravnog okvira za rad Panela u BiH, te je tokom 2022. godine nastavljen dijalog sa svim relevantnim akterima o modalitetima za postizanje ovog cilja.

U okviru aktivnosti projekta IPA 2019 predviđeno je i unapređenje pravnog statusa i efikasnosti rada Panela u građanskim, krivičnim i upravnim stvarima, koji su u izvještaju EU za Bosnu i Hercegovinu ponovo identifikovani kao važno pitanje, uz konstataciju da: *„...u konačnici, Bosna i Hercegovina treba uspostaviti pravosudno tijelo koje će osigurati dosljedno tumačenje zakona i harmonizaciju sudske prakse u cijeloj zemlji."*

O modalitetima za unapređenje rada Panela je na više sastanaka razgovarano s predstavnicima panel-sudova kao i s predstavnicima Delegacije EU u BiH. Neke od inicijativa predložene su od strane sudija s dugogodišnjim iskustvom u radu Panela.

Dodatno, na sastancima nadležnih komisija VSTV-a BiH je tokom 2022. godine u više navrata razmatran način vrednovanja rada sudija koji učestvuju u panelima, uključujući i prijedloge panel-sudova. U konačnici, prijedlog je iznesen na sjednici VSTV-a BiH održanoj u decembru 2022. godine, kada je odlučivanje odgođeno za januarsku sjednicu 2023. godine.

Izrada publikacija sudske prakse

Dana 31. januara 2022. godine VSTV BiH je u hotelu Evropa u Sarajevu organizovao promociju publikacija sa sudskom praksom, čiju je izradu VSTV BiH u 2021. godini uspješno koordinirao na izabrane teme, a koje su se odnosile na sve aspekte rada sudova u predmetima javnih nabavki, izazove u procesuiranju predmeta diskriminacije, sudsku praksu u vezi s radnjama dokazivanja i prihvatanja dokaza na glavnom pretresu, potom u vezi s ostvarivanjem imovinskopravnog zahtjeva i utvrđivanjem visine nematerijalne štete u krivičnom postupku, te u oblasti korupcije i organizovanog kriminala. Publikacije su nastale uz finansijsku podršku EU u okviru projekta „Izgradnja efikasnog pravosuđa u službi građana".

Sve odluke citirane kroz ove publikacije dostupne su kroz bazu sudskih odluka koju vodi i ažurira VSTV BiH i kojoj se može pristupiti putem web-stranice https://csd.pravosudje.ba. Publikacije su, također, objavljene na web-stranici Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata VSTV-a BiH.

Istu aktivnost VSTV BiH je provodio i u 2022. godini u okviru novog projekta EU "Podrška reformi pravosuđa u BiH"- IPA 2019. Tokom više sastanaka Tima za koordinaciju projektnih aktivnosti i uz aktivno učešće Stalne komisije za edukaciju i sudsku dokumentaciju VSTV-a BiH, vršena su usaglašavanja najaktuelnijih tema kao i potencijalnih autora, te su u konačnici na sastanku Tima održanog 7.12.2022. godine usaglašene teme i autori koji će radili na izradi publikacija, kako slijedi:

1. „Teret dokazivanja u parničnom postupku", autor Goran Nezirović, sudija Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine;
2. „Pregled sudske prakse u Bosni i Hercegovini u oblasti zaštite okoliša", autor, Fatima Mrdović, sutkinja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine;
3. „Sudska praksa u primjeni Zakona o slobodi pristupa informacijama", autor Duško Bojović, sudija Vrhovnog suda Republike Srpske;
4. „Sudska praksa Suda Bosne i Hercegovine u predmetima azila", autor Zvjezdana Antonović, sutkinja Suda Bosne i Hercegovine i Milica Pranjić pravna savjetnica istog suda.

Tokom decembra 2022. godine pripremljeni su ugovori za autore publikacija, te će se aktivnost na izradi, finalizaciji i promociji publikacija nastaviti u narednoj godini.

5.4.3. Transparentnost

U nastojanjima da transparentnost rada pravosuđa podigne na viši nivo, VSTV BiH je aktivno radio svih ranijih godina kroz brojne aktivnosti. Do sada su u okviru redovnih aktivnosti VSTV-a BiH ali i uz pomoć sredstava EU postignuti značajni rezultati na polju objave i dostupnosti sudskih odluka i sudske prakse. Pored otvaranja Baze sudskih odluka VSTV-a BiH za javnost bez ikakvih ograničenja[16], izmijenjeno je i Uputstvo za anonimizaciju sudskih odluka na koji način se nastojalo uspostaviti balans između privatnog i javnog interesa. Odluke objavljene u Bazi sudskih odluka VSTV-a BiH sada su prilagođene za čitanje i proučavanje kako pravosudnoj i široj pravnoj zajednici, tako i građanima Bosne i Hercegovine. Dodatno, VSTV BiH angažuje stručno osoblje u odjeljenjima sudske prakse pri sudovima najviše instance koje redovno ažurira Bazu sudskih stavova (E-sentence), na koji način VSTV BiH u saradnji sa sudovima aktivno radi na podizanju transparentnosti sudske prakse i sudskih odluka, kao što je preporučeno i u Izvještaju nezavisnog stručnjaka, Rainharda Priebea.

Bolji pristup sudskim odlukama

U okviru implementacije projekta EU „Podrška reformi pravosuđa u BiH" - IPA 2019, pored nastavka stručne podrške sudijama raspoređenim u odjeljenjima sudske prakse/evidenciju sudske prakse pri sudovima najviše instance u Bosni i Hercegovini, EU je nastavila finansirati ljudske resurse za anonimizaciju sudskih odluka, te je značajno povećan broj dostupnih odluka u Bazi sudskih odluka VSTV-a BiH.

Baza je obogaćena sa 4225 odluka, tako da je zaključno sa 31.12.2022. godine javno dostupno 19122 pretražive odluke[17]. I u 2022. godini, poseban akcenat stavljen je na objavljivanje odluka od posebnog javnog interesa, te se Baza, između ostalog, redovno ažurira s odlukama iz pravosnažno okončanih predmeta ratnih zločina, korupcije i organizovanog kriminala, diskriminacije i slično. U okviru odjeljenja sudske prakse redovno se ažurira i Baza sudske prakse (E-sentenca), koja sadrži 5223 stava iz odluka sudova najviše instance.

Paralelno, Mapa ratnih zločina[18] je u 2022. godini redovno ažurirana sa sažecima pravosnažno okončanih predmeta ratnog zločina, te se u Mapi nalazi ukupno 581 sažetak ratnog zločina.

Sažeci su pripremljeni na B/H/S i na engleskom jeziku. Ova interaktivna Mapa je dostupna putem web-stranice OSDE-a VSTV-a BiH.

Na osnovu Sporazuma o međusobnoj saradnji s Pravnim fakultetom Univerziteta u Vitezu, potpisanim u novembru 2021. godine, nastavljena je saradnja na razmjeni informacija o pravosnažno okončanim predmetima ratnog zločina na nivou bh. pravosuđa. Tako je tokom 2022. godine izvršena dostava anonimiziranih sudskih odluka od strane VSTV-a BiH za ažuriranje podataka u specijaliziranoj Bazi ratnih zločina iz 101 pravosnažno okončanog

[16] Odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine od 29.01.2021. godine ukinuta je godišnja naknada za pristup.
[17] Odluke u bazi su pretražive prema nazivu suda, broju i datumu odluke, primijenjenom pravnom propisu i institutu, te prema slobodnoj pretrazi teksta odluke.
[18] Mapu ratnih zločina je VSTV BiH preuzeo od Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini u decembru 2019. godine.

predmeta ratnog zločina. Sve odluke iz ovih predmeta su paralelno s Mapom i Bazom ratnih zločina dostupne i u Bazi sudskih odluka VSTV-a BiH.

Navedeni pomaci notirani su i u posljednjem izvještaju Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu, u kojem se, između ostalog, navodi: „Pravosudnom sistemu još uvijek nedostaje transparentnost, ali su vidljiva neka poboljšanja."

VSTV BiH je u ovim segmentima svoga rada uspješno koordinirao donatorsku pomoć, te aktivno sarađivao s međunarodnim partnerima. Tako su aktivnosti u ovom segmentu u velikoj mjeri provođene uz korištenje sredstava fondova EU (IPA 2019). U okviru projektnih aktivnosti planiran je dalji razvoj web-stranice OSDE-a, kao i korisničkog dijela Baze sudskih odluka VSTV-a BiH (friendly user), kao i razvoj aplikacije za mobilne telefone za korištenje Baze sudskih odluka. Također, planira se izrada Mape organizovanog kriminala i korupcije po uzoru na Mapu ratnih zločina, te je tokom 2022. godine IKT Odjel VSTV-a BiH pripremio tehničku specifikaciju.

Neke od aktivnosti provođene su i s drugim međunarodnim partnerima VSTV-a BiH, prije svega Vijeća Evrope, te AIRE centra iz Londona.

Radna grupa za analizu i unapređenje objavljivanja sudskih i tužilačkih odluka

Radi poboljšanja stanja u oblasti transparentnosti rada pravosudnih institucija u Bosni i Hercegovini, VSTV BiH je u aprilu 2022. godine donio odluku o formiranju Radne grupe za analizu i unapređenje objavljivanja sudskih i tužilačkih odluka na web-stranicama pravosudnih institucija, te drugim platformama koje razvija i održava VSTV BiH. Ova radna grupa je održala tri sastanka tokom 2022. godine, a prvenstveno se bavila analizom načina primjene Smjernica za objavljivanje sudskih i tužilačkih odluka na zvaničnim web-stranicama pravosudnih institucija, donesenim u septembru 2014. godine.

U svrhu konsultovanja najboljih praksi angažovan je međunarodni ekspert iz ove oblasti, sudija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine Ledi Bianku s dugogodišnjim iskustvom u radu na ESLJP. Ekspert je angažovan u saradnji s AIRE centrom iz Londona, te je učestvovao u radu Radne grupe i na dva sastanka predstavio praksu evropskih sudova, ali i dileme kojima se bave sudovi u EU, pa i sam ESLJP, uzimajući u obzir primjenu nove Uredbe o zaštiti ličnih podataka u Evropi (GDPR).

Naime, ekspert je potvrdio dugogodišnje dileme s kojima se susreću sudovi i tužilaštva u Bosni i Hercegovini, pa i VSTV BiH prilikom objave svojih odluka na internetu, ali i brojnim izazovima u procjeni privatnog i javnog interesa kada su u pitanju predmeti od posebnog značaja za javnost.

Kao što je i ranije izvještavano, VSTV BiH je od pravosudnih institucija zatražio da u sklopu godišnjih izvještaja o radu nastave dostavljati podatke o broju, načinu objave odluka, kao i prijedloge za poboljšanje, s ciljem bolje analize i podizanja svijesti o važnosti ovih poslova unutar pravosuđa. Naime, VSTV BiH nastoji da pravosudna zajednica poveća transparentnost svoga rada, uzimajući u obzir svoje potrebe, mogućnosti i tehnološka postignuća, vodeći istovremeno računa i o potrebama medija i opće javnosti.

Uspostava saradnje s međunarodnim sudovima

I u 2022. godini praćen je rad ESLJP-a. Redovno su prevođeni sažeci najnovijih predmeta tog suda, te je o njima na sedmičnom nivou izvještavana pravosudna zajednica i javnost. Saopćenja o najnovijim predmetima redovno su dostavljana odjeljenjima sudske prakse radi bržeg i efikasnijeg upoznavanja sa stavovima i standardima zauzetim u tim predmetima. Prevođeni su i sedmični pregledi razvoja prakse ESLJP-a, koji su radi lakšeg proučavanja prakse tog suda dodatno adaptirani informacijama koje su u fokusu bh. pravosuđa. Objave sadrže mnoštvo korisnih informacija[19], te linkove na HUDOC bazu sa sudskim odlukama u integralnom tekstu.

[19] Informacije o relevantnom članu EKLJP-a, datumu i broju predmeta pred ESLJP-om, sastavu vijeća, razvoju sudske prakse, utvrđenoj povredi i slično.

Budući da se već više od 14 godina putem web-stranice OSDE-a VSTV-a BiH vrši objavljivanje i sortiranje odluka domaćih sudova u Bosni i Hercegovini, kao i objavljivanje različitih informacija o sudskoj praksi ESLJP-a, postignut je dogovor da se na zvaničnoj web-stranici ESLJP-a uključi odgovarajuća poveznica (link) sa web-stranicom OSDE-a VSTV-a BiH https://csd.pravosudje.ba/vstvfo/B/142. Dogovoreno je i uključivanje 46 odluka tog suda prevedenih s francuskog jezika na jezike u službenoj upotrebi u BiH, koje su povezane s relevantnim članom EKLJP-a. Odluke su u skladu s protokolom ESLJP-a unesene u HUDOC bazu.

Kako postoji mnogo informacija o sudskoj praksi ESLJP-a koje se redovno ažuriraju, a koje se ne mogu naći na drugim mjestima, ova saradnja predstavlja veliki iskorak u dostupnosti oficijelnih i korisnih pravnih informacija. Ovu saradnju VSTV BiH planira nastaviti i u narednom periodu, te ostvariti sličnu aktivnost i s Evropskim sudom pravde u Luksemburgu. I na ovaj način VSTV BiH je dodatno iskazao spremnost za objavljivanje sudskih odluka, te veću posvećenost transparentnosti pravosuđa, u stalnim sastojanjima da ove vrijedne informacije pronađe što veći broj korisnika.

Objava ostalih informacija od značaja za rad pravosuđa

Tokom 2022. godine, pod kategorijom „Zakoni" objavljene su informacije o svim novousvojenim zakonima na nivou Brčko distrikta BiH, entiteta i Bosne i Hercegovine s pratećim zakonskim tekstovima.

U sekciji „Stručne publikacije" objavljene su kompilacije mišljenja konsultativnih vijeća evropskih sudija i tužilaca, te brojevi 15 i 16 časopisa Pravna hronika, u čijoj izradi i izdavaštvu VSTV BiH učestvuje u saradnji s AIRE centrom iz Londona.

Ova web-stranica je redovno ažurirana i drugim korisnim sadržajima, kao što je prethodno navedeno uz napomenu da su iste oficijelne i pouzdane, te na mjesečnoj osnovi dostavljane svim korisnicima u pravosuđu putem elektronskog letka „Sudska praksa i novousvojeni zakoni". O načinu korištenja baze sudskih odluka VSTV-a BiH, te drugim objavljenim sadržajima na web-stranici OSDE-a, i u 2022. godini provedene su obuke za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija u okviru entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca. Dodatno, Baza i web-stranica predstavljaju značajna sredstva za pomoć pri izradi seminarskih radova, polaganja pravosudnog ispita, i slično.

Promocija za korištenje Baze sudskih odluka redovno se vrši i na druge načine. U 2022. godini zabilježeno je 22 242 posjetilaca koji su 67 480 puta pregledali bazu sudskih odluka i ostale objavljene sadržaje. Dodatno, promocija je vršena i u okviru projekta EU „Podrška reformi pravosuđa u BiH"- IPA 2019 putem popularnih web-portala i radiodžinglova.

Slika 46: Izgled banera pripremljen u okviru IPA projekta

Baneri su tokom septembra 2022. godine promovisani putem portala klix.ba, nezavisne.com i bljesak.info. Isti su pregledani 1. 062 624 puta na navedenim portalima, a kampanja je rezultirala sa 1.872 posjeta na spomenutoj web-stanici OSDE-a.

Realizovan dvodnevni okrugli sto s novinarima

VSTV BiH, povodom usvajanja Komunikacijske strategije i pripadajućeg Akcionog plana, na Vlašiću 24. i 25. maja 2022. godine, realizovao je dvodnevni okrugli sto s medijima.

Slika 47: Okrugli sto, Vlašić, 24. maja 2022. godine

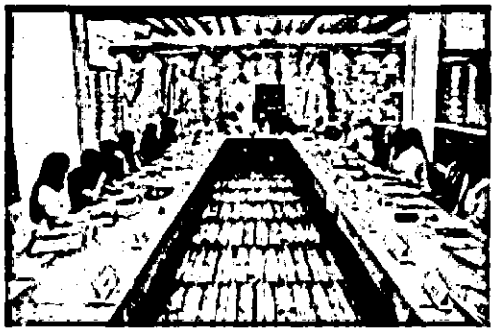

Teme okruglog stola, čiji učesnici su bili predstavnici medija i pravosuđa, bile su Implementacija Komunikacijske strategije VSTV-a BiH i pripadajućeg Akcionog plana, izazovi s kojima se sudovi, tužilaštava i mediji suočavaju prilikom izvještavanja o radu pravosuđa, kao i diskusija o najboljim modalitetima saradnje koji će doprinijeti kvalitetnom informisanju građana o radu pravosudnih institucija.

Predstavnici medija su pozdravili usvajanje Komunikacijske strategije VSTV-a BiH i pripadajućeg Akcionog plana, kao i organizaciju događaja, naglašavajući da postoji dosta prostora za unapređenje saradnje. Istakli su da usvajanjem Komunikacijske strategije, prije svega, vide volju pravosuđa za promjenom trenutne situacije, čemu doprinosi i organizacija ovakvih i sličnih događaja.

Organizaciju dvodnevnog okruglog stola podržala je EU u okviru projekta "Podrška reformi pravosuđa u BiH".

Dvodnevna diskusija tokom ovog događaja rezultirala je zaključcima:

1. Bolja razmjena informacija i uspostavljanje kontinuirane saradnje
2. Raditi na izgradnji međusobnog povjerenja medija i pravosuđa u kojem se ni jedna strana neće bojati da će informacija biti zloupotrijebljena
3. Definisati minimum informacija, vrstu i obim, koji trebaju biti dostupni javnosti
4. Donijeti pravilnik o anonimizaciji sudskih odluka
5. Donošenje jedinstvenog stava o snimanju i fotografisanju tokom ročišta
6. Ujednačiti pristup informacijama
7. NPF-ovi bi trebali biti dostupniji medijima
8. Komunikacijska strategija bi na neki način trebala biti obavezujuća za sudove i tužilaštva
9. Web-stranice svih pravosudnih institucija se trebaju ujednačiti
10. Boriti se informacijom protiv dezinformacije
11. Organizacija zajedničkih treninga medija i pravosuđa
12. Poštovati specifikum medija
13. Oglasne ploče sudova trebaju biti redovno ažurirane s novim ročištima
14. Svaka pravosudna institucija treba imati najmanje jednu osobu zaduženu za komunikaciju s medijima
15. Napraviti listu najčešćih novinarskih pitanja
16. Napraviti listu sagovornika za različite teme iz pravosuđa

17. Raspored suđenja ne treba biti objavljen prema broju predmeta nego prema osobama i počinjenim djelima
18. Imati više razumijevanja za glasnogovornike pravosudnih institucija, npr. ukoliko neka tema ne zahtijeva brz odgovor, onda ostaviti pravosudnoj instituciji više vremena na raspolaganju da pripremi odgovor.

Realizovane dvije jednodnevne edukacije između predstavnika sudova, tužilaštava i medija

VSTV BiH je, u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH i Udruženjem BH novinari, u Sarajevu 7. i 8. novembra 2022. godine, realizovao dvije jednodnevne edukacije za predsjednike sudova, sudije, glavne tužioce, tužioce, glasnogovornike i novinare. Realizacija edukacija predstavlja provedbu jednog od zaključaka dvodnevnog okruglog stola koje je Vijeće organizovalo za predstavnike pravosuđa i medija povodom usvajanja Komunikacijske strategije VSTV-a BiH i pripadajućeg Akcionog plana.

Slika 48: Edukacije, Sarajevo, 7. i 8. novembra 2022. godine

Jednodnevne edukacije omogućile su da predstavnici sudova, tužilaštava i medija jedni druge podučavaju o specifičnostima koje su bitne za rad obiju profesija, što bi trebalo rezultirati boljim

razumijevanjem okolnosti s kojima se pravosuđe suočava, s jedne strane, i potreba novinara, s druge strane, prilikom pružanja tačnih i blagovremenih informacija o radu pravosudnih institucija javnosti BiH. Edukacije su poslužile da se kroz primjere dobre i loše prakse obje profesije osvijeste o pitanjima gdje postoji nerazumijevanje i da, vodeći se ukazanim činjenicama, nastoje unaprijediti proces izvještavanja u narednom periodu.

Provedba edukacija rezultirala je zaključkom da je kontinuirano održavanje dijaloga između pravosuđa i medija, kroz organizaciju ovakvih i sličnih edukacija, neophodno kako bi se osnažilo povjerenje i postiglo bolje razumijevanje rada obiju profesija, što predstavlja put ka boljem i kvalitetnijem informisanju javnosti o radu pravosuđa.

5.5. Provedba Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina i praćenje rada sudova i tužilaštava na predmetima ratnih zločina

Utvrđujući set strateških ciljeva strukturiranih u pojedinačnim oblastima, Vijeće ministara BiH je 24. septembra 2020. godine usvojilo Revidiranu državnu strategiju za rad na predmetima ratnih zločina (Revidirana državna strategija). U odsustvu Nadzornog tijela, VSTV BiH je u okviru svoje zakonske nadležnosti nastavio s aktivnostima implementacije ciljeva i mjera Revidirane državne strategije. Važno je naglasiti da potpuna i pravovremena provedba Revidirane državne strategije ovisi o učinkovitosti tužilaštava i sudova. Aktivnosti i mjere VSTV-a BiH fokusirale su u toku 2022. godine:

a) Dosljedno praćenje primjene Smjernica za glavne tužioce Tužilaštva BiH, Tužilaštva FBiH, Tužilaštva RS-a i Tužilaštva BD BiH radi donošenja Općih obavezujućih smjernica o obaveznom poštivanju Revidirane državne strategije i odluke, zaključci i preporuke. Smjernice VSTV-a BiH deklarišu obavezujuću prirodu Revidirane državne strategije, uspostavljaju sveobuhvatan pravni okvir za efikasan i kvalitetan rad tužilaštava s prioritetom procesuiranja složenih predmeta ratnih zločina s evidentiranim osobama Haške kategorije "A", te konkretizuju disciplinsku odgovornost tužilaca. Komplementarno je vršen nadzor nad primjenom posebnog Uputstva koje normativno reflektuje obavezu rada tužilaštava na najsloženijim predmetima ratnih zločina. Također, VSTV BiH je individualiziranim obligatornim nalozima usmjeravao generalno funkcionisanje i produktivnost tužilaštava i sudova.

b) Programiranje nastavka podrške EU u okviru IPA 2018 i IPA 2022 faze. Time su uspostavljeni sistemski preduvjeti dostatnih kapaciteta pravosuđa u BiH za procesuiranje predmeta ratnih zločina u toku implementacije Revidirane državne strategije. Paralelno, proaktivnim zagovaranjem VSTV-a BiH, u toku 2022. godine više od 30% dodatnog IPA osoblja je transferirano u redovne budžete sudova i tužilaštava, čime je osiguran redovan okvir adekvatnih kapaciteta pravosuđa BiH.

c) Usmjeravanje rada Tužilaštva BiH u ažuriranju i objedinjavanju podataka o osobama Haške kategorije "A". Paralelno je uspostavljen mehanizam nadzora dinamike rada kroz nadogradnju funkcionalnosti TCMS sistema. U toku 2022. godine, po nalogu VSTV-a BiH, finalizirana je konsolidacija svih baza podataka Tužilaštva BiH, te su relevantne informacije učinjene dostupnim široj javnosti.

d) Održavanje operativnih sastanaka s Tužilaštvom BiH. Na osnovu obligatornih naloga VSTV-a BiH, izvršena je revizija neriješenih KTRZ predmeta u Tužilaštvu BiH, te kao posljedica i prenos manje složenih predmeta na entitetski nivo pravosuđa. Koordinacija aktivnosti i praćenje provođenja plana Suda i Tužilaštva BiH od strane VSTV-a BiH doprinijela je okončanju procesa ustupanja predmeta u svim manje složenim predmetima KTRZ-a za ratne zločine na entitet, odnosno BD BiH pravosuđe, čime su raspoloživi kapaciteti pravosuđa nivoa BiH rasterećeni za rad na prioritetnim i složenim predmetima. Pored navedenog, slijedom preporuka VSTV-a BiH, sudovi i tužilaštva u BiH ustupili su susjednim jurisdikcijama na dalje krivično gonjenje 18 predmeta ratnih zločina.

e) Normiranje pravnog modela koji reguliše pitanja spajanja i razdvajanja predmeta u tužilaštvima s ciljem kontrole priliva novih predmeta ratnih zločina. Normativni model

omogućava učinkovitiji nadzor nad radom tužilaštva, te potvrđuje zakonsku obavezu procesuiranja cjelokupnog krivičnog događaja.

f) VSTV BiH je u saradnji s Centrima za edukaciju sudija i tužilaca FBiH/RS nastavio s održavanjem redovnih višednevnih općih i specijalističkih edukacija za sudije, tužioce i advokate koji rade na predmetima ratnih zločina. Tokom 2022. godine održane su dvije edukacije na kojima je učestvovalo više od 50 sudija i tužilaca pravosudnih funkcija.

g) U okviru Strateškog foruma glavnih tužilaca i šefova policijskih agencija BiH, RS, FBiH i BD BiH, uz podršku VSTV-a BiH, razmotrena su pitanja saradnje između tužilaštava i policijskih agencija. U vezi s tim date su preporuke o funkcionalnosti horizontalne saradnje, ali i konkretizirani objektivni standardi postupanja SIPA-e po zahtjevima entitetskih tužilaštava.

5.6. Integritet nosilaca pravosudnih funkcija

S ciljem unapređenja i jačanja integriteta i odgovornosti nosilaca pravosudne funkcije u pravosuđu, a imajući u vidu preuzete obaveze i utvrđene ciljeve od važnosti za daljnji proces integracije Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju istaknute u preporukama Stručne analize ekspertne misije Evropske komisije (EK) - *Peer review* (PR) i preporukama GRECO-a, VSTV BiH je tokom 2022. godine nastavio s realizacijom planiranih prioritetnih aktivnosti usmjerenih ka izgradnji kapaciteta za prevenciju i otkrivanje postojanja sukoba interesa i koruptivnog ponašanja nosilaca pravosudne funkcije u Bosni i Hercegovini. Provođenje aktivnosti na pitanjima integriteta i odgovornosti nosilaca pravosudne funkcije, a koje obuhvataju unapređenje nezavisnosti, nepristrasnosti, profesionalnosti, odgovornosti, stručnosti, izbjegavanje sukoba interesa te dolično ponašanje predstavljaju jedan od strateških ciljeva reforme pravosuđa u cjelini koji se realizuje u okviru radnih tijela VSTV-a BiH. Podršku u realizaciji, kako tehničku, tako i stručnu pruža Projekat IPA 2019, zahvaljujući kojem su dodatno angažovana 4 stručna savjetnika, koji će znatno pridonijeti unapređenju rada i realizaciji navedenih aktivnosti, te projekat USAID-a "Pravosuđe protiv korupcije", čije aktivnosti su usmjerene na jačanje etike i integriteta u pravosuđu.

U skladu s navedenim, u novembru i decembru 2022. godine pripremljena su i promovisana tri videozapisa čija je svrha bila educirati javnost o značaju i vrijednostima integriteta nosilaca pravosudnih funkcija. Ovakav vid promocije integriteta bila je prilika i za građane da od sudija i tužilaca čuju koliko je za odgovoran i kvalitetan rad pravosuđa važan integritet nosilaca pravosudnih funkcija.

Slika 49: Videozapisi objavljeni na društvenim mrežama

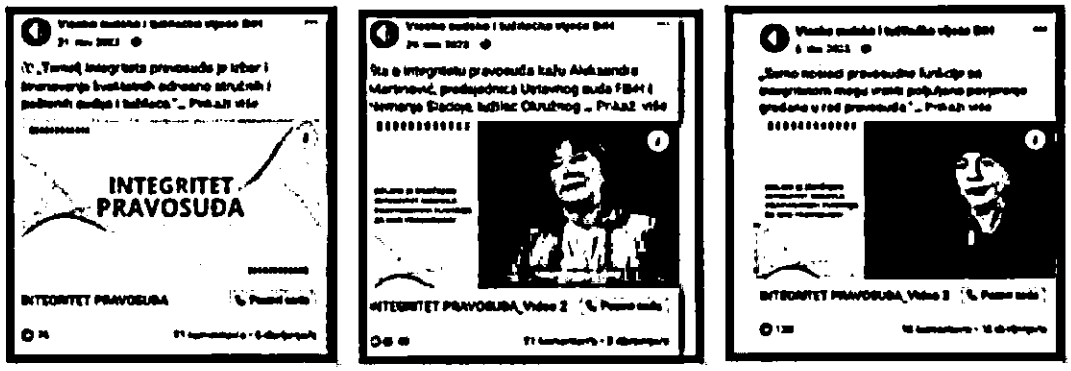

Odjel za integritet nosilaca pravosudne funkcije, kao zasebna organizaciona jedinica nadležna je za primjenu i poštivanje propisa o (1) ličnim finansijskim izvještajima sudija i tužilaca, (2) pružanju podrške disciplinskim komisijama VSTV-a BiH, (3) kodeksima sudske i tužilačke etike, (4) propisima o sprečavanju sukoba interesa, te (5) provedbi planova integriteta u pravosudnim institucijama i VSTV-u BiH. U svrhu rada na definisanju i realizaciji ovih aktivnosti, VSTV BiH je formirao i Stalnu komisiju za etiku, integritet i odgovornost sudija i tužilaca, kao stručno tijelo VSTV-a BiH nadležno za razmatranje svih pitanja u ovoj oblasti.

5.6.1. Finansijski izvještaji sudija i tužilaca

U septembru 2018. godine, VSTV BiH je usvojio Pravilnik o podnošenju, provjeri i obradi finansijskih izvještaja sudija i tužilaca (dalje u tekstu: Pravilnik o finansijskim izvještajima sudija i tužilaca), s Obrascem za dostavljanje finansijskog izvještaja sudija i tužilaca VSTV-u BiH, kojim je regulisan postupak podnošenja, provjere, čuvanja, obrade i pristupa finansijskim izvještajima, a kojima su obuhvaćeni podaci koji se odnose na imovinu sudije/tužioca, bračnog druga i djece s kojom živi u istom domaćinstvu. Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH (dalje u tekstu: Agencija) je u februaru 2019. godine, po zahtjevu Udruženja sudija u BiH, donijela Rješenje kojim je ocijenila da je VSTV BiH navedenim Pravilnikom o finansijskim izvještajima sudija i tužilaca prekoračio ovlaštenje propisano u članu 86. Zakona o VSTV-u BiH, te zabranila njegovu primjenu. Postupajući po presudi Suda BiH broj S1 3 U 032369 19 od 13.01.2020. godine, kojom je tužba VSTV-a BiH protiv rješenja Agencije odbijena kao neosnovana i rješenje Agencije u cijelosti potvrđeno, VSTV BiH je u februaru 2020. godine Pravilnik o finansijskim izvještajima sudija i tužilaca stavio van snage, te je donesena odluka da se finansijski izvještaji sudija i tužilaca za prethodnu godinu dostave na ranije korištenom obrascu.

Prema evidenciji, od 1.445 nosilaca pravosudne funkcije u BiH, lične finansijske izvještaje za 2021. godinu nije dostavilo sedam nosilaca pravosudne funkcije, od kojih je troje na dugotrajnom bolovanju, a četiri je pod suspenzijom. U pogledu dobrovoljnog objavljivanja finansijskih izvještaja, 211 nosilaca pravosudne funkcije je dalo saglasnost za objavljivanje izvještaja dostavljenih za 2021. godinu i isti su objavljeni na web-stranici VSTV-a BiH. U okviru ukupnog broja dostavljenih ličnih finansijskih izvještaja sudija i tužilaca u izvještajnom periodu, evidentirano je ukupno 365 dodatnih aktivnosti koje je prijavilo 204 sudije i tužioca.

Najveći broj dodatnih aktivnosti uz naplatu odnosi se na pružanje usluga edukacije, autorske honorare, članstvo u komisijama za polaganje pravosudnog ispita i sl.

Tri nosioca pravosudne funkcije su tokom 2021. godine obavljali aktivnosti koje nisu u skladu s etičkim kodeksom sudija i tužilaca o čemu je obaviješten UDT VSTV-a BiH.

U odnosu na dozvoljene aktivnosti uz naplatu u iznosu do 40% godišnjeg prihoda sudija ili tužilaca, niko od nosilaca pravosudne funkcije nije naplatio veći iznos od predviđenog.

Tokom 2022. godine VSTV BiH je dao 42 mišljenja o spojivosti funkcija sudija i tužilaca s dodatnim aktivnostima, od kojih 39 mišljenja o spojivosti funkcije, a tri mišljenja o nespojivosti funkcije.

5.6.2. Etika, integritet i sukob interesa

S ciljem daljeg jačanja profesionalnog ponašanja i integriteta sudija i tužilaca, VSTV BiH je poduzeo dodatne korake ka unapređenju prevencije, nadzora i politike sankcionisanja, usmjerene na provedbu akata koje je VSTV BiH usvojio u ovoj oblasti.

Također, nastavljene su aktivnosti na provedbi praćenja primjene kodeksa sudske i tužilačke etike, propisa o sprečavanju sukoba interesa u pravosuđu, te planova integriteta u sudovima i tužilaštvima s aspekta etičkog ponašanja sudija i tužilaca i poštivanja njihovog integriteta.

Navedene aktivnosti odnose se na kontinuirano prikupljanje i analizu podataka koji se dostavljaju VSTV-u BiH primjenom „Institucionalnih mehanizama i evidencija za provedbu Instrumenata za praćenje primjene Smjernica za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu", koje je VSTV BiH usvojio u septembru 2019. godine, a u primjeni je od početka 2021. godine.

Preliminarna analiza evidencija za provedbu Instrumenta za praćenje primjene Smjernica za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu za 2021. godinu obuhvatila je evidencije[20] koje je dostavilo 100 pravosudnih institucija u BiH sa ukupno 1.879 unosa u 6 odvojenih evidencija.

[20] (1) Evidencija dodatnih aktivnosti nosilaca pravosudne funkcije, (2) Evidencija o prijemu poklona nosilaca pravosudne funkcije i zaposlenika, (3) Evidencija o ostvarenoj *ex parte* komunikaciji nosilaca pravosudne funkcije i zaposlenika, (4) Evidencija o istupima u javnosti nosilaca pravosudne funkcije, (5) Evidencija o prijavama i izrečenim disciplinskim mjerama protiv osoblja koje radi pod nadzorom nosilaca pravosudne funkcije i (5) Evidencija o izuzećima nosilaca pravosudne funkcije.

U narednom periodu je planirano (1) dugoročno praćenje izvještaja pravosudnih institucija radi unapređenja procesa prikupljanja podataka, (2) praćenje tačnog unosa i blagovremenog dostavljanja relevantnih podataka Vijeću i (3) unapređenje dvosmjerne komunikacije između Vijeća, uključujući Stalnu komisiju za etiku, integritet i odgovornost sudija i tužilaca i Odjel za integritet, sa sudovima i tužilaštvima na planu praćenja primjene Instrumenta, kao i na planu drugih oblasti gdje će poboljšanje dvosmjerne komunikacije rezultirati napretkom u tim oblastima.

U vezi s provedbom planova integriteta, pravosudne institucije u Bosni i Hercegovini su do sredine 2022. godine podnijele izvještaje o provođenju planova integriteta za prethodnu godinu. Na osnovu izvještaja pravosudnih institucija o provođenju planova integriteta, VSTV BiH je na sjednici održanoj 9. novembra 2022. godine usvojio Godišnji izvještaj o provedbi planova integriteta u pravosudnim institucijama u 2021. godini i Preporuke pravosudnim institucijama za dalji proces provedbe planova integriteta, koje čine sastavni dio godišnjeg izvještaja. Godišnji izvještaj o provedbi planova integriteta u pravosudnim institucijama za 2021. godinu dostavljen je Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, kao i nadležnim ministarstvima pravde, te je objavljen na web-stranici VSTV-a BiH, a preporuke su dostavljene svim pravosudnim institucijama u BiH.

U cilju promocije planova integriteta izrađen je i promovisan animirani videozapis, čija je svrha bila upoznavanje građana s planovima integriteta pravosuđa i prednostima njihove implementacije.

Slika 50: Animirani videozapis

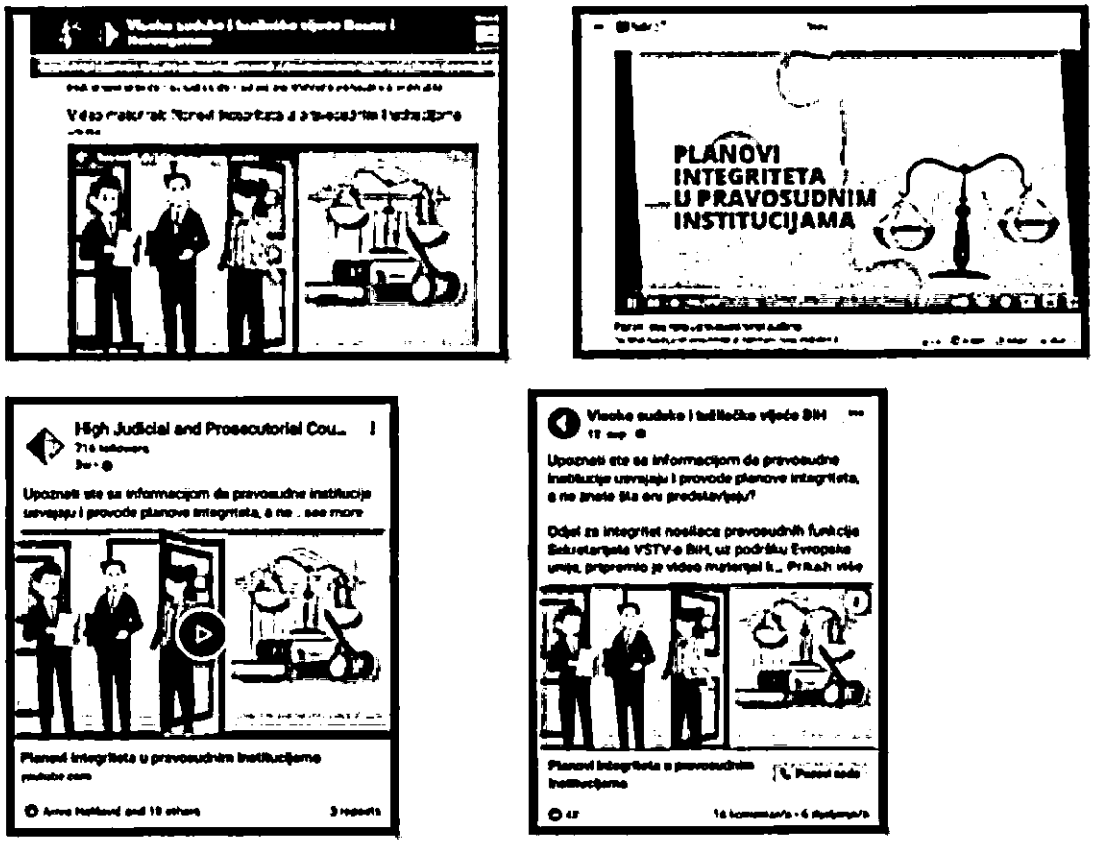

Također, a kako bi se unaprijedio proces izrade planova integriteta i izrade izvještaja o provođenju planova integriteta u sudovima i tužilaštvima, u septembru 2022. godine, održano je šest[21] regionalnih radionica za koordinatore plana integriteta u pravosudnim institucijama.

Slika 51: Regionalne radionice za koordinatore plana integriteta

[21] Regionalne radionice održane: 15.09.2022. godine u Banjoj Luci; 16.09.2022. godine u Prijedoru; 20.09.2022. godine u Tuzli; 21.09.2022. godine u Travniku; 22.09.2022. godine u Mostaru i 23.09.2022. godine u Sarajevu;

PRILOG 1: PREPORUKE

Preporuke za unapređenje efikasnosti rada sudova

- VSTV BiH će nastaviti s primjenom principa ENCJ-a s ciljem unapređenja oblasti pravosuđa koje nisu usklađene s evropskim standardima i koji će doprinijeti ispunjenju zahtjeva Evropske Komisije za stjecanje punopravnog članstva u EU.
- Pravosudnim institucijama preporučuje se uspostavljanje bliske saradnje s VSTV-om BiH po pitanju planiranja budžetskih sredstava za tekuće održavanje tj. kapitalna ulaganja.
- Neophodno je da sudovi ulože dodatne napore u proces rješavanja najstarijih neriješenih predmeta iz planova rješavanja predmeta, s ciljem smanjenja trajanja neriješenih predmeta, kao i sprečavanja povrede prava stranaka na suđenje u razumnom roku.
- Potrebno je da predsjednici sudova posebnu pažnju posvete organizaciji rada suda u okviru raspoloživih kapaciteta ljudskih resursa u sudovima.
- Potrebno je da predsjednici sudova unaprijede sistem ravnomjerne raspodjele predmeta između svih postupajućih sudija i stručnih saradnika u sudovima, a radi rješavanja većeg broja predmeta i skraćivanja trajanja sudskih postupaka.
- Sudovi trebaju intenzivirati primjenu inoviranog modela rada, uz upotrebu svih razvijenih mehanizama i alata, a kako bi se osigurala održivost i/ili unapređenje postignutih rezultata.
- Sudovima se predlaže da, gdje god je svrsishodno, s obzirom na prirodu spora i druge okolnosti, stranke upućuju na rješavanje sporova u postupku medijacije, odnosno da aktivno nastoje da sporove rješavaju kroz institut sudske nagodbe, upućujući stranke na sve prednosti koje mimo rješavanje sporova ima u odnosu na sudsko odlučivanje.
- Predmeti organizovanog kriminala i korupcije, naročito visokog nivoa, predstavljaju najviši prioritet u rješavanju, te je neophodno da predsjednici sudova poduzmu sve neophodne aktivnosti i mjere, počevši od organizacije rada krivičnih odjeljenja (tamo gdje su ona formirana), insistiranja na poštivanju procesne discipline u ovim predmetima, korištenja normiranih mogućnosti za stimulisanje rada sudija za prioritetan rad na ovim predmetima, te podržavanja specijalizacije u ovom segmentu.
- Proces strateškog planiranja, kao strukturiran proces planskog djelovanja pravosudnih institucija, nužno je posmatrati kao upravljački alat sudskog menadžmenta za dugoročno planiranje aktivnosti i mjera za postizanje ciljeva koji garantuju efikasniji i kvalitetniji rad suda, te se insistira na detaljnom i studioznom pristupu u realizaciji ovog procesa.
- Neophodno je, u koordinaciji s nadležnim ministarstvima u BiH, nastaviti rad na uspostavljanju uvjeta za održivost i unapređenje inoviranog modela rada u sudovima koji će osigurati veći stepen efikasnosti, efektivnosti i kvaliteta rada sudova.
- Neophodno je osigurati adekvatnu implementaciju usvojene Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH, te poduzimati aktivnosti na podizanju svijesti nosilaca pravosudnih funkcija o rodnim pitanjima, te specifičnim potrebama ranjivih grupa u kontaktu s pravosuđem.
- Neophodno je nastaviti poduzimati adekvatne aktivnosti kako bi se osigurao jednak pristup pravdi za sva lica, bez diskriminacije, odnosno kako bi se pružila potrebna podrška ranjivim grupama u ostvarivanju njihovih prava.
- Preporučuje se zakonodavnoj i izvršnoj vlasti da pruže podršku VSTV-u BiH u provođenju aktivnosti usmjerenih na unapređenje efikasnosti i kvalitete rada pravosuđa, a koje će u konačnici spriječiti kršenje prava stranaka na suđenje u razumnom roku, vratiti povjerenje građana u bh. pravosuđe i ojačati vladavinu prava.
- Preporučuje se izvršnoj vlasti da poduzme sve neophodne mjere za unapređenje stanja na izvršnim odjeljenjima u sudovima, s posebnim fokusom na adekvatno finansiranje.

Preporuke za unapređenje efikasnosti rada tužilaštava

- Potrebno je da tužilaštva u saradnji s policijskim agencijama identificiraju područja prioritetne borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala, i izrade akcione planove tužilaštava za djelovanje u saradnji s policijskim agencijama i osiguraju nadzor nad njihovom provedbom.
- Potrebno je da sve nadležne institucije koordinirano nastave provedbu preporuka iz *Peer review izvještaja*, Izvještaja o pitanjima vladavine prava u BiH, Trećeg godišnjeg izvještaja Misije OSCE-a o odgovoru pravosuđa na korupciju i Izvještaja USAID-ovog projekta "Pravosuđe protiv korupcije" u BiH.
- Potrebno je ojačati kadrovske kapacitete agencija za provedbu zakona za efikasnu i kvalitetnu borbu protiv privrednog kriminala i korupcije.
- Potrebno je nastaviti s aktivnim korištenjem uspostavljenih foruma za saradnju tužilaca i ovlaštenih službenih osoba na strateškom i operativnom nivou.
- Potrebno je insistirati na proširenju i poboljšanju sistematizacije u tužilaštvima na način da se predvide nove kategorije zaposlenih koje bi pružale stručnu pomoć tužiocima poput pozicije savjetnika ekonomske struke u svrhu efikasnijeg rješavanja predmeta korupcije i privrednog kriminala.
- Insistirati na procesu podizanja kapaciteta i kompetencija zaposlenika u tužilaštvima, s ciljem većeg stepena pojedinačne odgovornosti i boljom komunikacijom unutar tužilaštava i tužilačkog sistema, kao i s ciljem postizanja samostalnosti u procesu strateškog planiranja i procesima pripreme godišnjih planova rada i godišnjih izvještaja o provedbi strateškog okvira tužilačkog sistema i provedenih ciljanih rezultata.
- Potrebno je nastaviti zagovarati uvođenje instituta "saradnik pravosuđa" u sve četiri krivičnopravna sistema u Bosni i Hercegovini na koji način u značajnoj mjeri bi se doprinijelo efikasnijem institucionalnom suprotstavljanju svim oblicima organizovanog kriminala i korupcije.

Preporuke za unapređenje ocjenjivanja nosilaca pravosudnih funkcija

- VSTV BiH će usvojiti Uputstvo za primjenu Kriterija za ocjenjivanje rada predsjednika sudova u Bosni i Hercegovini i Kriterija za ocjenjivanje rada sudija u Bosni i Hercegovini i Uputstvo za primjenu Kriterija za ocjenjivanje rada glavnog tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Federalnog tužilaštva Federacije Bosne i Hercegovine, Republičkog javnog tužilaštva Republike Srpske i Tužilaštva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Kriterija za ocjenjivanje rada glavnih tužilaca, zamjenika glavnih tužilaca, šefova odjela u tužilaštvima u Bosni i Hercegovini i Kriterija za ocjenjivanje rada tužilaca u Bosni i Hercegovini.

Preporuke za unapređenje rada na predmetima ratnih zločina

- Dosljedna primjena normativnog okvira VSTV-a BiH kojim se regulišu standardi efikasnog i učinkovitog rada na predmetima ratnih zločina, prioritizaciji predmeta, kontrola priliva novih predmeta;
- Prioritetni rad na složenim predmetima ratnih zločina i unapređenje kontrole kvalitete tužilačkih odluka, s posebnim akcentom na optužnice;
- Obavezna prioritizacija procesuiranja predmeta s dostupnim licima, uz paralelni rad na predmetima s procesnom smetnjom dostupnim modalitetima međunarodne pravne pomoći;
- Ubrzanje dinamike sudskih postupaka i postroženje procesne discipline;
- Intenziviranje prakse ostvarivanja imovinskopravnih zahtjeva u krivičnom postupku;
- Nastavak ostvarenih trendova produktivnosti u rješavanju predmeta KTNRZ i KTARZ;

- Poboljšanje koordinacije i komunikacije odjelā za podršku svjedocima, podizanje standarda i kvalitete rada sa žrtvama/svjedocima, te redovno učešće u radu Koordinacijskog tijela za podršku svjedocima kojim koordinira Misija OSCE-a u BiH;
- Nastavak primjene najviših standarda načela transparentnosti i javnosti rada sudova i tužilaštava u skladu sa Smjernicama VSTV-a BiH o objavljivanju tužilačkih i sudskih odluka na službenim web-stranicama;
- Puno korištenje podrške EU IPA 2019 i IPA 2018 za rad na predmetima ratnih zločina.

Preporuke za unapređenje u oblasti integriteta i odgovornosti

- Dosljedno primijeniti preporuke Stručne analize disciplinskih postupaka u pravosuđu BiH (*Peer review*) putem redefinisanja odredbi Poslovnika VSTV-a BiH kojima se uređuje disciplinski postupak;
- Preporučuje se Parlamentarnoj skupštini BiH da hitno usvoji predložene izmjene i dopune Zakona o VSTV-u BiH u pogledu disciplinske odgovornosti, sukoba interesa i integriteta nosilaca pravosudne funkcije;
- Preporučuje se pravosudnim institucijama u BiH da kontinuirano poduzimaju aktivnosti na provedbi, praćenju i unapređenju primjene pravila etike i sprečavanja sukoba interesa u pravosuđu, te utvrđenih planova integriteta u sudovima i tužilaštvima s aspekta etičnog ponašanja njihovih rukovodilaca, sudija, tužilaca i zaposlenika.

Preporuke za unapređenje u oblasti edukacije, objavljivanja sudskih odluka i dostupnosti sudske prakse

- **VSTV BiH:**

  Redovno provoditi obuke disciplinskih komisija VSTV-a BiH;
- **VSTV BiH, UO CEST-ova i PKBDBiH:**

  Nastaviti s provođenjem preporuka stručne misije EU iz 2017. godine u oblasti početne obuke i stručnog usavršavanja sudija i tužilaca;

  Unaprijediti i redovno provoditi obuke od posebnog interesa za pravosuđe;
- **VSTV BiH i sudovi najviše instance:**

  Osigurati harmonizaciju sudske prakse putem svih raspoloživih mehanizama;

  Unaprijediti pravni okvir za rad Panela;
- **VSTV BiH, sudovi i tužilaštva:**

  Povećati transparentnost rada objavljivanjem odluka na IT platformama.

PRILOG 2: STATISTIČKI IZVJEŠTAJ O RADU SUDOVA

Analiza rada sudova

U ovoj sekciji Izvještaja predstavljen je rad redovnih sudova u 2022. godini kroz analizu zbirnih statističkih podataka o radu redovnih sudova u odnosu na: protok predmeta, kvalitet i kvantitet rada sudova, nastupanje zastare u krivičnim i prekršajnim predmetima, kao i u predmetima izvršenja krivičnih sankcija. Podaci za 2022. godinu su poređeni s podacima u prethodnoj, odnosno 2021. godini. Podaci o radu pojedinačnih sudova dostupni su na internet-portalu vstv.pravosudje.ba.

Napominjemo da se prikazani statistički podaci ne odnose na rad sudova po tzv. „komunalnim" predmetima - predmetima naplate potraživanja za pružene komunalne usluge i predmetima naplate takse u kojima su povjerenici javni radio-televizijski servisi.[22]

Također, potrebno je napomenuti da je za potpunu informaciju o protoku predmeta u sudovima potrebno sagledati statističke tabele: neriješeni predmeti u sudovima, priliv predmeta, kao i broj riješenih predmeta u sudovima.

Protok predmeta – po nivoima

Neriješeni predmeti u sudovima

Ukupan broj neriješenih predmeta u 2022. godini smanjen je za 15.346 predmeta ili 5%. Nakon perioda rasta broja neriješenih predmeta tokom 2020. i 2021. godine, zbog ograničenog rada sudova zbog pandemije COVID-19, evidentiran je pad broja neriješenih predmeta u sudovima, odnosno nastavlja se trend pada broja neriješenih predmeta u sudovima iz ranijeg perioda od 2011-2019. godine.

Smanjenje broja neriješenih predmeta zabilježeno je u Sudu Bosne i Hercegovine, Vrhovnom sudu Federacije BiH, Višem privrednom sudu u Banjoj Luci, te kantonalnim, okružnim, okružnim privrednim i općinskim sudovima. Najveće apsolutno smanjenje broja neriješenih predmeta zabilježeno je u općinskim sudovima za 12.008 predmeta ili 6,4% i kantonalnim sudovima za 2.948 predmeta ili 8,9%, dok je, procentualno, najveće smanjenje zabilježeno u Višem privrednom sudu u Banjoj Luci za 65,5%.

Povećanje broja neriješenih predmeta, od 0,7% do 36,5%, zabilježeno je na ostalim nivoima sudova. Najveće apsolutno povećanje broja neriješenih predmeta zabilježeno je u osnovnim sudovima za 2.156 predmeta ili 3,4%, dok je procentualno, najveće povećanje broja neriješenih predmeta u Apelacionom sudu Brčko distrikta BiH (36,5%).

Tabela 7: Neriješeni predmeti u sudovima

SUDOVI	Broj neriješenih predmeta		Promjena broja neriješenih predmeta	Procentualna promjena broja neriješenih predmeta
	1.1.2022.	31.12.2022.		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Sud Bosne i Hercegovine	2.723	2.553	-170	-6,2%
Vrhovni sud Federacije BiH	3.320	1.670	-1.650	-49,7%
Vrhovni sud Republike Srpske	1.997	2.121	124	6,2%
Apelacioni sud Brčko distrikta BiH	85	116	31	36,5%

[22] Također, podaci u ovoj sekciji Izvještaja ne uključuju podatke o predmetima: sudske uprave, registracije poslovnih subjekata, faze pripreme u predmetima upravnih sporova, izvršenja prekršajnih sankcija, brisanja sankcija i zaštitnih mjera u raznim krivičnim predmetima, lišenja i izvršenja lišenja slobode u prekršajnim predmetima, kao i podatke o prekršajnim predmetima za zamjenu neplaćenih novčanih kazni zatvorskom kaznom.

Viši privredni sud Banja Luka	481	166	-315	-65,5%
Kantonalni sudovi	33.144	30.196	-2.948	-8,9%
Okružni sudovi	5.173	5.060	-113	-2,2%
Okružni privredni sudovi	3.479	2.992	-487	-14,0%
Općinski sudovi	187.813	175.805	-12.008	-6,4%
Osnovni sudovi	64.008	66.164	2.156	3,4%
Osnovni sud Brčko distrikta BiH	5.033	5.067	34	0,7%
UKUPNO	**307.256**	**291.910**	**-15.346**	**-5,0%**

Priliv predmeta u sudovima

U odnosu na 2021. godinu ukupan priliv predmeta u 2022. godini smanjen je za 1.850 predmeta ili 0,5%. Najveće apsolutno smanjenje broja primljenih predmeta zabilježeno je u općinskim sudovima za 11.713 ili 5,4%, dok je u kantonalnim sudovima zabilježeno najveće apsolutno povećanje broja primljenih predmeta za 10.596 predmeta ili 36,3%. Ovo izuzetno veliko povećanje priliva predmeta tokom 2022. godine ostvareno je u jednom kantonalnom sudu - u Kantonalnom sudu u Mostaru. Naime, ovaj sud je zaprimio u rad pojedinačne prijedloge Općinskog suda u Mostaru za prenos nadležnosti za postupanje u 9.000 izvršnih komunalnih predmeta iz mjesne nadležnosti tog suda u nadležnost Općinskog suda u Konjicu, Općinskog suda u Čapljini i Općinskog suda u Čitluku (tzv. delegacija predmeta od strane kantonalnog suda). Ako bi se iz ukupnog priliva isključili ovi predmeti, onda je evidentan pad priliva predmeta u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu za 10.850 predmeta ili 2,8%.

Smanjenje broja primljenih predmeta evidentirano je na svim nivoima sudova, osim u Sudu Bosne i Hercegovine, Vrhovnom sudu Republike Srpske, kantonalnim sudovima i Osnovnom sudu Brčko distrikta BiH. Smanjenje priliva predmeta zabilježeno je od 1,8% do 19,8%. Najveće povećanje broja primljenih predmeta zabilježeno u Sudu Bosne i Hercegovine[23].

Tabela 8: Priliv predmeta u sudovima

SUDOVI	Broj primljenih predmeta		Promjena broja primljenih predmeta	Procentualna promjena broja primljenih predmeta
	2021. godina	2022. godina		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Sud Bosne i Hercegovine	5.143	5.981	838	16,3%
Vrhovni sud Federacije BiH	4.396	3.949	-447	-10,2%
Vrhovni sud Republike Srpske	2.386	2.501	115	4,8%
Apelacioni sud Brčko distrikta BiH	804	765	-39	-4,9%
Viši privredni sud Banja Luka	1.207	968	-239	-19,8%
Kantonalni sudovi	29.163	39.759	10.596	36,3%
Okružni sudovi	14.570	14.305	-265	-1,8%
Okružni privredni sudovi	6.501	5.655	-846	-13,0%
Općinski sudovi	216.416	204.703	-11.713	-5,4%

[23] Kako se svake parne godine u Bosni i Hercegovini održavaju izbori, tako se u Sudu Bosne i Hercegovine tokom tih godina zaprima značajan broj predmeta izbornih žalbi što utječe na značajno povećanje priliva u ovom Sudu svake druge godine. Kako je za rješavanje ovih predmeta, Zakonom o upravnim sporovima BiH, propisan izuzetno kratak rok od 3 dana, svi ovi predmeti se rješavaju tokom iste godine, što istovremeno utječe i na povećanje broja riješenih predmeta u Sudu Bosne i Hercegovine.

Osnovni sudovi	98.919	98.895	-24	0,0%
Osnovni sud Brčko distrikta BiH	7.171	7.345	174	2,4%
UKUPNO	**386.676**	**384.826**	**-1.850**	**-0,5%**

Promjena broja neriješenih predmeta i promjena priliva predmeta

Komparacijom promjene broja neriješenih predmeta (tabela 1) i promjene priliva predmeta (tabela 2) može se utvrditi da li je promjena broja neriješenih predmeta uzrokovana promjenom priliva ili aktivnostima unutar sudova[24]. To poređenje navodi na sljedeće zaključke:

- Izuzetno pozitivan trend, smanjenje broja neriješenih predmeta, uprkos povećanju priliva, zabilježeno je u Sudu Bosne i Hercegovine i kantonalnim sudovima.
- Pozitivan trend, smanjenje broja neriješenih predmeta znatno je veće od smanjenja priliva, zabilježen je u Vrhovnom sudu Federacije BiH i Višem privrednom sudu u Banjoj Luci. Također, pozitivan trend zabilježen je i u Osnovnom sudu Brčko distrikta BiH, u kome je povećanje broja neriješenih predmeta znatno manje od povećanja priliva predmeta u ovom sudu.
- Izuzetno negativan trend, povećanje broja neriješenih predmeta uprkos smanjenju priliva predmeta, zabilježen je u Apelacionom sudu Brčko distrikta BiH i osnovnim sudovima.
- Promjena broja neriješenih predmeta srazmjerna promjeni priliva, povećanje broja neriješenih predmeta srazmjerno je povećanju priliva, zabilježena je u Vrhovnom sudu Republike Srpske, dok je u okružnim, okružnim privrednim i općinskim sudovima smanjenje broja neriješenih predmeta srazmjerno smanjenju priliva predmeta u ovim sudovima.

Riješeni predmeti u sudovima

U odnosu na 2021. godinu ukupan broj riješenih predmeta u 2022. godini je veći, odnosno sudovi su više riješili 17.301[25] predmet ili 4,5% predmeta.

Povećanje broja riješenih predmeta zabilježeno je u Sudu Bosne i Hercegovine, Vrhovnom sudu Republike Srpske, Višem privrednom sudu u Banjoj Luci, kantonalnim, općinskim i osnovnim sudovima, te Osnovnom sudu Brčko distrikta BiH. Najveće apsolutno povećanje broja riješenih predmeta zabilježeno je u osnovnim sudovima za 4.811 predmeta i općinskim sudovima za 4.088 predmeta. Najveće procentualno povećanje broja riješenih predmeta zabilježeno je u Višem privrednom sudu u Banjoj Luci od 16,5%.

Smanjenje broja riješenih predmeta evidentirano je u okružnim privrednim sudovima za 1.162 predmeta ili 15,9% i Vrhovnom sudu Federacije BiH za 316 predmeta ili 5,3%, dok je u Apelacionom sudu Brčko distrikta BiH i okružnim sudovima evidentirano neznatno smanjenje broja riješenih predmeta.

[24] Promjena broja neriješenih predmeta može biti uzrokovana promjenom priliva ili promjenom broja riješenih predmeta u sudovima ili kombinacijom ta dva faktora. Tako naprimjer, povećanje priliva predmeta za 10% može prouzrokovati povećanje broja neriješenih predmeta za 10% iz čega bi se moglo zaključiti da je povećanje broja neriješenih predmeta uzrokovano povećanjem priliva.
Ukoliko ulaganjem dodatnog napora sudovi uspiju riješiti dio povećanog priliva predmeta, tada će povećanje broja neriješenih predmeta biti manje od povećanja priliva. Naprimjer, priliv predmeta može biti povećan za 10%, a broj neriješenih predmeta za 5%, što bi se moglo definisati kao pozitivan rezultat.
Suprotno gore navedenom, povećanje broja neriješenih predmeta može biti veće od povećanja priliva. Naprimjer, priliv predmeta može biti povećan za 10%, a broj neriješenih predmeta za 15% što bi se moglo definisati kao negativan rezultat.

[25] Ako bi se iz ukupnog broja riješenih predmeta isključilo 8.980 vanparničnih predmeta Kantonalnog suda u Mostaru kod kojih je evidentiran način završetka "DELEGACIJA/PROSLJEĐIVANJE - PROSLIJEĐEN PREDMET DRUGOM SUDU", onda je ukupan broj riješenih predmeta u 2022. godini, u odnosu na 2021. godinu, povećan za 8.321 predmet ili 2,2%.

Tabela 9: Broj riješenih predmeta u sudovima

SUDOVI	Broj riješenih predmeta		Promjena broja riješenih predmeta	Procentualna promjena broja riješenih predmeta
	2021. godina	2022. godina		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Sud Bosne i Hercegovine	5.727	6.151	424	7,4%
Vrhovni sud Federacije BiH	5.915	5.599	-316	-5,3%
Vrhovni sud Republike Srpske	2.307	2.377	70	3,0%
Apelacioni sud Brčko distrikta BiH	758	734	-24	-3,2%
Viši privredni sud Banja Luka	1.101	1.283	182	16,5%
Kantonalni sudovi	33.638	42.707	9.069	27,0%
Okružni sudovi	14.701	14.418	-283	-1,9%
Okružni privredni sudovi	7.304	6.142	-1.162	-15,9%
Općinski sudovi	212.623	216.711	4.088	1,9%
Osnovni sudovi	91.928	96.739	4.811	5,2%
Osnovni sud Brčko distrikta BiH	6.869	7.311	442	6,4%
UKUPNO	**382.871**	**400.172**	**17.301**	**4,5%**

Protok predmeta – po vrstama predmeta

Neriješeni predmeti po vrstama

Za razliku od prethodnih godina, kada je bilježen trend rasta prekršajnih predmeta, tokom 2022. godine broj neriješenih prekršajnih predmeta značajno je smanjen. Ovo smanjenje je posljedica, kako manjeg priliva predmeta na ovom referatu (primljeno je 6.203 predmeta ili 9,7% manje već tokom 2021. godine), tako i većeg broja riješenih prekršajnih predmeta (riješeno 3.011 prekršajnih predmeta ili 5% više u odnosu na 2021. godinu).

Također, broj neriješenih vanparničnih predmeta, koji je ranijih godina bilježio značajan rast, tokom 2022. godine smanjen je za 1.434 predmeta ili 1,9%. Ovo smanjenje se odnosi na ostavinske predmete, čiji je broj na dan 31.12.2022. godine u općinskim i osnovnim sudovima, kao i Osnovnom sudu Brčko distrikta BiH, manji u odnosu na 31.12.2021. godine za 1.518 predmeta ili 2,2%.

Smanjenje broja neriješenih predmeta zabilježeno je i na svim ostalim referatima (od 0,7% do 12,0%), osim na krivičnom referatu na kome je tokom 2022. godine povećan broj neriješenih predmeta za 306 ili 1,7%.

Najveće i apsolutno i procentualno smanjenje broja neriješenih predmeta zabilježeno je na izvršnom (6.770 predmeta ili 12%) i prekršajnom referatu (5.603 predmeta ili 11,5%).

Tabela 10: Neriješeni predmeti u sudovima - po vrstama predmeta

VRSTA PREDMETA	Broj neriješenih predmeta		Promjena broja neriješenih predmeta	Procentualna promjena broja neriješenih predmeta
	1.1.2022.	31.12.2022.		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Građanski predmeti	79.180	78.615	-565	-0,7%
Izvršni predmeti	56.468	49.698	-6.770	-12,0%
Krivični predmeti	18.465	18.771	306	1,7%
Prekršajni predmeti	48.771	43.168	-5.603	-11,5%
Privredni predmeti	14.896	14.089	-807	-5,4%
Upravni predmeti	13.081	12.608	-473	-3,6%
Vanparnični predmeti	76.395	74.961	-1.434	-1,9%
UKUPNO	**307.256**	**291.910**	**-15.346**	**-5,0%**

Priliv predmeta po vrstama

Tokom 2022. godine zabilježen je rast priliva građanskih, upravnih i vanparničnih predmeta, dok je kod ostalih vrsta predmeta zabilježen pad priliva.

Povećanje priliva građanskih predmeta tokom 2022. godine najviše je uzrokovano povećanjem priliva Mal-Mal predmeta u Osnovnom sudu u Banjoj Luci, u kojima su tužioci javna preduzeća čija je djelatnost distribucija i snabdijevanje električnom energijom.[26] Povećanje priliva upravnih predmeta je u značajnoj mjeri uzrokovano zaprimljenim predmetima izbornih žalbi, dok se povećan priliv vanparničnih predmeta odnosi na V-V predmete Kantonalnog suda u Mostaru koji su ovom sudu dostavljeni iz Općinskog suda u Mostaru radi delegacije manje opterećenim sudovima.

Najveće smanjenje priliva, i apsolutno i procentualno zabilježeno je na prekršajnom referatu za 6.203 predmeta ili 9,7% i na izvršnom referatu za 4.493 predmeta ili 6,4%.

Tabela 11: Priliv predmeta u sudovima - po vrstama predmeta

VRSTA PREDMETA	Broj primljenih predmeta		Promjena broja primljenih predmeta	Procentualna promjena broja primljenih predmeta
	2021. godina	2022. godina		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Građanski predmeti	76.521	80.462	3.941	5,2%
Izvršni predmeti	70.657	66.164	-4.493	-6,4%
Krivični predmeti	63.978	63.643	-335	-0,5%
Prekršajni predmeti	64.110	57.907	-6.203	-9,7%
Privredni predmeti	15.312	14.815	-497	-3,2%

[26] VSTV BiH je dopisom broj 06-08-5-2995-4/2022 od 27.09.2022. godine zatražio od Osnovnog suda u Banjoj Luci da sve novozaprimljene predmete za naplatu komunalnih usluga (uključujući i isporuku električne energije) koji se pokreću tužbenim zahtjevom evidentiraju u skladu s instrukcijom VSTV-a BiH iz 2007. godine, tj. kao Mal – Kom, a ne kao Mal – Mal predmete.

Upravni predmeti	11.636	12.874	1.238	10,6%
Vanparnični predmeti	84.462	88.961	4.499	5,3%
UKUPNO	**386.676**	**384.826**	**-1.850**	**-0,5%**

Riješeni predmeti po vrstama

Povećanje broja riješenih predmeta zabilježeno je na građanskim, prekršajnim i vanparničnim predmetima. Najveće povećanje broja riješenih predmeta, i apsolutno i procentualno, zabilježeno je na vanparničnim predmetima,[27] za 16.770 predmeta ili 22,8%, i prekršajnim predmetima za 3.011 predmeta ili 5%. Sudovi su tokom 2022. godine manje riješili privrednih, upravnih, izvršnih i krivičnih predmeta.

Tabela 12: Broj riješenih predmeta u sudovima - po vrstama predmeta

VRSTA PREDMETA	Broj riješenih predmeta		Promjena broja riješenih predmeta	Procentualna promjena broja riješenih predmeta
	2021. godina	2022. godina		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Građanski predmeti	80.085	81.027	942	1,2%
Izvršni predmeti	74.344	72.934	-1.410	-1,9%
Krivični predmeti	63.573	63.337	-236	-0,4%
Prekršajni predmeti	60.499	63.510	3.011	5,0%
Privredni predmeti	16.920	15.622	-1.298	-7,7%
Upravni predmeti	13.825	13.347	-478	-3,5%
Vanparnični predmeti	73.625	90.395	16.770	22,8%
UKUPNO	**382.871**	**400.172**	**17.301**	**4,5%**

Kvalitet i kvantitet rada

Kvantitet rada sudova izražava se kroz kolektivnu normu, ostvarenu tokom jedne kalendarske godine, s tim da VSTV BiH utvrđuje kriterije za njeno računanje. Ostvarena kolektivna norma suda računa se tako što se zbir procentualno ostvarenih normi svakog sudije, predsjednika suda, te stručnih saradnika na općinskim sudovima, podijeli s brojem sudija i stručnih saradnika koji su imenovani u određeni sud. U tabeli 7 prikazana je ostvarena kolektivna norma za sve nivoe sudova za koje je VSTV BiH predvidio kriterije na osnovu kojih sudovi obračunavaju ovaj pokazatelj o rezultatima svog rada.

Prosječan kvalitet sudskih odluka u svim redovnim sudovima u BiH tokom 2022. godine iznosio je 90%, dok je u 2021. godini iznosio 89%. Prosječno ostvarena kolektivna norma sudova u 2022. godini je 113%, dok je u 2021. godini iznosila 109%.

Tabela 13: Kvalitet i kvantitet rada sudova

[27] Ako bi se iz broja riješenih vanparničnih predmeta isključilo 8.980 vanparničnih predmeta Kantonalnog suda u Mostaru kod kojih je evidentiran način završetka "DELEGACIJA/PROSLJEĐIVANJE - PROSLIJEĐEN PREDMET DRUGOM SUDU" onda je broj riješenih vanparničnih predmeta u 2022. godini, u odnosu na 2021. godinu, povećan za 7.790 predmeta ili 10,6%.

Sudovi	Kvalitet rada	Kvantitet rada - prosječna ostvarena kolektivna norma
Sud Bosne i Hercegovine	95%	160%
Vrhovni sud Federacije BiH	-	121%
Vrhovni sud Republike Srpske	-	126%
Apelacioni sud Brčko distrikta BiH	-	129%
Viši privredni sud Banja Luka	94%	94%
Kantonalni sudovi	90%	106%
Okružni sudovi	93%	105%
Okružni privredni sudovi	89%	132%
Općinski sudovi	90%	111%
Osnovni sudovi	87%	111%
Osnovni sud Brčko distrikta BiH	88%	157%

Nastupanje zastare

Sudovi su tokom 2022. godine evidentirali u CMS-u da je u 242 predmeta došlo do zastare krivičnog gonjenja i u 66 predmeta je nastupila zastara u postupku izvršenja krivičnih sankcija. U poređenju s 2021. godinom ukupan broj predmeta u kojima je došlo do zastare krivičnog gonjenja (nakon podizanja optužnice) i postupka izvršenja krivičnih sankcija veći je za 51 predmet ili 20%, s obzirom da su sudovi tokom 2022. godine iskazali završenim zbog zastare ukupno 308 predmeta, dok je tako postupljeno u 257 predmeta tokom 2021. godine.

Kao i u prethodnom periodu, sudovi su u krivičnim predmetima najčešće evidentirali da su predmete iskazali završenim zbog zastare krivičnog gonjenja usljed nedostupnosti optuženog (170 predmeta ili 55%), a u određenom broju predmeta evidentirano je da su ovakve odluke donesene jer je utvrđeno da su predmeti zaprimljeni u sudovima nakon što su protekli zakonski rokovi za nastupanje zastare (18 predmeta ili 6%).

Sudovi su tokom 2022. godine evidentirali u CMS-u da su predmete iskazali završenim zbog proteka zakonom predviđenih rokova za zastaru pokretanja ili vođenja postupka u prekršajnim predmetima u 135 predmeta, što je za 23 predmeta ili 21% više nego u 2021. godini. Nastupanje relativne zastare utvrđeno je u 70 prekršajnih predmeta, od kojih je u 64 predmeta evidentirano da je predmet zaprimljen u sud nakon nastupanja zastare pokretanja i vođenja prekršajnog postupka. Apsolutna zastara utvrđena je u 65 prekršajnih predmeta, a od toga je u 26 ili 40% predmeta evidentirano da je predmet zaprimljen nakon nastupanja zastare pokretanja i vođenja prekršajnog postupka.

Tabela 14: Nastupanje zastare

Referat	Vrsta predmeta	Relativna zastara	Apsolutna zastara	Ukupno
Krivični	Iks	1	65	66
	K	5	91	96
	Kps	1	65	66
	Kv	1	64	65
	Kvlz	0	1	1
	Kž	0	13	13
	Kžk	0	1	1
Ukupno krivični		8	300	308

Prekršajni	Pr	45	49	94
	Pžp	25	16	41
Ukupno prekršajni		70	65	135
UKUPNO		**78**	**365**	**443**

Sudske odluke kojima se okončava postupak zbog isteka zakonskih rokova za zastaru krivičnog gonjenja i prekršajnog postupka dostavljaju se UDT-u radi utvrđivanja eventualne odgovornosti sudija za takav način završetka ovih predmeta.

PRILOG 3: STATISTIČKI IZVJEŠTAJ O RADU TUŽILAŠTAVA

Analiza rada tužilaštava

Ovo poglavlje predstavlja rad tužilaštava u 2022. godini kroz zbirne izvještaje o radu tužilaštava o: prijavama, istragama, podignutim optužnicama i presudama u Kt predmetima[28], Kt predmetima u kojima je nastupila zastara krivičnog gonjenja, kao i ostvarenim rezultatima u pogledu kvaliteta i kvantiteta rada uz skladu s važećim općim aktima VSTV-a BiH.

Podaci o radu pojedinačnih tužilaštava dostupni su na internet-portalu vstv.pravosudje.ba.

Prijave

U toku 2022. godine u tužilaštvima je bilo 33.419 prijava u radu, posmatrano po predmetima u odnosu na 53.995 lica. U odnosu na 2021. godinu, smanjen je priliv prijava za 484 ili 2,26%. Broj neriješenih prijava na početku 2022. godine je za 506 prijava ili 4,3% veći u odnosu na početak 2021. godine, pa je ukupan broj prijava u radu po predmetima veći za 22 ili 0,1%, odnosno prijavljeno je više 508 ili 0,9% lica.

U odnosu na 2021. godinu, ukupan broj riješenih prijava po predmetima je u 2022. godini manji za 1.318 ili 6,2%, odnosno riješeno je manje prijava protiv 895 ili 3,0% lica. Tokom 2022. godine riješeno je manje prijava nego što je zaprimljeno tokom godine, te je došlo do povećanja broja neriješenih prijava posmatrano po predmetima na kraju godine za 1.325 prijava ili 10,8%, odnosno posmatrano po licima za 1.439 ili 6,2% prijava.

Od ukupnog broja prijava u radu, posmatrano po predmetima, riješeno je 59% prijava, što je u odnosu na 2021. godinu manje za 4%, odnosno ostalo je neriješenih 41% prijava.

Tokom 2022. godine riješene su ukupno 19.854 prijave posmatrano po predmetima protiv 29.147 lica. Iz strukture riješenih prijava, koja je predstavljena u narednoj tabeli, vidljivo je da je najviše prijava riješeno naredbom o provođenju istrage, odnosno 66% prijava posmatrano po predmetima u odnosu na 59% prijavljenih lica. Značajan broj prijava je riješen i naredbom o nepokretanju istrage, odnosno na ovaj način je riješeno 29% prijava posmatrano po predmetima u odnosu na 35% lica.

Tabela 15: Protok prijava i struktura riješenih prijava

Tužilaštva	Ukupan broj prijava u radu u 2022. godini		Riješene prijave u 2022. godini						Neriješene prijave na dan 31.12.2022.	
			Naredbom o nepokretanju istrage		Naredbom o provođenju istrage		Na drugi način			
	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica
BiH	1.472	7.296	291	979	204	834	99	458	**877**	**5.022**
			49%	43%	34%	37%	17%	20%		
FBiH	20.623	31.175	4.082	6.885	8.207	10.236	427	902	**7.885**	**13.125**
			32%	38%	65%	57%	3%	5%		
RS	11.041	15.180	1.474	2.246	4.466	5.708	322	556	**4.778**	**6.671**
			24%	26%	71%	67%	5%	7%		
BD BiH	283	344	1	1	280	335	1	7	**1**	**1**
			0%	0%	99%	98%	0%	2%		
UKUPNO	**33.419**	**53.995**	**5.848**	**10.111**	**13.157**	**17.113**	**849**	**1.923**	**13.541**	**24.819**
			30%	35%	66%	59%	4%	6%		

[28] KT predmeti su predmeti u tužilaštvima koji se iniciraju protiv poznatih lica kad postoje osnovi sumnje da su počinili krivično djelo. KT oznaka za potrebe ovog izvještaja obuhvata podatke za sve vrste predmeta protiv poznatih počinilaca: KT, KTRZ, KTK, KTPO, KTO, KTT itd.

Istrage

Tokom 2022. godine u tužilaštvima je bilo 16.907 istraga u radu posmatrano po predmetima protiv 25.064 lica. U odnosu na 2021. godinu, doneseno je manje naredbi o provođenju istrage, te je ukupan broj istraga u radu, posmatrano po predmetima, manji za 1.389 ili 7,6%, odnosno, posmatrano po licima manji za 1.484 ili 5,6%.

U odnosu na 2021. godinu, ukupan broj riješenih istraga u 2022. godini, posmatrano po predmetima, manji je za 1.455 ili 10,0%, odnosno riješeno je manje istraga protiv 1.606 ili 8,6% lica. Međutim, tokom 2022. godine riješeno je prijava koliko je i naređeno, te nije došlo do promjene broja neriješenih istraga na kraju godine.

Za razliku od prethodne godine kada je od ukupnog broja istraga u radu, posmatrano po predmetima, riješeno 80% istraga, u toku 2022. godine riješeno je 78% istraga u radu, odnosno ostalo je neriješenih 22% istraga.

Tokom 2022. godine riješeno je ukupno 13.156 istraga, posmatrano po predmetima, protiv 17.127 lica. Iz strukture riješenih istraga, koja je predstavljena u narednoj tabeli, vidljivo je da je najviše istraga riješeno podizanjem optužnice, odnosno 77% istraga posmatrano po predmetima protiv 72% procesuiranih lica. Značajan broj istraga riješen je i naredbom o obustavi istrage, odnosno na ovaj način je riješeno 21% istraga posmatrano po predmetima u odnosu na 25% procesuiranih lica.

Tabela 16: Protok istraga i struktura riješenih istraga

Tužilaštva	Ukupan broj istraga u radu u 2022. godini		Riješene istrage u 2022. godini						Neriješene istrage na 31.12.2022.	
			Naredbom o obustavi istrage		Podizanjem optužnice		Na drugi način			
	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica
BiH	527	2.683	101	411	137	286	19	73	**270**	**1.913**
			39%	53%	53%	37%	7%	9%		
FBiH	9.995	13.861	1.176	1.810	6.656	7.865	144	370	**2.017**	**3.813**
			14,74%	18,02%	83,45%	78,30%	1,81%	3,68%		
RS	6.015	8.055	1.482	1.976	3.134	3.916	76	143	**1.323**	**2.020**
			31,59%	32,74%	66,79%	64,89%	1,62%	2,37%		
BD BiH	370	465	30	43	196	218	5	16	**139**	**188**
			13%	16%	85%	79%	2%	6%		
UKUPNO	**16.907**	**25.064**	**2.789**	**4.240**	**10.123**	**12.285**	**244**	**602**	**3.749**	**7.934**
			21%	25%	77%	72%	2%	3%		

Podignute optužnice

Tokom 2022. godine tužilaštva su podigla 10.123 optužnice protiv 12.285 lica. U odnosu na 2021. godinu, ukupan broj podignutih optužnica smanjen je za 918 ili 8%, odnosno tokom 2022. godine optuženo je manje 808 ili 6% lica. Smanjenje broja podignutih optužnica je zabilježeno na svim nivoima tužilaštava, osim u Tužilaštvu Brčko distrikta BiH gdje je evidentno neznatno povećanje broja podignutih optužnica. Najveće smanjenje broja podignutih optužnica, i apsolutno i procentualno, zabilježeno je u kantonalnim tužilaštvima za 838 predmeta ili 11%, odnosno manje su optužena 902 lica ili 10%.

Tabela 17: Podignute optužnice

Tužilaštva	Podignute optužnice u 2021. godini		Podignute optužnice u 2022. godini		Promjena broja podignutih optužnica			
	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica	Predmeti		Lica	
BiH	160	335	137	286	-23	-14%	-49	-15%
FBiH	7.494	8.767	6.656	7.865	-838	-11%	-902	-10%
RS	3.196	3.767	3.134	3.916	-62	-2%	149	4%
Brčko distrikt BiH	191	224	196	218	5	3%	-6	-3%
UKUPNO	**11.041**	**13.093**	**10.123**	**12.285**	**-918**	**-8%**	**-808**	**-6%**

Donesene presude[29]

Tokom 2022. godine doneseno je ukupno 9.955 presuda što je za 466 ili 4% presuda manje u odnosu na 2021. godinu. Broj donesenih osuđujućih presuda u 2022. godini je u odnosu na 2021. godinu manji za 485 ili 5% presuda, dok je u 2022. godini doneseno više oslobađajućih presuda za 47 ili 7% presuda, odnosno doneseno je manje odbijajućih presuda za 28 ili 20%.

Postupajući po podignutim optužnicama sudovi su tokom 2022. godine donijeli 9.106 ili 91,5% osuđujućih presuda kojima su osudili 10.614 lica. U 735 predmeta ili 7,4% donesene su oslobađajuće presude u odnosu na 1.057 lica. Odbijajuće presude donesene su u 114 ili 1,1% predmeta od ukupno donesenih presuda.

Tabela 18: Donesene presude

Tužilaštva	Osuđujuće presude		Oslobađajuće presude		Odbijajuće presude		UKUPNO	
	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica
BiH	91	192	18	64	0	7	109	263
FBiH	6.423	7.418	439	630	61	87	6.923	8.135
RS	2.425	2.804	264	347	53	70	2.742	3.221
Brčko distrikt BiH	167	200	14	16	0	0	181	216
UKUPNO	**9.106**	**10.614**	**735**	**1.057**	**114**	**164**	**9.955**	**11.835**

U odnosu na 2021. godinu broj osuđujućih presuda manji je na svim nivoima tužilaštava. Najveće apsolutno smanjenje broja osuđujućih presuda zabilježeno je u kantonalnim tužilaštvima za 349 ili 5%, dok je najveće procentualno smanjenje u Tužilaštvu Bosne i Hercegovine, u kome je broj osuđujućih presuda smanjen za 56 ili 38%.

[29] Podaci o presudama uključuju sve presude, bez obzira na to jesu li postale pravosnažne u izvještajnom periodu.

Tabela 19: Osuđujuće presude

Tužilaštva	Osuđujuće presude u 2021. godini		Osuđujuće presude u 2022. godini		Promjena broja osuđujućih presuda			
	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica	Predmeti		Lica	
BiH	147	253	91	192	-56	-38%	-61	-24%
FBiH	6.772	7.872	6.423	7.418	-349	-5%	-454	-6%
RS	2.482	2.855	2.425	2.804	-57	-2%	-51	-2%
Brčko distrikt BiH	190	218	167	200	-23	-12%	-18	-8%
UKUPNO	**9.591**	**11.198**	**9.106**	**10.614**	**-485**	**-5%**	**-584**	**-5%**

U 2022. godini u 62% osuđujućih presuda izrečene su uvjetne presude, u 25% osuđujućih presuda izrečena je kazna zatvora i u 13% osuđujućih presuda izrečena je novčana kazna. U poređenju s 2021. godinom, procenat osuđujućih presuda s izrečenom uvjetnom presudom smanjen je za 2%, dok je broj osuđujućih presuda s izrečenom kaznom zatvora povećan za 1%. Također, i procenat osuđujućih presuda s izrečenom novčanom kaznom povećan je za 1% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 20: Struktura krivičnopravnih sankcija izrečenih osuđujućim presudama

Tužilaštva	Kazna zatvora		Novčana kazna		Uvjetna presuda	
	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica
BiH	45	93	1	10	45	88
FBiH	1.679	2.018	322	384	4.352	4.942
RS	457	554	831	956	1.133	1.290
Brčko distrikt BiH	81	106	17	17	69	77
UKUPNO	**2.262**	**2.771**	**1.171**	**1.367**	**5.599**	**6.397**

Analizom uvjetnih osuda došlo se do zaključka da je 83% uvjetnih osuda izrečeno za sljedeća krivična djela: posjedovanje, promet i omogućavanje uživanja opojnih droga (18%), krađa i teška krađa (11%), ugrožavanje javnog prometa (10%), nasilje u porodici (9%), nanošenje tjelesnih ozljeda (9%), oštećenje tuđe stvari (5%), krivotvorenje isprava (5%), ugrožavanje sigurnosti (4%), nasilničko ponašanje (3%), nedozvoljeno držanje, proizvodnja i promet oružja ili eksplozivnih materija (3%), šumska krađa (2%), kao i utaja i prevara (po 2%). Za ostala krivična djela, procenat izrečenih uvjetnih osuda, po krivičnom djelu, manji je od 1% od ukupnog broja izrečenih uvjetnih osuda.

Neriješeni predmeti[30]

Ukupan broj neriješenih Kt predmeta (neriješenih prijava i istraga) protiv poznatih lica koja su osumnjičena za izvršenje krivičnih djela je tokom 2022. godine povećan za 1.423 predmeta ili 9%, pri čemu je broj osumnjičenih lica u neriješenim predmetima povećan za 1.554 lica ili 5%. Povećanje broja neriješenih predmeta zabilježeno je na svim nivoima tužilaštava, osim u Tužilaštvu BiH u kome je zabilježeno smanjenje broja neriješenih predmeta za 65 predmeta ili 5%.

[30] Pored neriješenih Kt predmeta protiv poznatih počinilaca koji su prikazani u tabeli 7, u tužilaštvima su na 31.12.2022. godine bila neriješena 284 Ktm predmeta protiv 381 maloljetnog lica.

Tabela 21: Neriješeni predmeti

Tužilaštva	Broj neriješenih predmeta na dan 31.12.2022.		Promjena broja neriješenih predmeta u odnosu na dan 31.12.2021.			
	Predmeti	Lica	Predmeti		Lica	
BiH	1.148	6.936	-65	-5%	5	0%
FBiH	9.906	16.944	995	11%	1.057	7%
RS	6.102	8.692	443	8%	433	5%
Brčko distrikt BiH	140	189	50	56%	59	45%
UKUPNO	**17.296**	**32.761**	**1.423**	**9%**	**1.554**	**5%**

Zastara krivičnog gonjenja

Tužilaštva su u TCMS-u tokom 2022. godine evidentirala da su donijela odluke o obustavi postupka zbog nastupanja zastare krivičnog gonjenja do podizanja optužnice u 186 predmeta protiv 251 lica. Tokom 2021. godine tužilaštva su evidentirala ove odluke u ukupno 148 predmeta, iz čega proizlazi da je u 2022. godini povećan broj tužilačkih odluka o završetku predmeta zbog nastupanja zastare za 38 predmeta ili 26%. Kao i u prethodnom periodu, tužilačke odluke o nastupanju zastare donosile su se u fazi rješavanja prijave (odluke o nesprovođenju istrage u 140 predmeta ili 75%) i u fazi vođenja istrage (odluke o obustavljanju istrage 46 predmeta ili 25%).

Tužilačke odluke o obustavi postupka zbog isteka zakonskih rokova za zastaru krivičnog gonjenja dostavljaju se UDT-u radi utvrđivanja eventualne odgovornosti tužilaca za takav način završetka ovih predmeta.

Tabela 22: Zastara krivičnog gonjenja do podizanja optužnice

Tužilaštva	Relativna zastara		Apsolutna zastara		UKUPNO	
	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica	Predmeti	Lica
BiH	1	1	0	0	**1**	**1**
FBiH	52	80	51	65	**103**	**145**
RS	49	67	33	38	**82**	**105**
Brčko distrikt BiH	0	0	0	0	**0**	**0**
UKUPNO	**102**	**148**	**84**	**103**	**186**	**251**

Struktura kriminala

U narednoj tabeli predstavljeni su podaci o broju podignutih optužnica za glave krivičnih zakona u BiH, jer je za krivična djela iz ovih glava podignuto najviše optužnica u 2022. godini. Kao i u 2021. godini, krivična djela navedena u tabeli obuhvataju 80% od ukupnog broja podignutih optužnica tokom 2022. godine.

Kompletni podaci o strukturi kriminala, odnosno podaci po svim glavama i članovima krivičnih zakona dostupni su na internet-portalu vstv.pravosudje.ba.

Tabela 23: Struktura kriminala

Zakon	Glava	Opis	Podignute optužnice u 2021. godini		Podignute optužnice u 2022. godini	
			Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe
Krivični zakon BiH	KZ BiH GLAVA XVIII	Krivična djela protiv privrede i jedinstva tržišta te krivična djela iz oblasti carina	98	131	76	111
	KZ BiH GLAVA XVII	Krivična djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom	40	96	30	57
Krivični zakon FBiH	KZ FBIH GLAVA XXI	Krivična djela protiv zdravlja ljudi	1.866	1.982	1.600	1.772
	KZ FBIH GLAVA XXV	Krivična djela protiv imovine	1.770	2.159	1.688	2.083
	KZ FBIH GLAVA XXX	Krivična djela protiv javnog reda i pravnog prometa	862	1.076	764	954
	KZ FBIH GLAVA XXVIII	Krivična djela protiv sigurnosti javnog prometa	574	577	530	539
	KZ FBIH GLAVA XVI	Krivična djela protiv života i tijela	612	754	495	635
	KZ FBIH GLAVA XX	Krivična djela protiv braka, porodice i mladeži	588	612	495	512
Krivični zakon RS	KZ RS GLAVA XX	Krivična djela protiv imovine	917	1.089	842	1.007
	KZ RS GLAVA XII	Krivična djela protiv života i tijela	366	480	359	471
	KZ RS GLAVA XVI	Krivična djela protiv braka i porodice	386	401	426	441
	KZ RS GLAVA XIII	Krivična djela protiv sloboda i prava građana	193	208	196	215
	KZ RS GLAVA XXXI	Krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja	194	204	217	218
	KZ RS GLAVA XXVII	Krivična djela protiv zdravlja ljudi	179	212	196	235
Krivični zakon BD BiH	KZ BD GLAVA XXV	Krivična djela protiv imovine	53	60	70	81
	KZ BD GLAVA XVI	Krivična djela protiv života i tijela	29	40	21	24
	KZ BD GLAVA XXVIII	Krivična djela protiv sigurnosti javnog prometa	17	17	24	24
	KZ BD GLAVA XXI	Krivična djela protiv zdravlja ljudi	11	14	23	24

UKUPNO ZA NAVEDENE GLAVE KRIVIČNIH ZAKONA	**8.803**	**10.145**	**8.052**	**9.353**
UKUPNO ZA SVE GLAVE KRIVIČNIH ZAKONA	**11.041**	**13.093**	**10.123**	**12.285**

Kvalitet i kvantitet rada

Tužilaštva su u 2022. godini u prosjeku ostvarila kolektivnu normu od 126% što je, u odnosu na 2021. godinu, povećanje za 21%. U skladu s kriterijima za ocjenjivanje rada tužilaca i glavnih tužilaca kvalitet tužilačkih odluka izražava se kroz dva parametra: kvalitet optužnica i kvalitet naredbi o nesprovođenju i obustavi istraga[31]. Tužilaštva su u 2022. godini u prosjeku ostvarila kvalitet optužnica u vrijednosti od 95%, što predstavlja smanjenje od 1% u odnosu na 2021. godinu. Prosječan rezultat tužilaštava prema parametru kvaliteta naredbi o nesprovođenju i obustavi istraga u 2022. godini iznosi 99,2%, što predstavlja smanjenje od 0,1% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 24: Kvalitet i kvantitet rada tužilaštava

Tužilaštva	Kvalitet rada		Kvantitet rada - prosječna ostvarena kolektivna norma
	Kvalitet optužnica	Kvalitet naredbi o neprovođenju i obustavi istraga	
Tužilaštvo BiH	92%	99%	125%
Kantonalna tužilaštva	96%	99%	122%
Okružna tužilaštva	96%	99%	136%
Posebno odjeljenje RJT RS	92%	99%	120%
Tužilaštvo Brčko distrikta BiH	95%	100%	116%

[31] VSTV BiH je na sjednici, održanoj 29.12 2020 godine, utvrdio Kriterije za ocjenjivanje rada tužilaca u Bosni i Hercegovini, Kriterije za ocjenjivanje rada glavnih tužilaca, zamjenika glavnih tužilaca i šefova odjela/odsjeka u tužilaštvima u Bosni i Hercegovini i Kriterije za ocjenjivanje rada glavnih tužilaca Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Federalnog tužilaštva Federacije Bosne i Hercegovine, Republičkog javnog tužilaštva Republike Srpske i Tužilaštva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine;